

«ԲՐԱՅԹ ԷՆԵՐՋԻ» ՍՊԸ

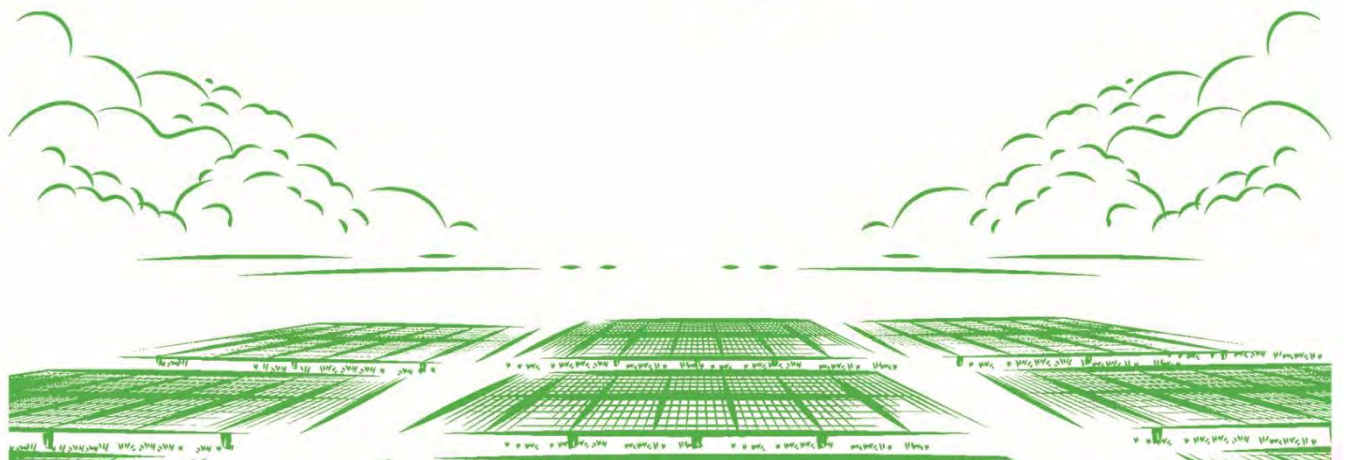
ՀՀ ԳԵՂԱՐՔՈՒՆԻՔԻ ՄԱՐԶԻ ՃԱՄԲԱՐԱԿ ՀԱՄԱՅՆՔԻ
ԱՂԲԵՐՔ ԲՆԱԿԱՎԱՅՐԻ 3 ՀՈՂԱՄԱՍ ՀԱՍՑԵՈՒՄ
ԱՐԵՎԱՅԻՆ ՖՈՏՈՎՈԼՏԱՅԻՆ
ԷԼԵԿՏՐԱԿԱՅԱՆԻ
ԿԱՌՈՒՑՄԱՆ ՇՄԱԳ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

լրամշակում

«ԲՐԱՅԹ ԷՆԵՐՋԻ» ՍՊԸ տնօրեն

Ազատ Սաֆարյան

Բովանդակություն

1. Ընդհանուր տեղեկատվություն.....	4
2. Հավելվածներ	4
3. Օգտագործվող հապավումները	4
4. Նախնական գնահատման հաշվետվության կազմման իրավական հիմքերը.....	5
5. Նախատեսվող գործունեության ՇՄԱԳ փորձաքննական գործընթացների վերաբերյալ.....	8
6. Նախաձեռնողի անվանումը, գտնվելու վայրը և գործունեության իրականացման նպատակը.....	9
7. Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման հաշվետվության մշակման հիմքերը.....	10
8. Նախատեսվող գործունեության ենթակա տարածքի նկարագիրը.....	10
9. Շրջակա միջավայրի համառոտ նկարագիրը	18
9.1. Աշխարհագրական դիրքը, ռելիեֆը.	18
9.2. Սեյսմիկա և երկրաբանություն.....	19
9.3 Կլիմա և օդային ավազան.	19
9.4. Հողային ռեսուրսներ.....	23
9.5 Ջրային ռեսուրսներ.....	25
9.6. Կենսաբազմազանություն.....	29
9.7 Պատմության և մշակութային հուշարձաններ.....	33
9.8. Հատուկ պահպանվող տարածքներ.....	37
9.9. Սոցիալ-տնտեսական.....	37
10. Նախատեսվող գործունեության բնութագիրը, հզորությունները, տեխնիկական և տեխնոլոգիական լուծումները, օգտագործվող բնական ռեսուրսներ և նյութեր(շինարարության և շահագործման, փակման փուլեր).....	40
10.1 Շինարարության փուլ.....	40
10.1.1 Շինհրապարակ.....	40
10.1.2. Նախատեսվող գործունեության իրականացման ժամանակացույցը.....	44
10.1.3 Օգտագործվող բնառեսուրսներ և նյութեր.....	49
10.2. Շահագործման փուլ.....	50
11. Շրջակա միջավայրի վրա հնարավոր ազդեցությունները, մարդու առողջություն(շինարարության և շահագործման փուլեր).....	53
11.1 Օդային ավազան.....	54
11.2 Հողային ռեսուրսներ.....	55
11.3 Ջրային ռեսուրսներ.....	57
11.4 Կենսաբազմազանություն.....	57
11.5 Թափոններ.....	58
11.6 Պատմամշակութային և բնության հուշարձաններ.....	60
11.7 Աղմուկ և թրթռում.....	61
11.8 Էլեկտրական և մագնիսական դաշտ.....	61

11.9 Արտակարգ իրավիճակներ.	61
11.10 Մարդու առողջություն, աշխատանքի անվտանգություն.....	62
11.11 Սոցիալական գործոններ.	62
11.12 Լանդշաֆտ և Բարեկարգում.	63
12.Շրջակա միջավայրի, մարդու առողջության վրա վնասակար ազդեցությունների բացառմանը, նվազեցմանն ու փոխհատուցմանն ուղղված բնապահպանական միջոցառումների ծրագիրը (Բնապահպանական կառավարման պլան).	64
12.1 Օդային ավազան.....	64
Շինարարության փուլ. Օդային ավազան արտանետումների հնարավոր ազդեցությունը կրճատելու և մեղմելու նպատակով.....	64
12.2. Հողային ռեսուրսներ.	64
12.3 Ջրային ռեսուրսներ.	65
12.4 Կենսաբազմազանություն.	67
12.5.Թափոններ.....	67
12.6. Պատմամշակութային և բնության հուշարձաններ.	68
12.7 Աղմուկ և թրթռում.	69
12.8 Արտակարգ իրավիճակներ.	69
12.9 Մարդու առողջություն, աշխատանքի կազմակերպում և անվտանգություն.	70
12.10 Սոցիալական գործոններ.	71
12.11 Լանդշաֆտ, բարեկարգում.	71
13. Նախատեսվող գործունեության ազդեցության մշտադիտարկման ծրագիրը (Սոնիթորինգ).	72
14. Բնապահպանական միջոցառումների կառավարման պլան.....	74
15. Սոնիթորինգի (մշտադիտարկում) պլան (շինարարության և շահագործման փուլեր).	91
16. Հանրային քննարկումներ.....	93
17.Բողոքների ընթացակարգ	93
18.Նախատեսվող գործունեության իրականացման նպատակահարմարությունը, հաստատված հիմնադրությային փաստաթղթերին նախատեսվող գործունեության համապատասխանության հիմնավորումները.	94
19. Փակման փուլ.	95
Գրականություն.....	97

1. Ընդհանուր տեղեկատվություն

Հաշվետվություն	ՀՀ Գեղարքունիքի մարզի Ճամբարակ համայնքի Աղբերք բնակավայրի 3 հողամաս հասցեում արևային ֆոտովոլտային էլեկտրակայանի կառուցում:
Նախաձեռնող	«ԲՐԱՅԹ ԷՆԵՐՋԻ» ՍՊԸ
Նախաձեռնողի իրավաբանական հասցեն	Ք. Երևան, Լվովյան փ. 2.3/1, բն 14
Նախաձեռնողի փաստացի գործունեության հասցեն՝	Գեղարքունիքի մարզի Ճամբարակ համայնքի Աղբերք բնակավայրի 3 հողամասում
Նախաձեռնողի հեռախոս, էլեկտրոնային փոստ	Azat-safaryan@rambler.ru
Գնահատման հաշվետվության նախագծող	«Նովալ» ՍՊԸ
Հաշվետվության մշակող ընկերության հասցե, հեռախոս, էլեկտրոնային փոստ	Ք. Երևան, Իսահակյան 18 (093)39-77-60 noval.llc.noval@gmail.com

2. Հավելվածներ

Հավելված 1. Անշարժ գույքի նկատմամբ իրավունքների Պետական գրանցման

Վկայականը, Պետական ռեգիստրը

Հավելված 2. Ճարտարապետահատակագծային առաջադրանքը

Հավելված 3. «ՀԷՑ»-ի տեխնիկական պայմանը

Հավելված 4. Էլեկտրաէներգիայի արտադրության լիցենզիան:

Հավելված 5. Արևակայանի հատակագիծը՝ կոորդինատներով:

Հավելված 6. Ենթակայանի, Մալուխային գծի կոորդինատները:

Հավելված 7. Տարածքի հնագիտական և պատմամշակութային հուշարձանների վրա ազդեցության գնահատման եզրակացություն:

Հավելված 8. Մթնոլորտային օդի հաշվարկներ

Հավելված 9. Ճամբարակ համայնքի ավագանու որոշումը

Հավելված 10. Հանրային քննարկման արձանագրություն, մասնակիցների ցանկ

Հավելված 11. Լսման լուսանկարներ, Թերթի հայտարարությունը

Հավելված 12. Վճարման անդորրագիր

3. Օգտագործվող հապավումները

ՇՄԱԳ՝ շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության

գնահատում

ՕԳ՝ օդային զիծ

ՀԷՑ՝ Հայաստանի էլեկտրական ցանցեր

Վտ՝ Վատտ
ՖՎ՝ ֆոտովոլտային
ՄՊԸ՝ սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերություն
կՎտ՝ կիլովատտ
ԿՎԱ՝ կիլովոլտ-ամպեր
ՄՎտԺ՝ մեգավատտ ժամ

4. Նախնական գնահատման հաշվետվության կազմման իրավական հիմքերը

«Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման եվ փորձաքննության մասին» ՀՀ օրենք (2014) հունիսի 21-ի ՀՕ- 110-Ն Հայաստանի Հանրապետության օրենքում փոփոխություններ կատարելու մասին (Փոփոխությունները 2023 թվականի մայիսի 3) Օրենք- Կարգավորում է նախատեսվող գործունեության իրականացման ընթացակարգը՝ դիտարկելով շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատումների, անդրսահմանային և շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության պետական փորձաքննության ոլորտի հասարակական հարաբերությունները: Ներառում է նախատեսվող գործունեության 2 կատեգորիա՝ «Ա», «Բ»՝ ըստ շրջակա միջավայրի վրա նվազող ազդեցության աստիճանի: Համաձայն օրենքի իրականացվում է նախատեսվող գործունեության փորձաքննություն, որից հետո տրվում է եզրակացություն:

«Մթնոլորտային օդի պահպանության մասին» ՀՀ օրենք ՀՕ-121-Ն (ընդունված 1999թ. և խմբագրված 07.12.2022թ.)- կարգավորում է մթնոլորտային օդի պահպանության իրավական և կազմակերպական հիմքերը՝ ուղղված մթնոլորտային օդի որակի պահպանությանը, ինչպես նաև մարդու առողջության և շրջակա միջավայրի համար բարենպաստ մթնոլորտային օդի որակի ապահովման նպատակով՝ մթնոլորտային օդի պահպանության բնագավառում հասարակական հարաբերությունները:

«Պատմության եվ մշակույթի անշարժ հուշարձանների ու պատմական միջավայրի պահպանության եվ օգտագործման մասին» ՀՀ օրենք (1998թ.) -Պատմության և մշակույթի անշարժ հուշարձաններն են՝ պետական հաշվառման վերցված պատմական, գիտական, գեղարվեստական կամ մշակութային այլ արժեք ունեցող կառույցները, դրանց համակառույցներն ու համալիրները՝ իրենց գրաված կամ պատմականորեն իրենց հետ կապված տարածքով, դրանց մասը կազմող հնագիտական, գեղարվեստական, վիմագրական, ազգագրական բնույթի տարրերն ու բեկորները, պատմամշակութային և բնապատմական արգելոցները, հիշարժան վայրերը՝ անկախ պահպանվածության աստիճանից:

«Բնության հատուկ պահպանվող տարածքների մասին» ՀՀ օրենք (2006)-սահմանում է հատուկ պահպանվող տարածքներն, ինչպես նաև դրանց կառավարման ընթացակարգերը: Նախատեսում է հատուկ պահպանվող տարածքները, առանձնացնելով

չորս տեսակ՝ պետական արգելոցներ, պետական պահուստավորման հողեր, ազգային պարկեր, բնական հուշարձաններ, դրանց որոշման և ղեկավարելու գործընթացները:

«Բուսական աշխարհի մասին» ՀՀ օրենք (1999թ.)–Ապահովում է բուսական տեսակների (ֆլորայի) և դրանց առաջացրած համակեցությունների (բուսականության) բազմազանության, աճելավայրերի և էկոհամակարգերի հավասարակշռվածության վրա մարդու բացասական ներգործության կանխարգելումը: Իրականացնում է բուսական աշխարհի, դրա գենոֆոնդի և ցենոֆոնդի բազմազանության, աճելավայրերի պահպանության քանակական և որակական, բուսական աշխարհի շարունակական օգտագործման և վերարտադրության գիտականորեն հիմնավորված ապահովումը, բուսական աշխարհի օգտագործման հարաբերությունների կարգավորումը, բուսական աշխարհի պահպանության և օգտագործման բնագավառում օգտագործողների իրավունքների պաշտպանությունը և պարտականությունների կատարումը:

«Կենդանական աշխարհի մասին» ՀՀ օրենք (2000թ.)–Սահմանում է ՀՀ տարածքում կենդանական աշխարհի վայրի տեսակների պահպանության, պաշտպանության, վերարտադրության և օգտագործման պետական քաղաքականությունը: Նախատեսում է գենոֆոնդի և տեսակային բազմազանության պահպանության, պաշտպանության, բնականոն վերարտադրության ապահովումը, կենդանիների բնակության միջավայրի ամբողջականության խախտման կանխումը, կենդանական տեսակների և դրանց պոպուլյացիաների ու համակեցությունների ամբողջականության, կենդանիների միգրացիայի ուղիների պահպանությունը, կենդանական աշխարհի օբյեկտների օգտագործման հարաբերությունների կարգավորումը, կենդանական աշխարհի պահպանության և օգտագործման բնագավառներում օգտագործողների իրավունքների պաշտպանությունն ու պարտականությունների կատարումը:

«ՀՀ հողային օրենսգիրք» (2001թ.) -Սահմանում է հողային հարաբերությունների պետական կարգավորման կատարելագործման, հողի տնտեսվարման տարբեր կազմակերպաիրավական ձևերի զարգացման, հողերի բերրիության, հողօգտագործման արդյունավետության բարձրացման, մարդկանց կյանքի ու առողջության համար բարենպաստ շրջակա միջավայրի պահպանման և բարելավման, հողի նկատմամբ իրավունքների պաշտպանության իրավական հիմքերը: Կարգավորում է հողային պաշարների կառավարման, տիրապետման, օգտագործման և տնօրինման բնագավառում պետական քաղաքականության ուղղությունների սահմանումը, հողային հարաբերությունները կարգավորող օրենքների և այլ նորմատիվ իրավական ակտերի ընդունումն ու դրանց կատարման վերահսկողությունը, հողային ֆոնդի՝ ըստ նպատակային նշանակության, հողատեսքերի և գործառնական նշանակության դասակարգումը, հողի մոնիթորինգի, հողաշինարարության, հողերի հետազոտմանն ուղղված գործունեության լիցենզավորման միասնական սկզբունքների սահմանումը և այլն:

«Հողերի օգտագործման և պահպանման նկատմամբ վերահսկողության մասին» ՀՀ

օրենք (2008թ.)–Սահմանվում է հողերի արդյունավետ օգտագործման և պահպանման, հողային օրենսդրության պահանջների կատարման նկատմամբ վերահսկողության իրականացման խնդիրները, ձևերը, վերահսկողություն իրականացնող մարմինները, ստուգող և ստուգվող անձանց իրավունքներն ու պարտականությունները, ստուգումների իրականացման կարգերը: Սույն օրենքի գործողությունը տարածվում է ՀՀ հողային ֆոնդում առկա բոլոր հողամասերի օգտագործման և պահպանության վրա՝ անկախ դրանց նպատակային նշանակությունից, սեփականության և (կամ) օգտագործման իրավունքի սուբյեկտներից:

«Թափոնների մասին» ՀՀ օրենքը (2004 թ.)–սահմանում է թափոնների հավաքման, փոխադրման, պահման, մշակման, օգտահանման, ինչպես նաև բնական ռեսուրսների, մարդու կյանքի և առողջության վրա թափոններից առաջացող բացասական ազդեցությունների կանխարգելման համար իրավական և տնտեսական հիմքերը:

«ՀՀ ջրային օրենսգիրք» (2002) - Նպատակը երկրի ջրային ռեսուրսների պահպանության, ջրային ռեսուրսների արդյունավետ կառավարման միջոցով քաղաքացիների և տնտեսության կարիքների բավարարման և ապագա սերունդների համար ջրային ռեսուրսների պահպանման համար իրավական հիմքերի ապահովումն է:

«Էներգախնայողության և վերականգնվող էներգետիկայի մասին» ՀՀ օրենք(2004թ.)– Կարգավորում է ՀՀ պետական կառավարման և տեղական ինքնակառավարման մարմինների, իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց փոխհարաբերությունները էներգախնայողության և վերականգնվող էներգետիկայի ոլորտում գործունեություն իրականացնելիս, մասնավորապես, էներգախնայողության և վերականգնվող էներգետիկայի ոլորտի պետական (ազգային, նպատակային) ծրագրերի մշակումը, ընդունումը և իրականացումը, էներգակիրների արդյունավետ օգտագործման ուղղությամբ պետական ծրագրերով իրականացվող աշխատանքների կազմակերպումը և համակարգումը, ՀՀ տնտեսության զարգացման պետական ծրագրերում, համայնքների զարգացման քառամյա ծրագրերում, ինչպես նաև 50 և ավելի տոկոս պետական բաժնեմասով ընկերությունների զարգացման ծրագրերում էներգախնայողության պահանջների ընդգրկումը, սեփական վերականգնվող էներգետիկ ռեսուրսների առաջնահերթ ու արդյունավետ օգտագործման խթանման տնտեսական ու իրավական մեխանիզմների մշակման ու կիրառման ապահովումը՝ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով, էներգախնայողության ծրագրերում և վերականգնվող էներգետիկայի ոլորտում միջազգային համագործակցությանն աջակցումը:

«ԷՆԵՐԳԵՏԻԿԱՅԻ ՄԱՍԻՆ» ՀՀ օրենք (Ընդունված է 2001 թվականի մարտի 7-ին)– Սույն օրենքը կարգավորում է Հայաստանի Հանրապետության պետական մարմինների, սույն օրենքին համապատասխան էներգետիկայի բնագավառում գործունեություն իրականացնող իրավաբանական անձանց և էլեկտրական, ջերմային էներգիա ու բնական գազ սպառողների փոխհարաբերությունները:

ՀՀ կառավարության որոշումներ

- ❖ ՀՀ կառավարության 28 դեկտեմբերի 2023 թ. «Հայաստանի Հանրապետության Կառավարության 2014թվականի նոյեմբերի 19-ի N 1325-Ն որոշման մեջ փոփոխություն կատարելու մասին» N 2343 - Ն որոշում:
- ❖ ՀՀ կառավարության 29 հունվար 2010թ. «ՀՀ բույսերի Կարմիր գիրքը հաստատելու մասին» N72-Ն որոշում:
- ❖ ՀՀ կառավարության 29 հունվար 2010թ. «ՀՀ կենդանիների Կարմիր գիրքը հաստատելու մասին» N71-Ն որոշում:
- ❖ ՀՀ կառավարության 31 հուլիսի 2014թ. ՀՀ բուսական աշխարհի օբյեկտների պահպանության և բնական պայմաններում վերարտադրության նպատակով դրանց օգտագործման կարգը սահմանելու մասին» N781-Ն որոշում:
- ❖ ՀՀ կառավարության 14 օգոստոսի 2008թ. «ՀՀ բնության հուշարձանների ցանկը հաստատելու մասին» N 967-Ն որոշում:
- ❖ ՀՀ կառավարության 02 նոյեմբերի 2017 թ. «Հողի բերրի շերտի հանման նորմերի որոշմանը եվ հանված բերրի շերտի պահպանմանն ու օգտագործմանը ներկայացվող պահանջները սահմանելու եվ ՀՀ կառավարության 20.07.2006թ. N1026-Ն որոշումն ուժը կորցրած ճանաչելու մասին» N 1404-Ն որոշում:
- ❖ ՀՀ կառավարության 18 մայիսի 2000 թվականի 1000 Վոլտ և բարձր լարման էլեկտրական ցանցերի ու մայրուղային խողովակաշարերի պահպանության կանոնները հաստատելու մասին N 249 որոշում:
- ❖ ՀՀ կառավարության 21 ապրիլի 2023 թվականի «Էլեկտրակայանքների շահագործման անվտանգության կանոնները հաստատելու մասին» N 583-Ն որոշում:
- ❖ ՀՀ կառավարության 13 ապրիլի 2023 թվականի «ԷԼԵԿՏՐՈՎԵՐՈՒՄԱՆ ԳԾԵՐԻ ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅԱՆ ԳՈՏԻՆԵՐԻ ԿԱՆՈՆՆԵՐԸ ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ» N 523-Ն որոշում:

5. Նախատեսվող գործունեության ՇՄԱԳ փորձաքննական գործընթացների վերաբերյալ

Հայաստանում Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատումը իրականացվում է «Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին» 2014 թվականի հունիսի 21-ի ՀՕ-110-Ն Հայաստանի Հանրապետության օրենքում փոփոխություններ կատարելու մասին (Փոփոխությունները 2023 թվականի մայիսի 3) Օրենքի (այսուհետ՝ Օրենք)՝ համաձայն: Գործունեություն, որը կարող է ունենալ ազդեցություն շրջակա միջավայրի վրա, մինչև իրականացումը ենթակա է շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման (ՇՄԱԳ) և փորձաքննության:

Համաձայն Օրենքի՝ գործունեությունները դասակարգվում են 2 կատեգորիաների՝ Ա և Բ: Համաձայն Օրենքի 12-րդ հոդվածի 4-րդ մասի 1-ին կետի գ ենթակետի էներգետիկայի բնագավառում շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության ենթակա են. «արևային էլեկտրակայաններ՝ 3 հա և ավելի տարածք զբաղեցնող»:

Նախատեսվող արևային ֆոտովոլտային կայանը զբաղեցնում է 7.66193 հա տարածք:

Գնահատման հաշվետվության բովանդակությունը կազմվել է Օրենքի 15-րդ հոդվածի Բ կատեգորիայի նախատեսվող գործունեության՝ ՇՄԱԳ հաշվետվությանը ներկայացվող պահանջներին համապատասխան.

1) նախաձեռնողի անունը (անվանումը) և բնակության (գտնվելու) վայրը.

2) նախատեսվող գործունեության անվանումը՝ սույն օրենքի 12-րդ հոդվածին համապատասխան.

3) նախագծային փաստաթղթով նախատեսվող գործունեության տարածքի, այդ թվում՝ շրջակա միջավայրի, բնական պայմանների, ռեսուրսների նկարագիրը, ինչպես նաև դրանց օգտագործման նպատակը, ենթակառուցվածքները, ազդակիր համայնքը և դրանց տեղադիրքն արտացոլող իրավասու մարմնի տրամադրած տարածական պլանավորման փաստաթղթերը, իրադրության սխեման կամ քարտեզը՝ Հայաստանի Հանրապետությունում գործող միասնական գեոդեզիական կոորդինատային համակարգով.

4) նախագծային փաստաթղթով նախատեսվող գործունեության բնութագիրը շինարարության, շահագործման, փակման և հետփակման փուլերում (արտադրական հզորություններ, օգտագործվող բնական ռեսուրսներ և նյութեր, տեխնիկական և տեխնոլոգիական լուծումներ).

5) շրջակա միջավայրի վրա հնարավոր ազդեցությունները շինարարության, շահագործման և փակման փուլերում.

6) մարդու առողջության վրա հնարավոր ազդեցությունները, գործոնները, ռիսկերը.

7) նախագծային փաստաթղթով նախատեսված բնապահպանական կառավարման պլանը.

8) հաստատված հիմնադրությային փաստաթղթերին նախագծային փաստաթղթով նախատեսվող գործունեության համապատասխանության հիմնավորումները.

9) նախագծային փաստաթղթով նախատեսվող գործունեության ազդեցության մշտադիտարկման ծրագիրը:

Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման նպատակն է նախատեսվող գործունեության իրականացումը՝ նախագծային փաստաթղթին համապատասխան, բացահայտել գործունեության իրականացման արդյունքում շրջակա միջավայրի վրա հնարավոր ազդեցությունները, նախատեսել դրանց կանխարգելմանը, նվազեցմանը կամ բացառմանն ուղղված միջոցառումները:

Հաշվետվությունը կազմվել է հիմք ընդունելով նախատեսվող գործունեության աշխատանքային նախագիծը, նախատեսվող գործունեության տարածքի ուսումնասիրության ընթացքում հավաքագրված տեղեկատվությունը, տարածքի վերաբերյալ ուսումնասիրությունների արդյունքները, քարտեզները, լուսանկարները և այլ փաստաթղթեր:

6. Նախաձեռնողի անվանումը, գտնվելու վայրը և գործունեության իրականացման նպատակը

Արևային ֆոտովոլտային էլեկտրակայանի կառուցումը իրականացվելու է «ԲԴԱՅԹ ԷՆԵՐՋԻ» ՍՊԸ-ի կողմից՝ Գեղարքունիքի մարզի Ճամբարակ համայնքի գ. Աղբերք 3

հողամասում՝ սեփականության իրավունքով պատկանող հողամասում: Նախաձեռնողի իրավաբանական հասցեն է՝ ք. Երևան, Լվովյան փ. 2. 3/1, բն. 14:

Տարածքի հողի նպատակային նշանակությունը էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմունալ ենթակառուցվածքների օբյեկտների է, գործառնական նշանակությունը կամ հողատեսքը էներգետիկայի:

Նախատեսվող արևային կայանի նպատակը ֆոտովոլտային արտադրական կայանի կառուցումն է՝ էլեկտրաէներգիայի արտադրության նպատակով: Հանրային ծառայությունները կարգավորող հանձնաժողովի 2024թ. հունիսի 26-ի, N206-Ա որոշման համաձայն՝ «Բրայթ Էներջի» ՍՊ ընկերությանը տրամադրվել է 6000 կՎտ տեղակայվող հզորությամբ ԼԷ N0785 էլեկտրաէներգիայի արտադրության լիցենզիա՝ մինչև 2046թ. հունիսի 27-ը գործողության ժամկետով: «Բրայթ Էներջի» ՍՊ ընկերությունը դիտարկում է արևային էլեկտրակայանի արտադրած էներգիայի վաճառքը երկարաժամկետ ժամանակահատվածում: Այն էներգետիկ համակարգի կայունությանը նպաստող ծրագիր է, ինչպես նաև այլընտրանքային էներգետիկայի ոլորտում ներդրում, որը դրական ազդեցություն կունենա երկրում տնտեսական, բնապահպանական, էներգետիկ և ռազմավարական ուղղությունների զարգացման վրա:

7. Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման հաշվետվության մշակման հիմքերը

Նախատեսվող գործունեության շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման հաշվետվության կազմման համար հիմք է հանդիսացել.

- Գործունեության իրականացման նախագծային փաստաթուղթը:
- Անշարժ գույքի նկատմամբ իրավունքի գրանցման վկայականը՝ N 28122024-05-0006: Հավելված 1.
- Գեղարքունիքի մարզի Ճամբարակ համայնքի կողմից տրված ճարտարապետահատակագծային առաջադրանքը՝ N60-Ճ, տրված՝ 21.11.2024թ.:
- «ՀԷՑ» ՓԲ ընկերության կողմից տրամադրված տեխնիկական պայմանը՝ S-35/0108-1-Հ/1, 18.03.2025թ.:
- Գործունեության իրականացման Լիցենզիան՝ ԼԷ N0785:

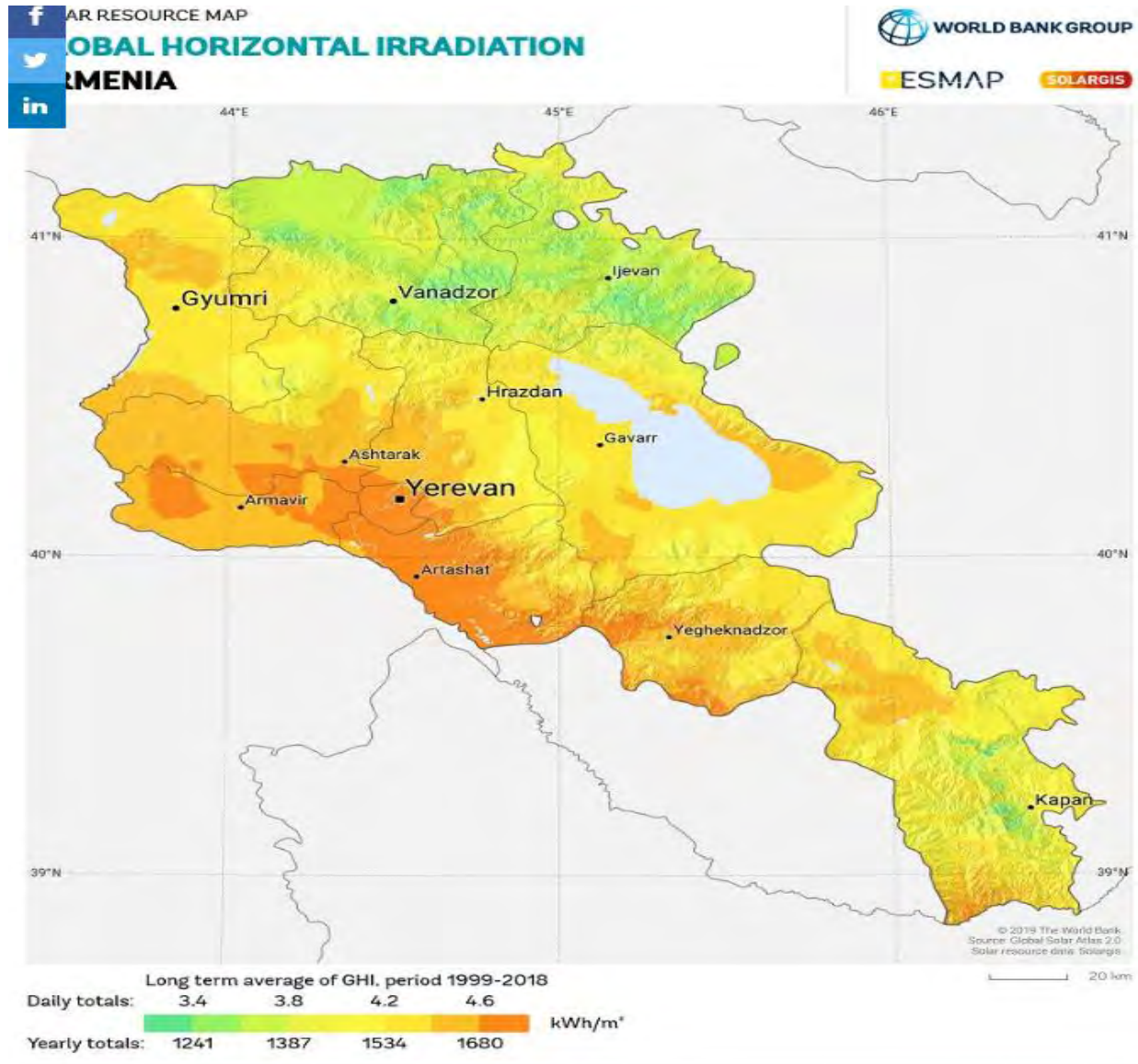
8. Նախատեսվող գործունեության ենթակա տարածքի նկարագիրը

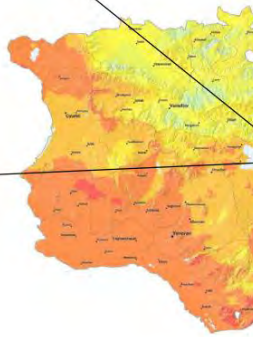
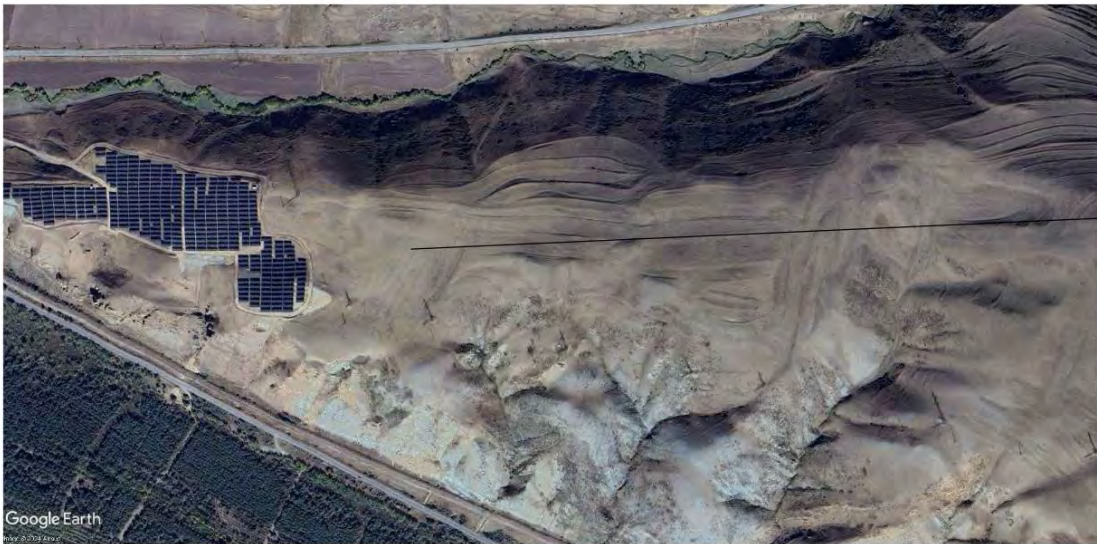
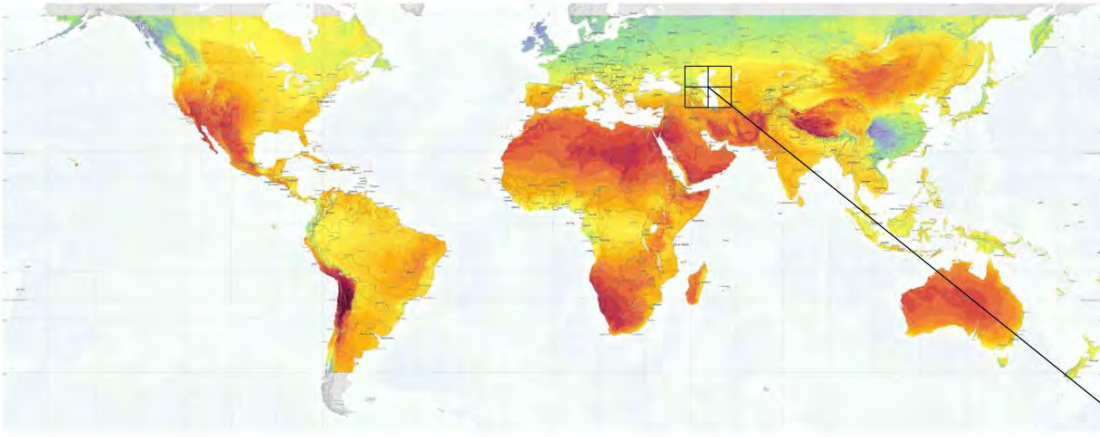
Ենթակա տարածք. Արևային կայանը տեղակայված է լինելու «Բրայթ Էներջի» ՍՊ Ը-ին սեփականության իրավունքով պատկանող՝ Գեղարքունիքի մարզի Ճամբարակ համայնքի Աղբերք գյուղի վարչական տարածքում՝ 7.66193 հա տարածքի վրա: Տարածքը հարթ է՝ մասնակի թեք ռելիեֆով: Տարածքում բացակայում է ծառերը, ծառաթփերը: Նախկինում խորհրդային տարիներին, տարածքն օգտագործվել է արոտավայր, վարելահող: Երկար տարիներ համայնքի և բնակիչների կողմից տարածքը չի օգտագործվել:

Հողամասին կից գտնվում են հանդամիջյան գրունտային ճանապարհ, մոտ 300մ հեռավորության վրա՝ Մ-14 ավտոճանապարհ: Հողամասին կից գտնվում են նաև

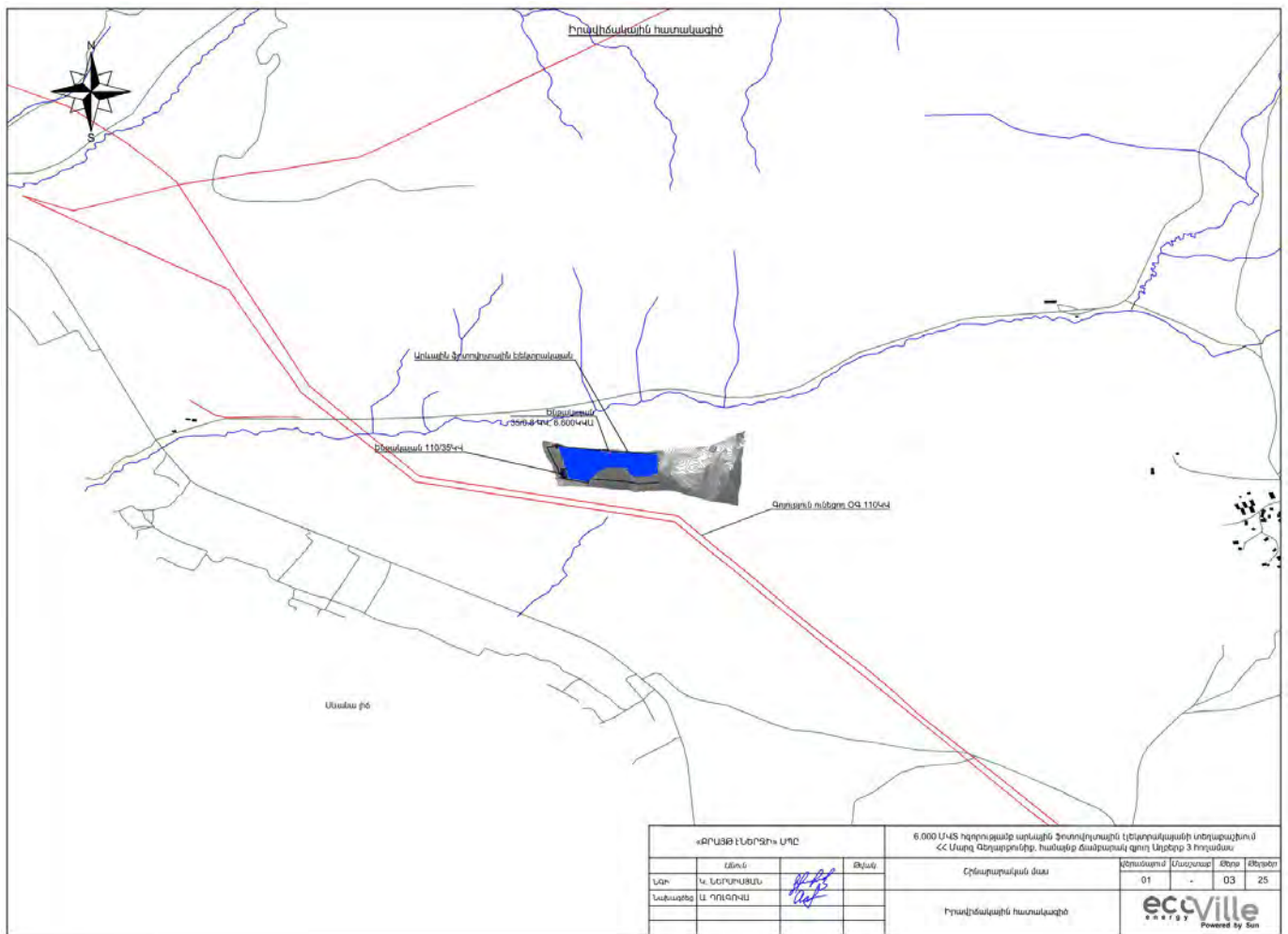
Էլեկտրամատակարարման համակարգեր, մոտ 3-8մ հեռավորության վրա գտնվում են այլ էներգետիկ նշանակության հողամասեր, արոտավայրեր, վարելահողեր: Հարակից տարածքներում տեղակայված են արևային ֆոտովոլտային կայան, որը գտնվում է 133մ հեռավորության վրա:

Գլոբալ հորիզոնական ճառագայթումը Հայաստանի Հանրապետությունում:

«ԲՐԱՅԹ ԷՆԵՐՋԻ» ՍՊԸ				6,000 ԱՎՏ հզորությամբ արևային ֆոտովոլտային էլեկտրակայանի կառուցման համար ՀՀ Սարգս Գեղարքունիք, համայնքային խորհուրդի մաս
Անուն	Կ. ՆԵՐՍԻՍՅԱՆ	Քվալի		Շինարարական մաս
Նախագծող	Ա. ՂՈՒԳՈՎԱՆ			Ֆոտովոլտային կայանի տեղակայման

Համաձայն անշարժ գույքի նկատմամբ պետական գրանցման վկայականի՝ արևակայանի, ենթակայանի հողի նպատակային նշանակությունը էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմունալ ենթակառուցվածքների օբյեկտների: Գործառնական նշանակությունը կամ հողատեսքը էներգետիկայի:

Արևային ֆոտովոլտային էլեկտրակայանի իրադրության քարտեզ-սխեման՝ ըստ WGS կոորդինատային համակարգի

1. Աղբերք գյուղից՝ 3064 մ,
2. S-4-64 տեղական ավտոճանապարհից՝ 3023 մ,
3. Երկաթգծից՝ 329մ
4. «Ենթալպյան մարգագետին» կենսաբանական հուշարձանից՝ 4422 մ:
5. Սևանա լճից՝ 732մ
6. Գետից՝ 270մ
7. Միջպետական ավտոճանապարհից՝ 313մ,
8. Հանրապետական ավտոճանապարհից՝ 284մ
9. Սևան ազգային պարկից՝ 313մ,
10. Գոյություն ունեցող արևակայանից՝ 133մ:

Արևային կայանի տեղաբաշխման վայրն ընտրված է տեղական ինքնակառավարման մարմինների և նախաձեռնողի համաձայնությամբ, հաշվի առնելով տվյալ տարածքում

արևային ճառագայթման տվյալները, ընկերության զարգացման պլանները:

ՄԱՅԻՍԻ

«Հայր և որդի Տիտիզյաններ» ՍՊԸ-ի կողմից կատարվել են գործունեության ենթակա

տարածքի՝ «ԲԲՄՅԹ ԷՆԵՐՋԻ» ՍՊԸ պատկանող 3-րդ հողամասի համար երկրաբանական կառուցվածքի ուսումնասիրություններ, կատարվել է տարածքի և հարակից տարածքներին վերաբերվող տարբեր աղբյուրներում գետեղված, նախկինում կատարված ինժեներաերկրաբանական հետազոտումների տվյալների հավաքում, կանոնակարգում, համադրում և վերլուծություն:

Տեղադիտական հետազոտություններով վեր են հանվել վտանգավոր երկրաբանական երևույթները և պրոցեսները՝ սողանք, քարաթափում-ճահճացում և այլ: Կատարվել են կառուցվածքի գրունտների փորձանմուշների լաբորատոր ուսումնասիրություններ, փորվել են 10 հատ հորատանցքներ՝ յուրաքանչյուրը 2.5մ խորությամբ, որի արդյունքում կատարվել են հանված գրունտի նմուշարկում:

Շրջանի երկրաբանական պայմանները: Ուսումնասիրվող տարածքը երկրաբանական կառուցվածքում մասնակցում են չորրորդական հասակի տարբեր հրաբխային և նստվածքային ապարներ, որոնց արտաքին շերտերը ծածկում են ժամանակակից դելյուվիալ-պրոյուվիալ, էյուվիալ-դելյուվիալ, ալյուվիալ-պրոյուվիալ նստվածքներ:

Կլիման. ուսումնասիրվող տարածքի կլիմայական պայմանները բնութագրվում են ՀՀ քաղաքաշինության նախարարության ՀՀՇՆ 22.01-2024թ. «Շինարարական կլիմայաբանություն» նորմատիվային փաստաթղթին համապատասխան: Կլիման չափավոր ցամաքային է, շոգ ու չորային ամառներով, չափավոր ցուրտ ձմեռներով: Օդի բացարձակ առավելագույն ջերմաստիճանը 33°C է, բացարձակ նվազագույն ջերմաստիճանը՝ -28°C: Քամու միջին տարեկան արագությունը 2.8մ/վ: Բնահողի սառչելու առավելագույն խորությունը՝ 90սմ:

Հիդրոերկրաբանական տեսակետից տարածաշրջանում գրունտային ջրերի տեղամասերը գտնվում են ցածր հորիզոնների վրա, քանի որ հրաբխածին կազմավորումները բնութագրվում են ճեղքավորվածությամբ: Ուսումնասիրվող տարածքը՝ կախված երկրաբանական կտրվածքից, համարվում է մթնոլորտային տեղումների ինֆիլտրացիոն գոտի: Հանդիսանում է լավ ջրաթափանց և ջրանցիկ գոտի: Տարածքի հիդրոերկրաբանական պայմանները հիմնականում բարենպաստ են: Տեղամասում ստորերկրյա ջրեր չեն բացահայտվել և ըստ ֆոնդային տվյալների գտնվում են 15 մետրից խորը հորիզոններում:

Ֆիզիկաերկրաբանական վտանգավոր երևույթներ ինչպիսիք են կարստը, սողանքը, քարաթափությունը, փլուզումը և այլն, բացակայում են:

Շրջանի սեյսմիկ պայմանները. Համաձայն ՀՀՇՆ 20.04.2020թ.-ի տարածքը գտնվում II սեյսմիկ գոտում՝ գրունտների $A_{max} = 0.4g$ արագացմամբ:

Տարածքի ինժեներա-երկրաբանական կառուցվածքը. ուսումնասիրվող տարածքում առանձնացվել է գրունտների երեք շերտ, ելնելով շերտերի լիթոլոգիական նկարագրություններից և նրանց ֆիզիկա-մեխանիկական հատկություններից:

Շերտ 1. Հողաբուսական շերտ ավազակավի, կավավազի լցոնումով: Գրունտը ըստ շահագործման դժվարության՝ համաձայն (9ա) I կարգ, 0 - 0,10մ:

Շերտ 2. Ավազակավեր մանրախճի պարունակությամբ 15-20%, շագանակագույն, պինդ թանձրությամբ, մանրամիջահատիկ, հոծ, տեղ-տեղ ավազային ենթաշերտով : Էյուվիալ-դեյուվիալ-պրոյուվիալ առաջացումներ են: Գրունտը ըստ շահագործման դժվարության՝ համաձայն (33գ) III կարգ է:

Շերտ 3. Տարբեր ապարների մանրախճա-խճավազային նստվածքներ ավազակավի լցոնումով-15-20%: Լցոնումը շագանակագույն է, պինդ թանձրության: Դրանք ժամանակակից դեյուվիալ-պրոյուվիալ առաջացումներ են: Գրունտն ըստ շահագործման դժվարության՝ համաձայն (13) IV կարգ :

Տեղամասի ինժեներաերկրաբանական և հիդրոերկրաբանական պայմանները բարենպաստ են շինարարական աշխատանքներ կատարելու համար, որպես հիմնատակ ծառայում է.

- o շերտ 2-ը / Ավազակավեր մանրախճի պարունակությամբ /, որը սեյսմիկ հատկությամբ ըստ (ՀՀՇՆ 20.04.2020թ-ի) 3-րդ կարգ են:
- ✓ Դիմադրությունը $R_0 = 2.2 կգ/սմ^2$
- ✓ Ընկրկելիության գործակիցը $K_p = 2500 տ/մ^3$
- o շերտ 3-ը / Տարբեր ապարների մանրախճա-խճավազային նստվածքներ ավազակավի լցոնումով/, որը սեյսմիկ հատկությամբ ըստ (ՀՀՇՆ 20.04.2020թ-ի) 2-րդ կարգ են:
 - ✓ Դիմադրությունը $R_0 = 3.5 կգ/սմ^2$
 - ✓ Ընկրկելիության գործակիցը $K_p = 4000 տ/մ^3$

Գործունեության ենթակա տարածքում բացակայում են բնության, պատմամշակութային հուշարձաններ, գրունտային ջրերը և քաղցրահամ ջրի աղբյուրները:

Գործունեության ենթակա և հարակից տարածքում ՀՀ Կարմիր գրքերում ներառված բուսական և կենդանական տեսակները բացակայում են, քանի որ տարածքն արդեն ենթարկվել է մարդածին ազդեցությանը, կից կառուցված են այլ արևակայաններ, բացի այտ երկար տարիներ տարածքն օգտագործվել է գյուղատնտեսական նպատակներով, հարթեցվել է:

Նախատեսվող գործունեության իրականացման ընթացքում ենթակառուցվածքների փոփոխություններ չեն կատարվելու, նոր ճանապարհներ չեն կառուցվելու: Գործունեության ենթակա տարածք հնարավոր է մոտենալ գոյություն ունեցող գրունտային ճանապարհով: Գործունեության հարակից տարածքներում առկա են գործող այլ արևակայան:

9. Շրջակա միջավայրի համառոտ նկարագիրը

9. 1. Աշխարհագրական դիրքը, ռելիեֆը.

Նախատեսվող գործունեությունն իրականացվելու է Գեղարքունիքի մարզի Ճամբարակ խոշորացված համայնքի Աղբերք բնակավայրի վարչական տարածքում: Մարզը սահմանակից է Լոռու և Տավուշի մարզերին, արևելքից սահմանակից է Ադրբեջանին: Գեղարքունիքի մարզը հիմնականում զբաղեցնում է Սևանա լճի ջրհավաք ավազանը: Մարզի գլխավոր լեռնաշղթաներն են՝ Գեղամա, Արեգունի, Սևանի Արևելյան Սևանի, Վարդենիսի, որտեղ առկա են տասնյակ հրաբխային կոներ՝ հատկապես ուշագրավ են Աժդահակ և Արմաղան հրաբուխները: Լեռների ձագարաձև խառնարաններում գոյացել են գեղեցիկ լճակներ: Արեգունու և Սևանի լեռնաշղթաների Գեղարքունիքի մարզի սահմաններում գտնվող լանջերը զառիթափ են ու կտրտված, իսկ Գեղամա և Վարդենիսի լեռնաշղթաների դեպի Սևանա լիճ նայող լանջերը համեմատաբար մեղմաթեք են:

ՀՀ ԳԵՂԱՐՔՈՒՆԻՔԻ ՄԱՐԶ

Մարզկենտրոնը՝
ք. Գավառ

Տարածաշրջանները

Գավառ
Սևան
Մարտունի
Վարդենիս
Ճամբարակ

Քաղաքները՝

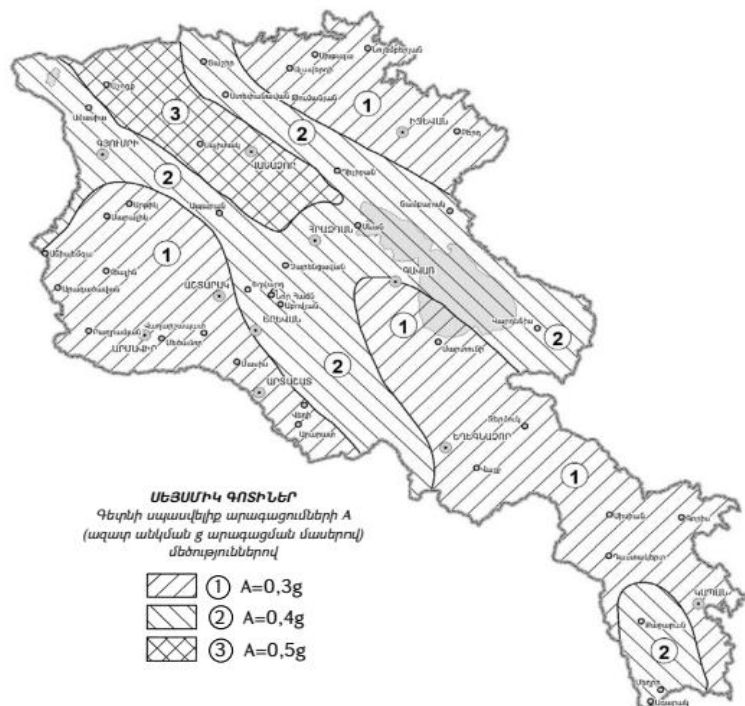
Գավառ
Ճամբարակ
Մարտունի
Սևան
Վարդենիս

Տարածաշրջանի ռելիեֆ անհարթ է, թույլ բլրաշատ՝ ափսեաձև, աննշան կոնաձև իջվածքներով: Ռելիեֆի այսպիսի ձևերը օժանդակում են մթնոլորտային տեղումների արագորեն ներծծվելուն և մակերեսային հոսք համարյա չի ձևավորվում: Ջրի հատակից դուրս եկած առափնյա շերտը կազմված է ավազա-կավային և գելենչիկային նստվածքներից: Մակերևույթի ընդհանուր թեքությունը հարավ-արևելյան ուղղությամբ է: Սևանի ավազանի արևմտյան և հյուսիս-արևմտյան ափամերձ տարածքները բնորոշվում են ռելիեֆի տիպիկ

հրաբխային կառուցվածքով: Հրաբխային լավաների հոսքահետքերը, հասնելով մինչև լճի ափամերձ տարածքները՝ առաջացրել են արևմտյան ափի բազմաթիվ ծովախորշեր, հրվանդաններ, երբեմն հզոր քարաբեկորների ձևով՝ ընդհուպ մինչև լիճը:

9.2. Սեյսմիկա և երկրաբանություն.

Մարզի ինժեներաերկրաբանական և սեյսմատեկտոնական պայմանները բավականաչափ բարդ են: Գրունտների առավելագույն արագացումները գրանցված են Սևանա լճի հյուսիս-արևելյան և արևելյան ափերում: Տարածաշրջանը բնութագրվում է կտրուկ կտրտված բլրային ռելեֆով, խորը ձորակներով: Համաձայն ՀՀՇՆ 20.04.2020թ.-ի նորմերի՝ ըստ սեյսմիկ հատկության տեղադնվող շրջանը գտնվում է II սեյսմիկ գոտում՝ գրունտների $A_{max}=0.4g$ արագացմամբ, 9 ավելի բալլ սեյսմիկությամբ:

9.3 Կլիմա և օդային ավազան.

Տարածաշրջանի կլիման չորային է: Ձմռանը գերիշխում է պարզ արևոտ թույլ սառնամանիքներով եղանակը, ձմռանը չափավոր ցուրտ է: Ամառը տաք է, չոր և անհողմ: Առավելագույն ջերմաստիճանն ամռանը հասնում է $+33^{\circ}\text{C}$, բացարձակ նվազագույնը ձմռանը՝ -28°C : Տարեկան մթնոլորտային տեղումները կազմում են 608 մմ: Քամու միջին տարեկան արագությունը կազմում է 2.8մ/վ, 25 տարվա կրկնելիությունը՝ 24մ/վ: Գրունտի սառչման խորությունը կազմում է 88սմ: Գեղարքունիքի մարզը բնութագրվում է շատ առատ արևափայլով, արևային օրերի քանակը կազմում է 300 օր և ավելի:

Գործունեության տարածքի կլիմայական պայմանները ներկայացված են ըստ քաղաքաշինության նախարարության ՀՀՇՆ 22.01-2024 «Շինարարական

կլիմայաբանություն» Հայաստանի հանրապետության շինարարական նորմեր: Համաձայն նշված փաստաթղթի ճամբարակի կլիմայական բնութագրերն են.

Օդի ջերմաստիճանը, °C

Աղյուսակ 1.

ՕԴԻ ՄԻՋԻՆ ԵՎ ԷՔՍՏՐԵՄԱԼ ՋԵՐՄԱՍՏԻՃԱՆԸ,
ՁՄՈԱՆ ՍԿԻԶԲԸ, ՎԵՐՋԸ ԵՎ ՏԵՎՈՂՈՒԹՅՈՒՆԸ

Աղյուսակ 1 Օդի միջին ջերմաստիճան

Բնակավայրի անվանումը		Միջին ջերմաստիճանն ըստ ամիսների, °C												Միջին տարեկան, °C	Բացարձակ նվազագույն, °C	Բացարձակ առավելագույն, °C
		Հունվար	Փետրվար	Մարտ	Ապրիլ	Մայիս	Հունիս	Հուլիս	Օգոստոս	Սեպտեմբեր	Հոկտեմբեր	Նոյեմբեր	Դեկտեմբեր			
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
32.	Ճամբարակ	-5.1	-4.5	-1.6	4.4	9.0	11.9	14.5	14.3	11.1	6.5	1.9	-2.8	5.0	-28	33

Օդի հարաբերական խոնավությունը (%)

Աղյուսակ 2

ՕԴԻ ՀԱՐԱԲԵՐԱԿԱՆ ԽՈՆԱՎՈՒԹՅՈՒՆԸ

Աղյուսակ 10 Օդի հարաբերական խոնավությունը

Բնակավայրի անվանումը	Օդի հարաբերական խոնավությունը, %																		
	ըստ ամիսների												Միջին տարեկան	Ամենացուրտ ամսվա օդի հարաբերական խոնավությունը, %		Ամենատաք ամսվա օդի հարաբերական խոնավությունը, %			
	Հունվար	Փետրվար	Մարտ	Ապրիլ	Մայիս	Հունիս	Հուլիս	Օգոստոս	Սեպտեմբեր	Հոկտեմբեր	Նոյեմբեր	Դեկտեմբեր		Միջին ամսական	Միջին ամսական, ժամը 15-ին	Միջին ամսական	Միջին ամսական, ժամը 15-ին		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18		
22. Ճամբարակ			68	69	71	69	75	78	80	80	76	74	70	69	73	68	64	80	67

Մթնոլորտային տեղումները և ձնածածկույթը

Աղյուսակ 3.

ՄԹՆՈԼՈՐՏԱՅԻՆ ՏԵՂՈՒՄՆԵՐԸ

Աղյուսակ 12 Մթնոլորտային տեղումները

Բնակավայրի անվանումը	միջին ամսական Տեղումների քանակը _____ մմ օրական առավելագույն													Տեղումների քանակը նոյեմբեր- մարտ ամիսներին, մմ	Տեղումների քանակը ապրիլ- հոկտեմբեր ամիսներին, մմ
	ըստ ամիսների												Տարեկան		
	Հունվար	Փետրվար	Մարտ	Ապրիլ	Մայիս	Հունիս	Հուլիս	Օգոստոս	Սեպտեմբեր	Հոկտեմբեր	Նոյեմբեր	Դեկտեմբեր			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
32.Ճամբարակ	22	27	41	57	97	94	65	46	43	52	41	23	608	154	454
	17	24	29	48	63	46	61	46	51	45	76	28	76		

Քամի

Աղյուսակ 4

Աղյուսակ 15 Քամի (արդիականացման ենթակա)

Բնակավայրի անվանումը	Ամիսներ	Կրկնելիությունը, %								Անոտորի կրկնելիությունը, %	Միջին ամսական արագությունը, մ/վ	Փերակշռող ուղղությունը հունիս - օգոստոս ամիսներին	Միջին արագություններից նվազագույնը ըստ ուղղությունների հունիսին, մ/վ	Փերակշռող ուղղությունը դեկտեմբեր - փետրվար ամիսներին	Միջին արագություններից առավելագույնը ըստ ուղղությունների հունվարին, մ/վ
		Միջին արագությունը, մ/վ													
		Հյուսիսային	Հյուսիս-արևելյան	Արևելյան	Հարավ-արևելյան	Հարավային	Հարավ-արևմտյան	Արևմտյան	Հյուսիս-արևմտյան						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
24.Ճամբարակ	հունվար	3	4	5	5	7	40	29	7	74	4.2	ՀսԱրլ	-	ՀվԱրմ	-
		-	-	-	-	-	-	-	-						
	ապրիլ	5	13	12	6	9	32	17	6	70	3.0				
		-	-	-	-	-	-	-	-						
	հուլիս	4	40	35	9	4	3	2	3	61	1.6				
		-	-	-	-	-	-	-	-						
	հոկտեմբեր	5	17	16	9	6	23	16	8	63	2.2				
		-	-	-	-	-	-	-	-						

Պայմանական նշաններ

- Վերանայված հաշվարկներ
- Արդիականացման ենթակա
- ~ Գետեր
- Սևանա լիճ
- ⌘ ՀՀ պետական սահման
- Յուրտ
- Չափավոր
- Տաք

Աղբյուրը: ՀՀ միջին տեմպերատուրայի կլիմայի առաջնություն P-84, GBCO, GSSG, KNO, NPS, NRCAH, GoodBase, JCN, Kadaster NL, Oryon Survey, Eri Japan METI, East China [Hong Kong], (C) OpenStreetMap contributors, and the CC-BY User Community.

Օդերևութաբանական դիտարկումներ կատարվում են հանրապետության տարածքի 45 (այդ թվում՝ 6 դժվարամատչելի և 3 մասնագիտացված) օդերևութաբանական կայանում՝ շրջակա միջավայրի նախարարության «Հիդրոօդերևութաբանության և մոնիթորինգի կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի կողմից: Մթնոլորտային օդի որակի արդյունքներն ըստ «Հիդրոօդերևութաբանության և մոնիթորինգի կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի 2023թ. տարեկան ամփոփ և 2024թ. եռամսյակային տեղեկագրերի՝ օդի որակի կատարված դիտարկումների վերաբերյալ տեղեկատվությունում Գեղարքունիքի մարզի բնակավայրերը ներկայացված չեն:

Համաձայն «Հիդրոօդերևութաբանության և մոնիթորինգի կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի «Վնասակար նյութերի ֆոնային կոնցենտրացիաներ բնակավայրերում, որտեղ բացակայում են մթնոլորտային օդի որակի մոնիթորինգի դիտարկումներ»-ի բնակավայրերի մթնոլորտային օդն աղտոտող նյութերի ֆոնային կոնցենտրացիաների (հնգամյա միջին) մինչև 10 000 բնակիչ ունեցող բնակավայրերի համար, որոնց թվին է պատկանում Աղբերք բնակավայրը օդի աղտոտվածության ցուցանիշներն են.

- Փոշի՝ 0.071 մգ/մ³
- Ծծմբի երկօքսիդ (SO₂)՝ 0,006 մգ/մ³
- Ազոտի երկօքսիդ (NO₂)՝ 0,023մգ/մ³
- Ածխածնի օքսիդ (CO)՝ 0.8 մգ/մ³

9.4. Հողային ռեսուրսներ.

Գեղամա և Վարդենիսի լեռնաշղթաների ու Սևանա լճի միջև գտնվող վայրերում զգալի հարթ տարածություններ կան, առկա են շատ որակյալ հողեր և նպատակահարմար են հողագործության համար: Դրանք հատկապես Մասրիկ, Արգիճի գետերի ու Գավառագետի հովիտներն են: Դրանցից համեմատաբար ընդարձակը Մասրիկի դաշտն է՝ շուրջ 10000 հեկտար: Այդ հարթ տարածությունները ծովի մակերևույթից ունեն 1900-2200մ բարձրություն: Տարածքը ներկայացած է միջին բարձրությամբ լեռնաշղթաներով, ուղիղ և ալիքաձև

թեքություններով և հարթություններով: Տարածքում գերիշխում են լեռնային սևահողերը, անտառային դարչնագույն հողերը: Մարզի հարավային և արևմտյան հատվածների հողային ծածկույթը հիմնականում ներկայացված է սևահողերով և գետահովտադարավանդային հողերով, իսկ հյուսիսային և հյուսիս-արևելյան հատվածները՝ մարգագետնատափաստանային, անտառային դարչնագույն և անտառային գորշ հողերով: Տարածաշրջանում լճային նստվածքների վրա ձևավորվել են գետահովտային, մարգագետնացած կոպճային և թույլ զարգացած ավազակոպճային հողագրունտների տիպերը: Ավազանի բնական ցամաքային էկոհամակարգերն են մարգագետինները, տափաստանները, անտառային և նոսրանտառային համակեցությունները, ինչպես նաև ժայռա-քարացրոնային և լճի ջրերից ազատված համալիրները:

Գործունեության իրականացման տարածաշրջանում գերիշխում են լեռնատափաստանային գորշ, կարբոնացված անտառային դարչնագույն հողերը, որոնք ձևավորվել են կարբոնատային, խճաքարային բերվածքների վրա:

Նկար 7

Համաձայն ՀՀ Էկոնոմիկայի նախարարության կաթիլային և անձրևացմամբ ոռոգման նորմերի մշակման ատլասի՝ Սևանի ավազանի գոտում առանձնացված է՝ երկու գոտի՝ Առաջին գոտու մեջ մտնում են Գեղարքունիքի մարզի մինչև 2000 մ բարձրությունների վրա տեղաբաշխված տարածքները: Հողածածկույթը կազմում են կարբոնատային և տիպիկ լեռնային սևահողերը: Ըստ մեխանիկական կազմի՝ միջակ և ծանր կավավազային հողեր են: Հողի միջին խտությունը տատանվում է 1,18-1,22գ/սմ³ սահմաններում, հողի տեսակարար կշիռը՝ 2,63-2,70 գ/սմ³ սահմաններում, հողի ծակոտկենությունը՝ 54,8- 55,1 % սահմաններում:

Ոռոգման երկրորդ գոտին ներառում է Գեղարքունիքի մարզի այն տարածքները, որոնք տեղաբաշխված են 2000 մ-ից ավելի բարձրությունների վրա: Այս գոտում հանդիպում են կրազերծված սևահողերը և սևահողանման լեռնային մարգագետնատափաստանային հողերը: Ըստ մեխանիկական կազմի՝ միջակ և ծանր կավավազային հողեր են: Հողի խտությունը տատանվում է 1,17-1,21 գ/սմ³ սահմաններում, հողի տեսակարար կշիռը՝ 2,52-2,59 գ/սմ³ սահմաններում, հողի ծակոտկենությունը՝ 53,2-53,6 % սահմաններում:

Մարզի խոշոր հիմնախնդիրներն են՝ հողերի դեգրադացումը, էրոզիան, ավիամերձ գոտու անտառների ջրածածկումը: Մարզի հողային ծածկույթի էրոզիայի առավելագույն ցուցանիշները դիտարկվում են արևելյան և հյուսիսային հատվածներում:

Մարդու գործունեության հետևանքով առաջանում է հողային ծածկույթի աղտոտում ծանր մետաղներով (պղինձ, ցինկ, արսեն, կապար, մոլիբդեն, մանգան, նիկել, կադմիում, քրոմ և այլն) և ցիանական միացություններով: Հողերի որակի գնահատումն իրականացվում է ՀՀ Առողջապահության նախարարի 2010 թվականի հունվարի 25-ի N 01-Ն հրամանի և ՀՀ Առողջապահության նախարարի 2015թ. հունիսի 16-ի «ՀՀ Առողջապահության նախարարի 2010 թվականի հունվարի 25-ի N 01-Ն հրամանում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին» N 25-Ն հրամանի համաձայն:

Համաձայն՝ «Հիդրոոդերևութաբանության և մոնիթորինգի կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի 2024թ. եռամսյակային տեղեկագրերում, Գեղարքունիքի մարզի Ճամբարակ համայնքի հողային ռեսուրսների աղտոտվածության վերաբերյալ տեղեկատվությունը բացակայում է: 2023 թվականի 3-րդ եռամսյակում հողային ծածկույթի՝ ծանր մետաղներով աղտոտվածության ուսումնասիրման համար դիտարկումներն իրականացվել են միայն Գեղարքունիքի մարզի Զիլի հանքային դաշտում:

9.5 Զրային ռեսուրսներ.

Տարածաշրջանի ամենամեծ մակերեսային ջրային ռեսուրսը Սևանա լիճն է: Սևանի ավազանի հիդրոերկրաբանական պայմանները բնորոշվում են երկրաբանա-կառուցվածքային, գեոմորֆոլոգիական և ֆիզիկա-աշխարհագրական առանձնահատկություններով: Սևանի ջրավազանային տարածքը ներառում է Ձկնագետ, Մասրիկ, Սոթք գետերի գետավազանները, Վարդենիսի ու Գեղամա լեռներից սկսվող գետերը:

Գրունտային ջրեր. Տարածաշրջանում առանձնացվում են գրունտային ջրերի երեք հորիզոններ, որոնք միմյանցից առանձնացված են ջրամերժ կավային շերտերով:

Մարզում ստորգետնյա ջրերը հիմնականում կապված են վերին կավճի հասակի կրաքարերի և ուլտրախիմքային ու հիմքային ապարների կոնտակտի հետ, որոնք բնական աղբյուրների տեսքով դուրս են գալիս երկրի մակերես, կրելով սեզոնային բնույթ: Շրջանում մթնոլորտային տեղումներից առաջացած ջրահոսքերը ներծծվելով ապարների ճեղքերով ու ծակոտիներով, սեզոնային բնույթի աղբյուրների և ժամանակավոր հոսքերի տեսքով բեռնաթափվում են Սևանա լիճ:

Սևանա լիճ. Սևանա լիճը գտնվում է ծովի մակարդակից մոտ 1900 մետր բարձրության վրա: Այն աշխարհի քաղցրահամ ջուր ունեցող 2-րդ բարձրադիր լիճն է: Հնում հայտնի է եղել Գեղամա ծով, Գեղարքունյաց ծով անուններով: Լիճը գոյացել է հրաբխային գործունեության հետևանքով՝ միջլեռնային տեկտոնական իջվածքում սառցադաշտային և ձնհալոցքային ջրեր

լցվելու արդյունքում: Չորս կողմում շրջապատում են Արեգունու, Սևանի, Վարդենիսի և Գեղամա լեռները:

Լիճը Արտանիշի և Նորատուսի հրվանդանների միջև ձգված ստորջրյա պատնեշով՝ Շոր-ժայի թմբով, բաժանվում է երկու մասի՝ հարավ-արևելյան կամ Մեծ Սևան, հյուսիս-արևելյան կամ Փոքր Սևան:

Համաձայն ՀՀ կառավարության 2011 թվականի մարտի 3-ի N 177-Ն որոշմամբ հաստատված «ՄԵՎԱՆԱ ԼՃԻ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԳՈՏՈՒՄ ԿԱՌՈՒՑԱՊԱՏՄԱՆ ՀԱՄԱՐ ՆԱԽԱՏԵՍՎԱԾ ՏԱՐԱԾՔՆԵՐԻ ԳՈՏԻԱՎՈՐՄԱՆ ՆԱԽԱԳԾԻ»՝ ԼՃի երկարությունը 70 կմ է, առավելագույն լայնությունը՝ 55 կմ: Հայելու մակերեսը կազմում է 1260 կմ², ափի շրջագիծը մոտ 230 կմ է, միջին խորությունը 46.8 մ է: Սևանա լիճ են թափվում 28 գետեր և գետակներ, որոնցից 4-ը՝ Փոքր Սևան, 24-ը՝ Մեծ Սևան: ԼՃից սկիզբ է առնում միայն Հրազդան գետը:

Սևանա լճի ավազանի տարբեր հատվածներ աչքի են ընկնում տարբեր կլիմայական պայմաններով: ԼՃի ջրահավաք ավազանում մթնոլորտային տեղումները կախված են տեղանքի բարձրություններից:

Համաձայն 2014թ. «Կենսաբանական բազմազանության մասին» ՄԱԿ-ի կոնվենցիայի 5-րդ ազգային զեկույցի՝ Հայաստանի Հանրապետության կառավարության կողմից իրականացվել և իրականացվում են Սևանա լճի և ջրհավաք ավազանի էկոհամակարգերի պահպանության, էկոլոգիական հավասարակշռության վերականգնման և կենսաբազմազանության բնականոն զարգացման ու բնական պաշարների կայուն օգտագործման միջոցառումներ: Սևանա լճի ավազանի համայնքների զգալի մասում ոռոգման նպատակով հիմնականում օգագործվում են Սևանա լիճ թափվող գետերի ջրերը, որոնց մեծ մասն անկանոն է և չվերահսկվող, ոռոգման հետևանքով ամառային ամիսներին ցամաքում են՝ զգալի վնաս հասցնելով գետերում ձվադրող ձկնատեսակներին, որոնք կորցնում են բազմացման համար անհրաժեշտ միջավայրը և պայմանները:

Սևանա լճի համար գերխնդիր է նաև հարակից բնակավայրերից, արտադրական օբյեկտներից և լճի շուրջը կառուցապատված հանգստյան տներից լիճ թափվող կեղտաջրերի խնդիրը՝ մարզի արտանետվող կեղտաջրերի շուրջ 80%-ը չեն մաքրվում:

Մաքման կայանների նախատեսումը և ավիամերձ ջրածածկ հատվածների մաքրումը Սևանա լճի համար խիստ անհրաժեշտություն է:

Արծաթադեղերք գետ. սկիզբ է առնում Արեգունի լեռների Կարկտասար գագաթի հարավ-արևելյան լանջերից և թափվում է Սևանա լիճ: Երկարությունը 12 կմ է: Հանաձայն ՀՀ կառավարության 2022թ. դեկտեմբերի 8-ի «Սևանի ջրավազանային կառավարման տարածքի 2022-2027թթ. կառավարման պլանը հաստատելու մասին» N 1912-Ն որոշման՝ հիդրոմորֆոլոգիական և հիդրոլոգիական բնութագրիչների Արծաթադեղերք գետն Սակավաջուր վտակի միախառնումից մինչև գետաբերան համարվում է ոչ ռիսկային: Ջրհավաք ավազանը կազմում է 23.9 կմ² մակերես:

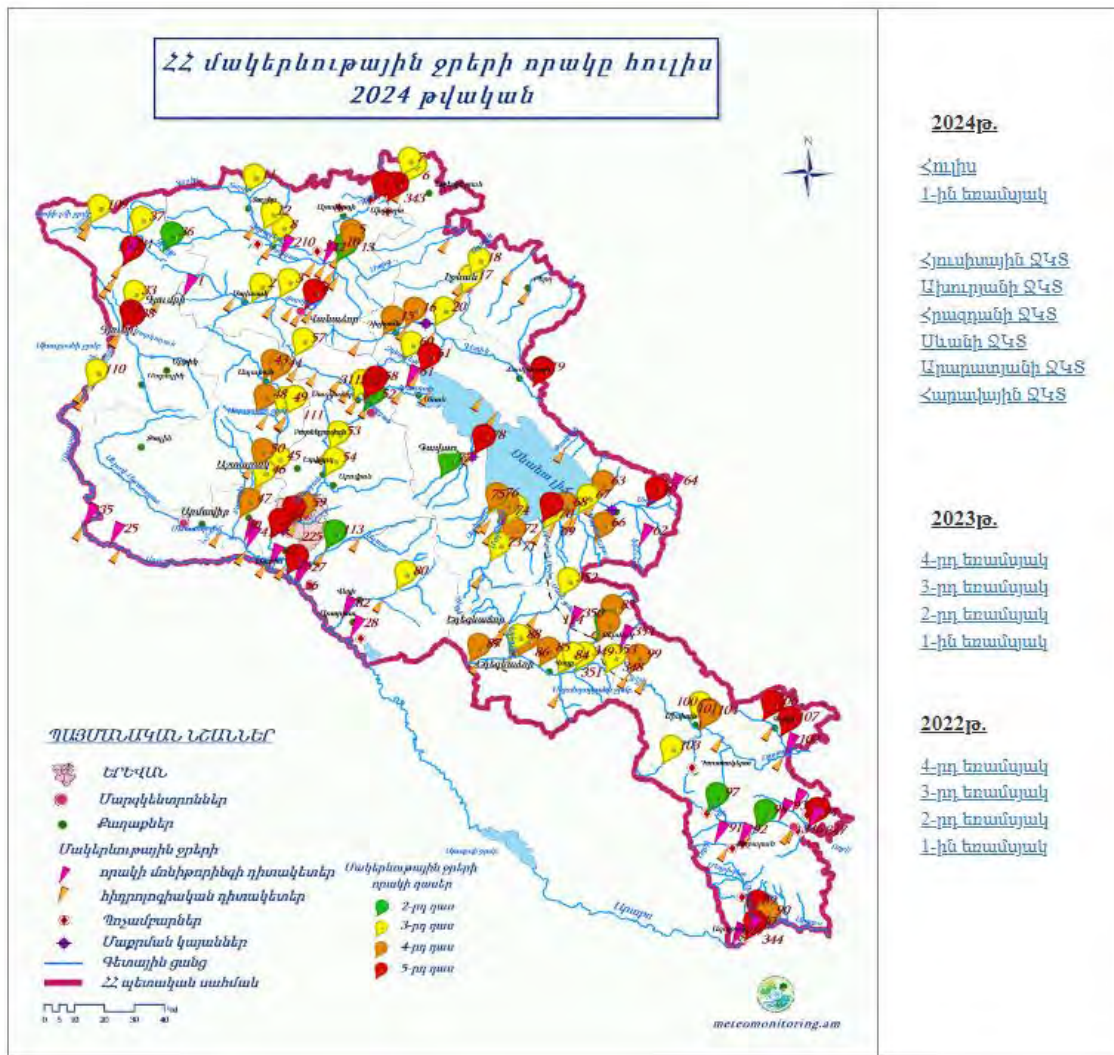
Հայաստանի հանրապետությունում ջրային ռեսուրսների մոնիթորինգն իրականացվում է շրջակա միջավայրի նախարարության «Հիդրոոդերևութաբանության և

մոնիթորինգի կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի կողմից՝ դիտացանցերի միջոցով:

Համաձայն կազմակերպության կողմից 2024թ. 4-րդ եռամսյակի տեղեկագրի՝ Սևանի ՋԿՏ-ում հիդրոլոգիական դիտարկումներն իրականացվում են 17, Սևանա լճի 4 դիտակետում՝ հիմնականում անիոնների և կատիոնների, սնուցող նյութերի և ծանր մետաղների առկայությունը որոշելու համար:

Սևանա լճի ջրի որակի գնահատումն իրականացվում է ՀՀ կառավարության 2011 թվականի հունվարի 27-ի N75-Ն որոշման 12.1 հավելվածի համաձայն՝ լճի մակերևույթից և տարբեր խորություններից՝ անիոնների և կատիոնների, սնուցող նյութերի և ծանր մետաղների առկայությունը որոշելու համար: Ներկայացվում է մակերևութային ջրերի որակի մոնիթորինգի արդյունքները 2024թ. հուլիս ամսվա տվյալներով:

2024 թվականի 4-րդ եռամսյակում Սևանի ՋՏԿ-ում ջրի որակի մոնիթորինգն իրականացվում է 18 դիտակետերում: Սևանի ավազանի գետերի ջրերի որակը գնահատվում է «միջակից» «վատ» է (2-5-րդ դաս)՝ պայմանավորված ամոնիում, ֆոսֆատ և նիտրիտ իոններով: Արփա-Սևան ջրատարի ջրի որակը Ծովինար գյուղից հարավ-արևելք հատվածում հոկտեմբերին գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս), նոյեմբերին՝ «անբավարար» (4-րդ դաս):

Սևանա լճի ջրի որակի մոնիթորինգն իրականացվել է Փոքր և Մեծ Սևանների 3 դիտակետերում՝ տարբեր խորության շերտերում: Մեծ Սևանի 22-րդ կայանի մոտ մակերևութային, 0.5մ և 5մ խորության շերտերում ջրի որակը երեք ամիսների ընթացքում գնահատվել է «անբավարար» (4-րդ դաս), 10մ խորության շերտում ջրի որակը հոկտեմբերին գնահատվել է «անբավարար» (4-րդ դաս), նոյեմբերին և դեկտեմբերին՝ «միջակ» (3-րդ դաս), 20մ և 25մ խորության շերտերում ջրի որակը երեք ամիսների ընթացքում գնահատվել է «անբավարար» (4-րդ դաս), 30մ խորության շերտում ջրի որակը հոկտեմբերին գնահատվել է «վատ» (5-րդ դաս), նոյեմբերին և դեկտեմբերին՝ «անբավարար» (4-րդ դաս): Փոքր Սևանի 4-րդ կայանի մոտ մակերևութային, 0.5մ և 5մ խորության շերտերում ջրի որակը հոկտեմբերին և նոյեմբերին գնահատվել է «անբավարար» (4-րդ դաս), դեկտեմբերին՝ «միջակ» (3-րդ դաս), 10մ և 20մ խորության շերտերում ջրի որակը երեք ամիսների ընթացքում գնահատվել է «անբավարար» (4-րդ դաս), 30մ և 55մ խորության շերտերում ջրի որակը հոկտեմբերին գնահատվել է «վատ» (5-րդ դաս), նոյեմբերին և դեկտեմբերին՝ «անբավարար» (4-րդ դաս), 70մ

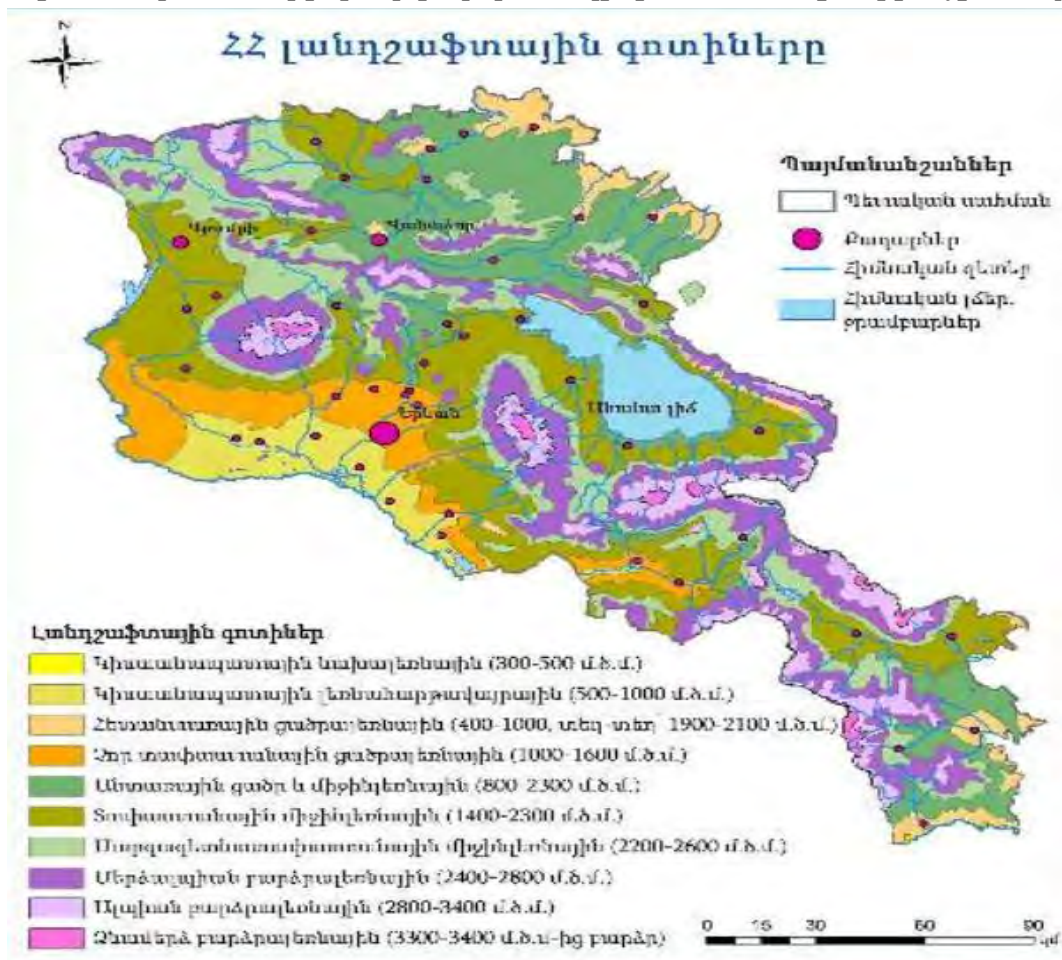
և 80մ խորության շերտերում ջրի որակը հոկտեմբերին և նոյեմբերին գնահատվել է «վատ» (5-րդ դաս), դեկտեմբերին՝ «անբավարար» (4-րդ դաս): Փոքր Սևանի Այրիվանքի մոտ մակերևութային, 10մ, 20մ և 30մ խորության շերտերում ջրի որակը երեք ամիսների ընթացքում գնահատվել է «անբավարար» (4-րդ դաս), 5մ խորության շերտում ջրի որակը հոկտեմբերին և նոյեմբերին գնահատվել է «անբավարար» (4-րդ դաս), 40մ խորության շերտում ջրի որակը հոկտեմբերին և դեկտեմբերին գնահատվել է «վատ» (5-րդ դաս), նոյեմբերին՝ «անբավարար» (4-րդ դաս):

Գործունեության տարածքում մակերևութային ջրերը բացակայում են: Նախատեսվող գործունեության տարածքին ամենամոտը ջրային ռեսուրսը Արծաթաղբերք գետն է 270մ, Սևանա լիճը՝ 732մ հեռավորությունների վրա:

9.6. Կենսաբազմազանություն.

Հողերի մշակումը, դաշտապաշտպան անտառաշերտերի ստեղծումը, խոտհարքերը, նաև հրդեհները բացասաբար են ազդում հանրապետության բուսածածկույթի և կենդանական աշխարհի վրա: Սևանա լճի և տարածքի կենսաբազմազանության պահպանման նպատակով ստեղծվել է «Սևան»ԱՊ-ը:

Տարածաշրջանը լեռնային է և բնորոշվում է լանդշաֆտների ուղղաձիգ գոտիականությամբ՝ ցածր և միջին լեռնաանտառային, մարգագետնա-տափաստանային, մերձալպյան, ալպյան: Բնական անտառները՝ գիհի և կաղնի ծառատեսակներով ոչ մեծ կղզյակներով տեղակայված են Արեգունյաց լեռնաշղթայի ուղղաձիգ լանջերի վրա, իսկ առանձին ծառեր և ծառերի փոքր խմբեր հանդիպում են նաև լճափի այլ հատվածներում:

Բուսական աշխարհ. Տափաստանային գոտին Հայաստանի տարածքի ամենաընդարձակ գոտին է, որը սկսվում է 1500-1600 մ-ից, երկրի հյուսիսային հատվածում հասնում է մինչև 2000 մ բարձրության, իսկ հարավային հատվածում՝ 2400-2500 մ: Գոտին տափաստանային է և գորշ կարբոնատային, անտառային: Աչքի են ընկնում բուսական համակեցությունների բազմազանությամբ: Ծայրահեղ չորասեր, գուղձավոր, պնդաճիմ հացազգի խոտաբույսերի, փշաբարձիկավոր տարախոտերի առկայությունը բուսականության բնորոշ առանձնահատկություններից է:

Մարզի անտառ կազմող հիմնական ծառատեսակները հանդիսանում են սոճին, եղևին, բարդին, ուռենին, թեղին, հացենին, ակացիան, փշատենին և այլ փշատերև ու սաղարթավոր ծառատեսակներ: Սևանա լճի ջրից ազատված հողագրոնտները ծածկված են արհեստական տնկարկներով (սոճի, չիչխան, բարդի և այլ):

Ցածրադիր վայրերում աչքի են ընկնում անապատներն ու կիսաանապատները, որոնք առաջացել են լճից ազատված ավազուտների վրա և ունեն երկրորդային ծագում: Այդ տեսակներից որպես ռելիկտային համակեցություններ պահպանվել են՝ տորֆային ճահճուտները, քարացրոնային և ժայռային բուսական խմբավորումները, փովող թփուտները՝ ցածրաճ գիհուտներ (*Juniperus depressa*) և այլն: Թփատեսակներից ամենամեծ մակերեսները զբաղեցնում է չիչխանը:

Նկար 9. Չիչխան

Տարածված են նաև արոսենու (արոսենի Կուզնեցովի (*Sqrbus kuznetsqvii*), արոսենի Հայաստանի (*S.hajastana*), արոսենի հունական (*S.graeca*)), մասրենու (*Rqsa spinqsissima*, *R.canina*), ասպիրակի (*Spiraea crenata*), ալոճենու (*Crataegus qorientalis*), ուռենու (*Salix caprea*) և այլ համակեցություններ:

Բնական բուսածածկույթին փոխարինվում են գալիս մշակաբույսերը՝ ցորեն, եգիպտացորեն, արևածաղիկ, պտղատու այգիները, իսկ ողողատներում՝ բանջարեղենի մշակությունը: (UNDP): Տարածաշրջանում կան անոթավոր բույսերի 1587 տեսակ, 32 ծառատեսակ, 102 թփերի տեսակ, 1146 բազմամյա խոտաբույս և 307 միամյա ու երկամյա բուսատեսակներ: Շուրջ 60 բուսատեսակներ համարվում են դեղաբույսեր և 100-ը՝ ուտելի են: Կան նաև 267 տեսակի սնկեր, որից 100 տեսակը ուտելի են և 24 տեսակը՝ թունավոր: Տեղանքում աճում են հացազգիներին պատկանող շատ բույսեր՝ շյուղախոտի (*Festuca sp.*), որումի (*Lolium sp.*) 95.1 և դաշտավլուկների (*Poa sp.*) տարբեր տեսակներ:

Ռելիեֆային առանձնահատկությունների շնորհիվ Սևանի ավազանի բուսականությունն ունի վառ արտահայտված մոզաիկ բնույթ՝ հարուստ և բազմազան: Սևանի ջրհավաք ավազանի տափաստանային գոտին՝ 1906-2400մ ծովի մակերևույթից բարձր է, հիմնականում ներկայացված է չոր և տիպիկ տափաստաններին բնորոշ խոտաբույսերով՝

շյուղախոտ, փետրախոտ և այլն: Այստեղ աճում են նաև գիհու, մասրենու, արոսենու, կծուխորի, այծատերևուկի և այլ թփուտներ: Բավական շատ են գազերը, ողնաթփերը, որոնց թվում կան մի շարք հազվագյուտ և անհետացող տեսակներ:

Սևան ազգային պարկի և պահպանական գոտու տարածքում գրանցված են մոտ 1.600 տեսակ բարձրակարգ բույսեր (Հայաստանում գրանցված բարձրակարգ բույսերի կեսից ավելի) այդ թվում՝ 55 հազվագյուտ ու անհետացող, 23 էնդեմիկ, որոնք աճում են միայն Սևանի ավազանում: Դրանք են Լրձուն Սևանի, Ոգնաթուփ Գաբրիելյանի և այլն: Բուսականությունը հիմնականում տափաստանային է՝ հացազգային, տարախոտա-հացազգային /*Festuca valesiaca* Gaudin, *F. ovina* L., *Koeleria albobovii* Domin, *K. cristata* (L.) Pers., *Bothriochloa ischaemum* (L.) Keng, *Stipa capillata* L., *S. Lessingiana* Trin. Et Rupr., *S. Tirsia* Stev., *Elytrigia trichophora* (Link) Nevski, *Galium verum* L., տեսակներ *Agropyron*, *Andropogon*, *Scabiosa*, *Veronica*, *Artemisia*, *Achillea*, *Astragalus*/:

Կարմիր գրքում գրանցված են տարածաշրջանին բնորոշ՝ Խոզանափուշ Ֆյոդորովի-*Cousinia fedorovii* Takht, Լրջուն Սևանի-*Isatis sevangensis* N. Busch, Թրաշուշան հայաստանյան-*Gladiolus hajastanicus* Gabrielian, Հիրիկ Նրբագեղ - *Iris elegantissima* Sosn, Վիշապագլուխ ավստրիական - *Dracocephalum austriacum* L., Գառնառվույտ հայկական - *Oxytropis armeniaca* Sosn. ex Mulk.:

Նկար 10. Վիշապագլուխ ավստրիական

Նկար 11. Գառնառվույտ հայկական

Նախատեսվող արևային կայանի և ՕԳ-ի, ենթակայանի տարածքներում կարմիր գրքում գրանցված բուսատեսակները բացակայում են, տարածքը գտնվում է ակտիվ գործունեության գոտում, հարակից տարածքում առկա են արևակայաններ, ենթակառուցվածքներ:

Կենդանական աշխարհ. Կենդանական աշխարհը ներկայացված է ողնաշարավոր կենդանիների 330 տեսակներով՝ 44 տեսակ կաթնասուններ, որոնք պատկանում են հետևյալ կարգերին՝ գիշատիչներ(Carnivora), միջատակերներ(Insectivora), կրծողներ(Rodentia), չղջիկներ(Chiroptera), նապաստակներ (Logomorpha), սմբակավոր/կճղակավոր կաթնասուններ (Artiodactyla): Տարածաշրջանում հանդիպում են գայլ, աղվես, կզաքիս, փորսուղ, աքիս, լուսա, ոչ հաճախ նաև արջ և այլն:

Համաձայն «Գեղարքունիք 1» միկրոռեգիոնալ մակարդակի համակցված տարածական պլանավորման նախագծի՝ մարզի տարածքում հաշվարկվում են 43 տեսակի

փափկամարմիններ, 639 տեսակի հողվածոտանիներ, որոնք պատկանում են միջատներին: Դրանցից 6-ը Հայաստանի էնդեմներ են: Կապտաթիթեռը (*Maculinea nausithous* Bergs), որն հայտնի է պարկի պահպանական գոտուց, գրանցված է Բնության պահպանության միջազգային միության Կարմիր ցանկում: Տվյալ տարածքում հանդիպող Կարմիր գրքում գրանցված կենդանական տեսակներից են նաև՝ Մարգագետնային մողես (*Darevskia praticola*), Հայկական որոր (*Larus armenicus*), Գորշ ականջեղ չղջիկ (*Plecotus auritus*):

Սևանա լճի ձկները ներկայացված են սաղմոնազգի-Salmonidae, սիգազգի Coregonidae և ծածանազգի-Cyprinidae ընտանիքներով: Սաղմոնազգիներին են պատկանում Սևանի իշխանը (*Sevan Trout-Salmo ischchan* Kessler 1877) իր 4 էկոլոգիական ենթատեսակներով՝ Ամառային բախտակ (*S. ischchan aestivalis*), Ձմեռային բախտակ (*S. ischchan ischchan*), Գեղարքունի (*S. ischchan gegarkuni*), Բոջակ (*S. ischchan danilewskii*): Սիգազգիների ընտանիքի ներկայացուցիչը կլիմայավարժեցված սիգն է (*Whitefish-Coregonus lavaretus*): Ծածանազգի ձկնատեսակներին են պատկանում լճի երկու էնդեմիկները՝ Սևանի կողակը (*Khrami carp Varicorhinus capoeta sevangi*) և Սևանի բեղուն (*Sevan 17 barble-Barbus goktschaicus*): 1980-ական թվականների սկզբից լճում սկսել է հանդիպել նաև արծաթափայլ լճածածանը (*Crucian carp-Carassius auratus gibelio*), որը պատահաբար լիճ է ներթափանցել արարատյան դաշտի ջրային համակարգերից:

Տարածաշրջանում հանդիպում են նաև 4 տեսակի երկկենցաղներ՝ Ցատկողներ (*Salientia*) կարգին պատկանող՝ Լճագորտ (*Rana ridibunda*), Փոքրասիական գորտ (*Rana macrocnemis*), Կանաչ դոդոշ (*Bufo viridis*), Շելկովնիկովի ծառագորտ (*H.a.shelkovnikovi*):

Սողուններից հանդիպում են՝ Սպիտակափոր ժայռային, Նաիրյան ժայռային, Ռոստոմբեկովի ժայռային, Հայկական ժայռային, Վալենտինի ժայռային մողեսները, իսկ օձերից՝ սովորականը, ջրային լորտուները, պղնձօձը, լեռնատափաստանային իժը: Երկկենցաղներից առկա են կանաչ դոդոշը, լճագորտը, փոքրասիական գորտը և Շելկովնիկի ծառագորտը[11]:

Ջրային կամ ջրաճահճային կենդանիների համար որպես ապրելավայր ծառայում են Սևանա լճի ջրերը, ափամերձ գոտու ճահճուտներն ու լիճ թափվող գետերի գետաբերանները: Վերջին 4 տասնամյակի ընթացքում Սևանա լճի մակարդակի իջեցումը, ինչպես նաև ճահճուտների արհեստական չորացումը, նախկին ժայռոտ ափերի վերացումը խիստ բացասաբար են անդրադարձել ավազանի կենդանական աշխարհի վրա, որը հատկապես ցայտուն կերպով արտահայտված է թռչունների վրա:

Սևանի ավազանում հանդիպում էին 267 տեսակի թռչուններ՝ ձկնկուլ (*Pelecaniformes*) - 4 տեսակ, արագիլ, տառեղ, ջրցուլ (*Ciconiiformes*) - 11 տեսակ, ֆլամինգո (*Phoenicopteriformes*) - 1 տեսակ, հոպոպ, սագեր, բադեր և այլն: Թռչուններից 48 տեսակը բնադրող են: Այսօր դրանցից շատերը՝ մոխրագույն սագը, տուրպան, կարմրակտուց և կարմրագլուխ բադերը, սպիտակագլուխ բադը (սավկան), չեն բնադրում լճի տարածքում: Էնդեմ հանդիսացող Սևանի ծովորորի համար բնական միջավայրը դարձել է էկոլոգիապես անկայուն: Պարկում մեծ պոպուլյացիաներով հանդիպում են՝ մեծ քնամուկը (*Glis glis*), պարսկական սկյուռը (*Sciurus persicus*), անտառային մուկը (*Apodemus sylvaticus*), այծյամը (*Capreolus capreolus*), լայնականջ ոզնին (*Tadarida teniotis*) և այլն:

ՀՀ Կարմիր գրքում գրանցված են՝ Կաթնասունների 6 տեսակ, (գործ արջը, ջրասամույրը, անտառային կատուն, բեզուարյան այծ-*Capra aegagrus* Erxleben և այլն), սողուններից 2 տեսակ(խայտաբղետ՝ Անդրկովկասյան բազմագույն մողեսիկ-*Eremias arguta transcaucasica*

Darevsky, 1953) և փոքրասիական մողեսները- *Darevskia rostombekovi* Darevsky 1957), 39 թռչնատեսակներ (Հայկական որոր-*Larus armenicus*), վարդագույն հավալուսն - *Pelecanus onocrotalus* Linnaeus, ձկնկուլը և այլն), սագանմաններից՝ սպիտակագլուխ բադ կամ սավկա - *Oxyura leucocephala* Scopoli, ձկներից՝ Սևանի իշխանը իր տարատեսակներով, Սևանի բեղուն (Barbus goetschaicus Kessler) և Սևանի կողակը (*Varicorhinus capoeta sevangi*, Filippi) հողվածոտանիներից՝ Արիոն կապտաթիթեռ - *Maculinea arion zara* Jachontov, Մթնշաղային կապտաթիթեռ - *Maculinea nausithous*, Անտեսված կապտաթիթեռ - *Agrodiaetus neglectus* Dantchenko, Նինայի կապտաթիթեռ - *Agrodiaetus ninae* Forster, Թուրքական կապտաթիթեռ - *Agrodiaetus turcicus* Koçak, գրանցված են միջազգային միության Կարմիր գրքում:

Նկար 12. Հայկական որոր

Նկար 13. Կապտաթիթեռ

Դիտարկվող տարածքում և նրա հարակից տարածքներում բացակայում է բուսածածկը:

9.7 Պատմության և մշակութային հուշարձաններ.

Ճամբարակ քաղաքում կան բազմաթիվ պատմամշակութային հուշարձաններ: Համաձայն ՀՀ կառավարության 2007թ. մարտի 15-ի «ՀՀ ՊԵՏԱԿԱՆ ՄԵՓԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ՀԱՄԱՐՎՈՂ ԵՎ ՕՏԱՐՄԱՆ ՈՉ ԵՆԹԱԿԱ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ԱՆՇԱՐԺ ՀՈՒՇԱՐՁԱՆՆԵՐԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱԿԸ ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ» N 385-Ն որոշման՝ սահմանվում է Ճամբարակ քաղաքի և Աղբերք բնակավայրի պատմամշակութային հուշարձանների ցանկը:

ՀԱՄԱՐԱՐԱԿ քաղաք

1	2	3	4	5	6	7	8
1			ԱՄՐՈՑ «ԳԱԼՈՒՍՏԱՔԱՐ»	Ք.ա. 2-1 հազ.	քաղաքի հս մասում, Գետիկի աջ ափին, «Գետիկ» հյուրանոցից 600 մ հս	<	1
2			ԳԵՐԵՉՄԱՆՈՑ	11-18 դդ.	քաղաքի հս մասում, Վերին	S	2: Ենթակայու-

3	3.1	ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	11-20 դդ.	Ճամբարակում, Գետիկի աջ ափին, Ճամբարակ-Թթուջուր ճանապարհից աջ		թյամբ ներկայացված է 6 հուշարձան (2.1-2.6)
		Եկեղեցի	16-17 դդ.	քաղաքի հս մասում, գործող գերեզմանոցի հվ, կողմում, սարալանջին	S	3
4	4.1	ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ «ՂՈՒՇԻ ԲԱԿԵՐ»	16-18 դդ.	քաղաքից 0.5 կմ հս, Ճամբարակ-Վահան ճանապարհից ձախ	S	3.1: Ենթակայության թյամբ ներկայացված է 2 հուշարձան (3.1.1-3.1.2)
		Գերեզմանոց	16-18 դդ.		S	4
5	5.1	ԵԿԵՂԵՑԻ ՍԲ. ԳՐԻԳՈՐ	1029 թ.	քաղաքի մեջ, Վերին Ճամբարակի հս եզրին	<	4.1: Ենթակայության թյամբ ներկայացված է 8 հուշարձան (4.1.1-4.1.8)
		Գերեզմանոց	10-19 դդ.		S	5: Ենթակայության թյամբ ներկայացված է 12 հուշարձան (5.1-5.12)
6		ԽԱՉՔԱՐ	10 դ.	քաղաքի մեջ, Վոլոդյա Զազյանի տնամերձ հողամասում	<	5.13: Ենթակայության թյամբ ներկայացված է 4 հուշարձան (5.13.1-5.13.4)
7		ԽԱՉՔԱՐ	12-13 դդ.	քաղաքից 1 կմ հվ-աե, Ճամբարակ-Վահան խճուղուց ձախ	<	6
8		ԽԱՉՔԱՐ	12-13 դդ.	քաղաքի մեջ, Ներքին Ճամբարակում, Սամվել Բաբայանի տնամերձ հողամասում	<	8
9		ԽԱՉՔԱՐ	12-13 դդ.	քաղաքի մեջ, Ներքին Ճամբարակում, Վերգուշ Բաբայանի տան ցանկապատին	<	9
10		ԽԱՉՔԱՐ	12-13 դդ.	քաղաքի մեջ, Ներքին Ճամբարակում, Հրաչ	<	10
						11

11		ԽԱՉՔԱՐ	12-13 դդ.	Հարությունյանի տնամերձ հողամասում քաղաքի մեջ, Ներքին Ճամբարակում, Ռադիկ Վերոյանի տան մոտ	<	12
12		ԽԱՉՔԱՐ	13 դ.	քաղաքի մեջ, Ներքին Ճամբարակում, Հրաչիկ Մելքումյանի տան մոտ	<	13
13		ԽԱՉՔԱՐ	14-15 դդ.	քաղաքի մեջ, Վերին Ճամբարակում, Վա- րազդատ Ղազարյանի տնամերձ հողամասում	<	14
14		ԽԱՉՔԱՐ	1455 թ.	քաղաքի մեջ, Մինաս- յանի տնամերձ հողամասում	<	15
15		ԽԱՉՔԱՐ	16-17 դդ.	քաղաքի մեջ, Ներքին Ճամբարակում, Հրաչ Հարությունյանի տնա- մերձ հողամասում	<	16
16		ԽԱՉՔԱՐ ՄԱՏԹԵՈՍ ԵՐԵՑԻ	10 դ.	քաղաքի մեջ, Վերին Ճամբարակի կենտրո- նում, աղբյուրի մոտ	<	7
17		ՀՈՒՇԱՂՔՅՈՒՐ ԵՐԿՐՈՐԴ ԱՇԽԱՐՀԱՄԱՐՏՈՒՄ ԶՈՀՎԱԾՆԵՐԻՆ	1950- ական թթ.	քաղաքի մեջ, Վերին Ճամբարակում	S	17
18		ՀՈՒՇԱՂՔՅՈՒՐ ԵՐԿՐՈՐԴ ԱՇԽԱՐՀԱՄԱՐՏՈՒՄ ԶՈՀՎԱԾՆԵՐԻՆ	1960 թ.	քաղաքի մեջ, հյուրանոցի դիմաց	S	18
19		ՀՈՒՇԱՂՔԱՆ ԵՐԿՐՈՐԴ ԱՇԽԱՐՀԱՄԱՐՏՈՒՄ ԶՈՀՎԱԾՆԵՐԻՆ	1970- ական թթ.	քաղաքի մեջ, դպրոցի դիմաց	S	19

ԱՂԲԵՐՔ գյուղ

1	2	3	4	5	6	7	8
1			ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	17-18 դդ.	գյուղից 10 կմ հս-ամ, Սևան-Ճամբարակ ճանապարհից ձախ, գյուղի ամառային արոտատեղում	S	1

Գործունեության տարածքը չի առնչվում նշված պատմամշակութային հուշարձանների հետ:

Բնության հուշարձաններ

Գեղարքունիքի մարզը, ինչպես նաև Սևանի ավազանը հարուստ են բնական հուշարձաններով: Մարզի տարածքում պահպանվել են բազմաթիվ միջնադարյան ճարտարապետական հուշարձաններ, առանձնապես ուշագրավ բնական հուշարձաններ, խառնարանային լճեր, խարամային կոներ, ընդարձակ քարային ծովեր:

ՀՀ Կառավարության 2008թ. օգոստոսի 14-ի N 967-Ն որոշման համաձայն՝ մարզում կան 15 բնության հուշարձաններ, որից 7-ը՝ երկրաբանական, 6-ը՝ ջրաերկրաբանական, 1-ը ջրագրական և 1-ը՝ կենսաբանական: Բնական հուշարձանների մի մասն ունի հատուկ պահպանվող տարածքների կարգավիճակ:

	Երկրաբանական հուշարձաններ	
1	«Սևկատար» հրաբուխ	Գեղարքունիքի մարզ, Գավառ քաղաքից 20 կմ արլ
2	«Աժդահակ» հրաբուխ	Գեղարքունիքի մարզ, Գավառ քաղաքից 25 կմ հվ-արմ
3	Անանուն» ծալքավորում	Գեղարքունիքի մարզ, Սևանա լճի հս-արլ ափին, երկաթուղու պաստառի հատվածում, Սևան քաղաքի մոտ 45 կմ հեռավորության վրա
4	«Քարե ծով» քարացրոններ (չինգիլներ)	Գեղարքունիքի մարզ, Լճաշեն գյուղից 1 կմ դեպի խարամային քարհանք
5	«Անանուն» հրաբխային արտահայտված շերտավորություն	Գեղարքունիքի մարզ, Լճաշեն գյուղից 1 կմ հվ, հրաբխային խարամների գործող քարհանքի մոտ
6	«Արմաղան» հրաբուխ	Գեղարքունիքի մարզ, Մաղինա գյուղից 3.5 կմ արմ
7	«Հայրավանք» բրածո ֆաունա	Գեղարքունիքի մարզ, Հայրավանք գյուղից 2-3 կմ հս-ար
	Ջրաերկրաբանական հուշարձաններ	
1	«Սարանց» աղբյուր	Գեղարքունիքի մարզ, Գավառ քաղաքի Հացառատ թաղամասում, ծ.մ-ից 1937 մ բարձրության վրա
2	«Խաչերի» աղբյուր ծայրամասում	Գեղարքունիքի մարզ, Գավառ քաղաքի արմ ծայրամասում
3	«Անանուն» աղբյուր	Գեղարքունիքի մարզ, Ակունք գյուղի տարածքում, ծ.մ-ից 1980 մ բարձրության վրա
4	«Անանուն» աղբյուր	Գեղարքունիքի մարզ, Լճավան գյուղի տարածքում, ծ.մ-ից 2045 մ բարձրության վրա
5	«Անանուն» աղբյուր	Գեղարքունիքի մարզ, Կարճաղբյուր գյուղի հվ-արլ եզրին, ծ.մ-ից 1930 մ բարձրության վրա
6	«Վանքի աղբյուր» աղբյուրների խումբ	Գեղարքունիքի մարզ, Մարուխան գյուղի հվ ծայրամասում, ծ.մ-ից 1977 մ բարձրության վրա
	Ջրագրական հուշարձաններ	
1	«Ակնա» լիճ	Գեղարքունիքի մարզ, Ծաղկաշեն գյուղից 10 կմ արմ, Ակնասար լեռան լանջին
	Բնապատմական/կենսաբանական հուշարձաններ	
1	«Ենթալպյան մարգագետին»	Գեղարքունիքի մարզ, Դրախտիկ գյուղի մոտ

Գեղարքունիքի մարզ, Սևանի լեռնաշղթայի լանջերի (Շորժա գյուղի շրջակայքում) առկա են նաև «Օֆիոլիտային ապարների» մերկացումները, ինչպես նաև ՀՀ Կառավարության 2021 թվականի հոկտեմբերի 21-ի N1718-Ն որոշմամբ հաստատված՝ Թառ (Կարմիր Կատար) հրաբուխ երկրաբանական հուշարձանը:

Նախատեսվող գործունեության և հարակից տարածքներում չկան բնության հուշարձաններ:

Գործունեության տարածքին ամենամոտ հուշարձանը «Ենթալպյան մարգագետին» կենսաբանական հուշարձանն՝ 4422 մ հեռավորությամբ վրա:

9.8. Հատուկ պահպանվող տարածքներ.

Մարզի բնության հատուկ պահպանվող տարածք է «Սևան» ազգային պարկը՝ 150,1 հազ. հա մակերեսով: Այն գտնվում է շրջակա միջավայրի նախարարության կառավարման ներքո՝ «Սևան ազգային պարկ» ՊՈԱԿ-ի գործառույթների միջոցով: Այն Պարկի տարածքը, համաձայն Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2007 թվականի հունվարի 18-ի N 205-Ն որոշմամբ հաստատված «Սևան» ազգային պարկի 2007-2011 թվականների կառավարման պլանի, բաժանվում է հետևյալ տարածքագործառնական գոտիների՝

1) արգելոցային՝ ընդգրկում է «Արտանիշի», «Նորաշենի», «Լիճք-Արգիշի» և «Գիլի» արգելոցները:

2) արգելավայրային՝ ընդգրկում է «Գավառագետի» և «Գիհի-կաղնուտային ռելիկտային» արգելավայրերը:

3) ռեկրեացիոն:

4) տնտեսական:

«Սևան» ազգային Պարկը հանրապետական նշանակության՝ բնության հատուկ պահպանվող տարածք է: Պարկի հողերը հատուկ պահպանվող տարածքներ են, որոնք ներառում են բնապահպանական, պատմական ու մշակութային և այլ նշանակության հողեր: Վերջիններիս վրա օրենքով սահմանված կարգով արգելվում է պարկի նպատակային նշանակությանը հակասող գործունեություն: Այլ հողատերերի, հողօգտագործողների և հողամասերի սեփականատերերի հողերը, ինչպես նաև ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց շենքերն ու կառույցները, որոնք գտնվում են պարկի սահմաններում, օգտագործվում են իրենց նշանակությանը համապատասխան՝ այդ անձանց կողմից պահպանելով բնապահպանական նորմերը՝ սահմանված սույն կանոնադրությամբ և Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ:

Գործունեության տարածքը գտնվում է «Սևան»ԱՊ-ից մոտ 313 մ հեռավորության վրա :

9.9. Սոցիալ-տնտեսական.

Նախատեսվող գործունեությունը իրականացվելու է Գեղարքունիքի մարզի Ճամբարակ համայնքի Աղբերք բնակավայրի վարչական տարածքում:

Համաձայն ՀՀ Վիճակագրական կոմիտեի կայք էջի՝ Գեղարքունիքի մարզի տարածքը կազմում է 5351 քառ.կմ, ներառում է 5 քաղաքներ և 93 գյուղական բնակավայրեր: Մարզի տարածքում է գտնվում Սևանա լիճը և «Սևան»ԱՊ-ը: Մարզկենտրոնը Գավառ քաղաքն է: 2024թ. տարեսկզբի դրությամբ մարզի բնակչությունը կազմում է 213,2 հազ. մարդ:

Ներկայացվում է մարզի ներկա վիճակն ըստ ՀՀ վիճակագրական կոմիտեի / armstat.am/ կայք էջի:

Տարածքը Territory	5 351 քառ. կմ/ sq. km
Հայաստանի Հանրապետության տարածքում մարզի տարածքի տեսակարար կշիռը, % Territory share of the marz in the territory of the Republic of Armenia, %	18.0
Համայնքներ, 2024թ. տարեկգրի դրությամբ Communities, as of the beginning of 2024	5
Քաղաքներ Towns	5
Գյուղեր Villages	93
Բնակչության թվաքանակը 2024թ. տարեկգրի դրությամբ Population number as of the beginning of the year, 2024	213.2 հազ. մարդ/ ths. person
այդ թվում՝ including:	
քաղաքային urban	67.6 հազ. մարդ/ ths. person
գյուղական rural	145.6 հազ. մարդ/ ths. person
Հայաստանի Հանրապետության բնակչության ընդհանուր թվաքանակում մարզի բնակչության թվաքանակի տեսակարար կշիռը 2023թ., % Share of marz population in the total population of the Republic of Armenia 2023, %	7.1
Քաղաքային բնակչության թվաքանակի տեսակարար կշիռը 2023թ., % Share of urban population size 2023, %	31.7
Գյուղատնտեսական նշանակության հողեր Agricultural land	345 083.3 հա/ ha
այդ թվում՝ վարելահողեր including: arable land	81 413.2 հա/ ha

Մարզում գյուղատնտեսական նշանակության հողատարածքները կազմում են 345 083.3հա, որից վարելահողերը՝ 81 413.2հա: Մարզում են գտնվում բազմաթիվ՝ ոսկու, դոլոմիտի, բազալտի, ավազի, հրաբխային տուֆի հանքավայրերը: Շահագործվող հանքավայրերից մի մասին բաժին է ընկնում երկրում արդյունահանվող հանքաքարի զգալի մասը:

2023թ.-ին մարզի տնտեսության հիմնական ոլորտների տեսակարար կշիռները ՀՀ տնտեսության համապատասխան ոլորտների ընդհանուր ծավալում կազմել են.

- արդյունաբերություն 2.0 %,
- գյուղատնտեսություն 11.6 %,
- շինարարություն 4.6 %
- մանրածախ առևտուր 2.1 %
- ծառայություններ 0.8 %:

Մարզի տնտեսության առաջատար ճյուղը գյուղատնտեսությունն է, հատկապես հացահատիկի, կարտոֆիլի, բանջարեղենի և անասնաբուծական մթերքի արտադրությունները: Մարզի արդյունաբերության հիմնական ուղղությունը հանքագործական արդյունաբերությունն է: Մարզը հանդիսանում է ՀՀ-ում թարմ ձկան հիմնական մատակարարը: Բեռնաուղևորափոխադրումները մարզում իրականացվում են ավտոմոբիլային տրանսպորտով: Մարզի տարածքով անցնում է Երևան-Սևան-Դիլիջան հանրապետական նշանակության մայրուղին:

Ճամբարակ համայնք/քաղաք/ Գեղարքունիքի մարզի 5 խոշորացված համայնքներից մեկն է, խոշորացվել է Հանրապետության վարչատարածքային բաժանման մասին» ՀՀ

օրենքում 09.06.2017թ.ՀՕ-93-Ն կատարված փոփոխության արդյունքում: Ճամբարակ քաղաքը՝ նախկինում Կրասնոսելսկ, ձևավորվել է երեք բնակավայրերի միացումից՝ Կրասնոսելսկը, Վերին Ճամբարակն ու Ներքին Ճամբարակը: Տարածքը գտնվում է Արեգունի և Միավորի լեռնաշղթաների միջև՝ Գետիկ գետի հովտում: Մակերևույթը լեռնային է, մասնատված Գետիկով և նրա վտակներով: Տարածքը գտնվում է 1500-2800մ բարձրությունների վրա(առավելագույնը բարձրությունը Մուրղուզ լեռն է 2993մ): Քաղաքի հեռավորությունը Երևանից կազմում է 119կմ, մարզկենտրոն Գավառից՝ 98կմ, Սևանա լճից՝ 15կմ: Համաձայն ՀՀ վիճակագրական Կոմիտեի կայք էջի՝ Ճամբարակ քաղաքի բնակչությունը 2024թ. տարեսկզբին կազմում է 5.6 հազ. մարդ: Տնտեսության առաջատար ճյուղը և բնակչության հիմնական զբաղվածության ոլորտը գյուղատնտեսությունն է: Տարածքով է անցնում հանրապետական նշանակության Սևան-Դիլիջան-Իջևան, Վարդենիս ճանապարհը, Սևան-Զոդ երկաթգիծը:

Կլիման բարեխառն է, չափավոր տաք, համեմատաբար խոնավ՝ լեռնամարգագետնային և լեռնատափաստանային գոտիներով:

Արդյունաբերությունը համեմատաբար թույլ է զարգացած: Քաղաքի արդյունաբերության հիմնական ուղղությունը մշակող արդյունաբերությունն է, որի մեջ առավել մեծ տեսակարար կշիռ ունի սննդի արդյունաբերությունը: Քաղաքի արդյունաբերության հիմնական ուղղությունը մշակող արդյունաբերությունն է, որի մեջ առավել մեծ տեսակարար կշիռ ունի սննդի արդյունաբերությունը: Բնակչության հիմնական զբաղմունքը գյուղատնտեսությունն է՝ հողագործությունը, անասնաբուծությունը: Համայնքում զարգացած է հիմնականում առտրի և սպասարկման ոլորտը՝ հացի, կաթնամթերքի, կահույքի և այլն:

Համայնքն ունի պատմամշակութային՝ 11-րդ, 15-16-րդ դարերի եկեղեցիներ, խաչքարեր, բնության հուշարձաններ, որոնք մեծ հետաքրքրություն ունեն զբոսաշրջության զարգացման համար: Համայնքն ունի հանրակրթական, արվեստի դպրոցներ, նախադպրոցական հաստատություններ, գործում է 1 հիվանդանոց:

Աղբերք բնակավայրը գտնվում է Հայաստանի Գեղարքունիքի մարզի Արտանիշ թերակղզու հյուսիսում՝ Արեգունի լեռնաշղթայի հարավ-արևելյան կողմում: Ծովի մակերևույթից 2100-2200մ բարձրության վրա: 1991թ բնակավայրը անվանակոչվել է Աղբերք: Հարակից է Սևան ազգային պարկին: Մարզկենտրոն Գավառից՝ 68 կմ հյուսիս-արևելք: Մայրաքաղաքից 110 կմ: Համաձայն Աղբերքի գլխավոր հատակագծի Աղբերք բնակավայրի տարածքը 3945.34 հա է, այդ թվում՝ գյուղատնտեսական նշանակության հողեր՝ 3662.32հա, բնակավայրի հողեր՝ 98,68 հա, արդյունաբերական ձեռնարկությունների՝ 3.31 հա, էներգետիկայի և տրանսպորտի օբյեկտների՝ 32,68 հա, հանգստի և պատմամշակութային օբյեկտների՝ 10.91հա, ազգային պարկ 134,6 Ըստ գլխավոր հատակագծի բնակչության թիվը 408 մարդ է: Համաձայն ՀՀ վիճակագրության կոմիտեի կայք էջի՝ Աղբերք բնակավայրի բնակչությունը 2024. հունվարի 1-ի դրությամբ կազմում է 262 մարդ:

Բնակչությունը զբաղվում է անասնապահությամբ, այգեգործությամբ, բանջարաբուծությամբ, հացահատիկի և կերային կուլտուրաների մշակությամբ:

Համայնքի հիմնախնդիրները կապված են առկա համակարգերի վերանորոգման, արդիականացման, գյուղատնտեսական արտադրանքի վերամշակման և իրացման, իսկ բնապահպանական խնդիրները՝ Սևանա լճի և նրա էկոհամակարգերի վերականգնման և պահպանման հետ:

10. Նախատեսվող գործունեության բնութագիրը, հզորությունները, տեխնիկական և տեխնոլոգիական լուծումները, օգտագործվող բնական ռեսուրսներ և նյութեր(շինարարության և շահագործման, փակման փուլեր).

Նախատեսվող գործունեությունը իրականացվելու է Գեղարքունիքի մարզի Ճամբարակ համայնքի Աղբերք գյուղի վարչական տարածքի 3 հոդամասում՝ 7.66193 հա տարածքի վրա: Համաձայն «ՀԷՑ»ՓԲԸ-ի կողմից տրված տեխնիկական պայմանի՝ նախատեսվում է կառուցել 6000կՎտ հզորության արևակայան, համապատասխան հզորության 35/0,8 կՎ լարման ենթակայանի կառուցում և ենթակայանի միացումը 110/35կՎ լարման 16000կՎԱ հզորության ենթակայանին: Գործունեությունն իրականացվելու է ՀՀ կառավարության 21 ապրիլի 2023 թվականի «Էլեկտրակայանքների շահագործման անվտանգության կանոնները հաստատելու մասին» N 583-Ն որոշման պահանջներին համապատասխան:

10.1 Շինարարության փուլ

10.1.1 Շինհրապարակ. Գործունեության իրականացման համար կազմակերպվելու շինհրապարակ, որն ամբողջ գործունեության տարածքն է:

Շինհրապարակում տեղակայվելու է.

- պահակատուն՝ 1 հատ
- նյութերի պահեստավորման տարածք՝ 1 հատ
- բիոզուգարան՝ 2 հատ
- աղբի հավաքման կետ՝ 3 հատ
- հողի հավաքման վայր՝ 1 հատ
- մեքենաների անիվների վազման հարթակ՝ 1 հատ, 8,0x3,5 մ չափերի:

Շինհրապարակն ապահովված է լինելու գիշերային լուսավորությամբ:

Շինարարության ժամանակ աշխատողների համար նախատեսվող ճաշարանը, գրասենյակը, տեղադրվելու են ժամանակավոր վագոն տնակներում:

Շինհրապարակի տարածքում կատարվելու է մեքենաների անիվների վազում, որի համար նախատեսված է 1 հատ անիվների վազման հարթակ՝ 8,0x3,5 մ չափերի: Անիվների վազում պահանջող մեքենաները պետք է անցնեն անիվների վազման սարքի միջով՝ շինհրապարակից դուրս գալուց առաջ: Շինհրապարակում մեքենաների անիվների վազումից առաջացած հոսքաջրերն ուղղորդվելու են դեպի տարածքում տեղադրվող բիոզուգարաններ: Իսկ շինարարական և անձրևաջրերից առաջացող հոսքաջրերը պլաստմասսե վերգետնյա խողովակներով, բակային սելավային ջրացանցի միջոցով հեռացվելու են դեպի տարածքում տեղադրվող 1 հատ համապատասխան տարողության պարզարան: Պարզարանում տեղի է ունենում մեխանիկական նստեցում: Պարզեցված ջուրը կօգտագործվի շինարարական աշխատանքների ժամանակ շինարարական հրապարակի ջրցանման և անիվների վազման համար, իսկ փոքր քանակներով նստվածքը կհեռացվի որպես շինաղբ:

Շինհրապարակը ցանկապատվելու է ժամանակավոր անթափանց ցանցաթաղանթով: Շինհրապարակն ապահովված է լինելու գիշերային լուսավորությամբ, էլեկտրականությամբ, պահպանվելու են անվտանգության և հակահրդեհային պայմանները:

Գործունեության ենթակա տարածքում բացակայում են ջրամատակարարման և ջրահեռացման, էներգամատակարարման, գազամատակարարման համակարգերը:

Տեխնիկա-տրանսպորտային միջոցներ. Շինարարության փուլում օգտագործվելու են տեխնիկա-տրանսպորտային միջոցներ, որոնք լինելու են Կապալառու կազմակերպության սեփական միջոցները կամ վարձակալվելու են այլ կազմակերպություններից: Օգտագործվելու են, մասնավորապես.

- հորատող-1 հատ,
- հարթեցնող-1 հատ
- ինքնաթափ-1 հատ,
- ավտոաշտարակ-1 հատ,
- էքսկավատոր- 1 հատ և այլն:

Լուսավորություն և ջեռուցում. Շինարարական աշխատանքները կատարվելու են ցերեկային ժամերին:

Հողային ռեսուրսներ. Նախատեսվող գործունեության իրականացման ընթացքում

կատարվելու են հողային աշխատանքներ՝ կայանի կառուցման ժամանակ արևային վահանակները կրող կոնստրուկցիաների հիմքերի համար նախատեսված հորատանցքերի և դեպի ենթակայան տանող ստորգետնյա էլեկտրական գծի անցկացման նպատակով խրամուղիների փորման և լուսավորության հենասյունների տեղադրման, հողատարածքի ցանկապատման, ենթակայանում տրանսֆորմատորի տեղադրման, յուղընդունիչ հորի կառուցման հողային աշխատանքներ: Տարածքում առկա է հողաբուսական շերտ ավազակավի, կավավազի լցոնումով՝ 0-10 մ3 հզորության:

Ենթակայանի և մալուխագծերի կառուցման ժամանակ, հողային գրունտի փորման արդյունքում հանվելու է մոտ 237.8մ³ գրունտ, որից ենթակայանի կառուցումից՝ մոտ 50մ³, մալուխագծի անցկացումից՝ մոտ 187,8մ³: Հանվող հողային գրունտը՝ 214 մ³ տեղափոխվելու է համայնքի աղբավայր՝ վերջինիս համաձայնությամբ: Հանվող բուսահողի ծավալը կազմելու է 23.8մ³:

Արևային կայանի հետ կապված գործողությունների արդյունքում հանվելու է մոտ 1523.123մ³ գրունտ, որից հանվող բուսահողի ծավալը կազմելու է 152.4մ³: 1057.84մ³ հողային զանգվածը կատարվելու է հետ լիցք, մնացած 312.883մ³-ը կհեռացվի աղբավայր:

Ընդամենը հանվելու է 1760.923մ³ հողային գրունտ, որից 1057.84մ³ կատարվելու է հետ լիցք, մնացած 526.883մ³-ը կհեռացվի աղբավայր՝ համայնքապետարանի կողմից հատկացված վայր: Ընդամենը հանվելու է մոտ 176.2³ ծավալի բուսահող, որն օգտագործվելու է բարեկարգման համար:

Ջրային ռեսուրսներ. Աշխատողների համար խմելու ջուրը բերվելու է պատրաստի վիճակում՝ շշերով, ըստ պահանջի: Ջրցանի և տեխնիկական նպատակով օգտագործվելու է տեխնիկական ջուր, որը տարածք է բերվելու ջրցան մեքենաներով՝ պայմանագրային հիմունքներով՝ ըստ պահանջի: Տեխնիկական ջրի պայմանագիրը կկնքվի Կապալառու կազմակերպության կողմից՝ տեխնիկական ջրի մատակարարման լիցենզիա ունեցող ընկերության կամ անձի հետ՝ շինարարական աշխատանքների սկսվելու պահից:

Կեղտաջրերի հեռացում. Աշխատողներն օգտվելու են տարածքում տեղադրվող՝ 2 հատ շարժական 1,0*1,5 չափերի բիոզուգարաններից՝ լվացարանով:

Բիոզուգարանների մաքրումը կատարվելու է մասնագիտական կազմակերպությունների կողմից՝ պայմանագրային հիմունքներով:

Թափոններ. Շինարարության փուլում առաջանալու են տարբեր տեսակի թափոններ՝ կենցաղային աղբ, աղտոտված լաթեր, մետաղական մասերի մնացորդներ(մետաղյա լաթեր):

Սոցիալական. Շինարարական աշխատանքներին ներգրավվելու են 20 մարդ՝ 8 ժամյա աշխատանքային գրաֆիկով: Ներգրավվելու են համայնքի բնակիչներ, որոնք տարածք են հասնելու սեփական տրանսպորտային միջոցներով:

Բարեկարգում. Կառուցապատման ավարտից հետո կատարվելու է տարածքի բարեկարգում, թափոնների հեռացում, տարածքի հնարավորինս նախկին տեսքի բերում, օգտագործված ճանապարհների կարգաբերում: Կատարվելու է փոսերի լիցք՝ հողային զանգվածով:

10.1.2.Նախատեսվող գործունեության իրականացման ժամանակացույցը.

Ընդհանուր գործողությունները տևելու են **24 ամիս կամ 2 տարի՝** ըստ ժամանակացույցի/բուն շինարարական աշխատանքները տևելու են 22 ամիս կամ 572 օր/:

Նախատեսվող գործունեությունն իրականացվելու է ըստ նախատեսված ժամանակացույցի՝ հերթականությամբ.

- Նախագծային աշխատանքներ
- Հողային աշխատանքներ
- Խրամուղիների նախապատրաստական աշխատանքներ
- Մալուխների անցկացում
- Կրող կոնստրուկցիաների տեղադրում
- Մալուխների, ինվենտորների, վահանակների տեղադրում
- Հողանցման համակարգի անցկացում
- Ճանապարհի կարգաբերում, ցանկապատ
- Կայանի կարգաբերում, էլեկտրասարքավորումների տեղակայում և այլն:

Ժամանակացույց (Սկիզբ)

Հ/Հ	Աշխատանքի անվանումը	ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ՏԵԿՈՂՈՒԹՅՈՒՆԸ ՀԱՐԱՅՆԵՐՈՎ																							
		1				2				3				4				5				6			
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
1	Համալիր փորձաքննություն և նախագծում																								
2	Աստղաղբյուրների ձեռքբերում																								
3	Հողային աշխատանքներ																								
4	Հորատում և կրող կոնստրուկցիաների հիմքերի բետոնային աշխատանքներ																								
5	Խրամուղիների քանդման աշխատանքներ																								
6	Խրամուղիների նախապատրաստական աշխատանքներ																								
7	Մալուխների անցկացում																								
8	Խրամուղիների ետլիցք																								
9	Կրող կոնստրուկցիաների տեղադրում																								
10	DC խողովակների տեղադրում																								
11	Կահանակների տեղադրում																								
12	DC մալուխների մոնտաժում																								
13	Ավազակոպիչային ճանապարհի կառուցում																								
14	Ինվերտորների տեղադրում																								
15	AC վահանակների տեղադրում																								
16	Loan/Wi Fi համակարգի տեղադրում																								
17	Հողանցման համակարգի տեղադրում																								
18	Էլեկտրասարքավորումների մոնտաժում ենթակայանում																								
19	ԱՖԷԿ-ի միացումը 10/0.8կՎ լարման ենթակայանին																								
20	Կայանի կարգաբերում, գործարկում և ավարտական փուլ																								

Ժամանակացույց (Վերջ)

</>	Աշխատանքի անվանումը	ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ՏԵԿՈՂՈՒԹՅՈՒՆԸ ՀԱՐԱԾՆԵՐՈՎ																							
		7				8				9				10				11				12			
		25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48
1	Համալիր փորձաքննություն և նախագծում																								
2	Սարքավորումների ձեռքբերում																								
3	Հողային աշխատանքներ																								
4	Հորատում և կրող կոնստրուկցիաների հիմքերի բետոնային աշխատանքներ																								
5	Խրամուղիների քանդման աշխատանքներ																								
6	Հետևողական կոնստրուկցիաների ձգում, տարածքի ցանկապատում																								
7	Մալուխների անցկացում																								
8	AC մալուխների տեղադրում																								
9	Կրող կոնստրուկցիաների տեղադրում																								
10	DC խողովակների տեղադրում																								
11	Վահանակների տեղադրում																								
12	DC մալուխների մոնտաժում																								
13	Ավազակուպիճային ճանապարհի կառուցում																								
14	Ինվերտորների տեղադրում																								
15	AC վահանակների տեղադրում																								
16	Loan/Wi Fi համակարգի տեղադրում																								
17	Հողանցման համակարգի տեղադրում																								
18	Էլեկտրասարքավորումների մոնտաժում ենթակայանում																								
19	ԱՖԵԿ-ի միացումը 10/0.8կՎ լարման ենթկայանին																								
20	Կայանի կարգաբերում, գործարկում և ավարտական փուլ																								

Ժամանակացույց (Սկիզբ)

<<	Աշխատանքի անվանումը	ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ՏԵԿՈՂՈՒԹՅՈՒՆԸ ՀԱՐԱՅՆԵՐՈՎ																							
		1				2				3				4				5				6			
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
1	Համալիր փորձաքննություն և նախագծում																								
2	Սարքավորումների ձեռքբերում																								
3	Հողային աշխատանքներ																								
4	Հորատում և կրող կոնստրուկցիաների հիմքերի բետոնային աշխատանքներ																								
5	Խրամուղիների քանդման աշխատանքներ																								
6	Խրամուղիների նախապատրաստական աշխատանքներ																								
7	Մալուխների անցկացում																								
8	Խրամուղիների ետլիցք																								
9	Կրող կոնստրուկցիաների տեղադրում																								
10	DC խողովակների տեղադրում																								
11	Կահանակների տեղադրում																								
12	DC մալուխների մոնտաժում																								
13	Ավազակոմպիլիման ճանապարհի կառուցում																								
14	Ինվերտորների տեղադրում																								
15	AC վահանակների տեղադրում																								
16	Lan/Wi Fi համակարգի տեղադրում																								
17	Հողանցման համակարգի տեղադրում																								
18	Էլեկտրասարքավորումների մոնտաժում ենթակայանում																								
19	ԱՅԷԿ-ի միացումը 10/0.8կՎ լարման ենթակայանին																								
20	Կայանի կարգաբերում, գործարկում և ավարտական փուլ																								

Ժամանակացույց (Վերջ)

Հ/Հ	Աշխատանքի անվանումը	ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ՏԵՎՈՂՈՒԹՅՈՒՆԸ ՀԱՐԱՅՆԵՐՈՎ																							
		7				8				9				10				11				12			
		25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48
1	Համալիր փորձաքննություն և նախագծում																								
2	Աարքավորումների ձեռքբերում																								
3	Հողային աշխատանքներ																								
4	Հորատում և կողո կոնստրուկցիաների հիմքերի բետոնային աշխատանքներ																								
5	Խրամուղիների քանդման աշխատանքներ																								
6	Հետևողական կոնստրուկցիաների ձգում, տարածքի ցանկապատում																								
7	Մալուխների անցկացում																								
8	AC մալուխների տեղադրում																								
9	Կողո կոնստրուկցիաների տեղադրում																								
10	DC խողովակների տեղադրում																								
11	Վահանակների տեղադրում																								
12	DC մալուխների մոնտաժում																								
13	Ավազակալիմային ճանապարհի կառուցում																								
14	Ինվերտորների տեղադրում																								
15	AC վահանակների տեղադրում																								
16	Lan/Wi Fi համակարգի տեղադրում																								
17	Հողանցման համակարգի տեղադրում																								
18	Էլեկտրասարքավորումների մոնտաժում ենթակայանում																								
19	ԱՖԻԿ-ի միացումը 10/0.8կՎ լարման ենթակայանին																								
20	Կայանի կարգաբերում, գործարկում և ավարտական փուլ																								

10.1.3 Օգտագործվող բնառեսուրսներ և նյութեր.

Ջուր: Նախատեսվող գործունեության շինարարության և շահագործման փուլերում բնառեսուրսներից օգտագործվելու է ջուր՝ աշխատողների խմելու և կենցաղային կարիքները հոգալու նպատակով: Աշխատողների համար խմելու ջուրը բերվելու է պատրաստի վիճակում՝ շէրով, ըստ պահանջի: Ջրցանի և հողային գրունտի խոնավացման համար օգտագործվելու է տեխնիկական ջուր: Ջրցանի համար նախատեսվող տեխնիկական ջուրը բերվելու է ավտոցիստեռով՝ պայմանագրային հիմունքներով, համապատասխան լիցենզիա ունեցող անձանց կամ ընկերությունների կողմից: Պայմանագիրը կկնքի Կապալառու կազմակերպությունը՝ շինարարական աշխատանքների կատարման ժամանակ:

Ջուրը լցվելու է տարածքում տեղադրվող 2 հատ 2 տ տարողության բաքի մեջ: Ջրի մատակարարման հաճախականությունը կատարվելու է ըստ կարիքի: Տեխնիկական ջուրն ըստ անհրաժեշտության օգտագործվելու է հրդեհամարման, ջրցանի և անիվների լվացման համար:

Շինարարությունը տևելու է 572 օր, շինարարության ընթացքում աշխատելու են առավելագույնը 20 աշխատակից, որից 3-ը ԻՏՌ:

Տեխնիկական ջուրն ըստ անհրաժեշտության օգտագործվելու է տարածքի հրդեհամարման, մեքենաների անիվների լվացման, տարածքի ջրցանման համար:

ա) Շինանձնակազմի կենցաղային և տնտեսական ջրածախսը որոշվում է հետևյալ բանաձևով՝

$$W_{\text{Է.ձ.}} = (n \times N + n1 \times N1) \times T, \text{ որտեղ}$$

n – ԻՏ աշխատողների, ծառայողների թվաքանակն է՝ 5 մարդ

N – ԻՏԱ ջրածախսի նորմատիվն է՝ 0.016 մ³օր/մարդ

$n1$ – սպասարկող աշխատողների թվաքանակն է՝ 15 մարդ

$N1$ – սպասարկողների ջրածախսի նորմատիվն է՝ 0.025 մ³օր/մարդ

T – աշխատանքային օրերի թիվն է՝ 572 օր:

$$W_{\text{խ.տ.}} = (5 \times 0.016 + 15 \times 0.025) \times 572 = 260,62 \text{ մ}^3/\text{շին. ժամ. կամ } 0,455 \text{ մ}^3/\text{օր:}$$

Ելնելով տարածքի կլիմայական պայմաններից, ինչպես նաև անվտանգության կանոններից շահագործման փուլում տարածքի ջրցան չի նախատեսվում:

Մեքենաների անիվների լվացման համար Շինարարության փուլում նախատեսվում է մեքենաների լվացում՝ 2-3 հատ, օրը 1 անգամ հաճախականությամբ, տեղադրվելու են 1 հատ լվացման կետ, ջրաքանակի նորման ընդունված է 0,8լ/վրկ:

$$Q_2 = 0.8 \times 1 = 0,8 \text{ լ/վրկ}$$

Ջրցանի համար օգտագործվող ջրի ծախսը որոշվում է հետևյալ կերպ՝

$$U1 = S1 \times K1 \times T, \text{ որտեղ՝}$$

$S1$ – ջրվող տարածքի մակերեսը 2300 մ², (շինհրապարակ, ճանապարհներ)

$K1$ – 1 մ² օրական ջրցանի նորմը, 0.0015 մ³,

T – ջրցանի ժամանակահատվածը օրերով՝ 104 (առավելագույնը 104օր) հողային աշխատանքների ժամանակ:

$$U1 = 2300 \times 0.0015 \times 104 = 3588 \text{ մ}^3/\text{շին. ժամ:}$$

Օգտագործվող նյութեր.

Գործունեության իրականացման ընթացքում օգտագործվելու են հետևյալ նյութերը.

- մալուխ

- մետաղ՝ ալյումին, պղինձ
- մեկուսիչ նյութեր
- բետոն, ամրան
- մետաղական խողովակներ
- մետաղական շերտապողպատ
- խիճ
- մետաղական ցանց
- փայտանյութ:

Հաղորդալարերը լինելու են պղինձ-ալյումինե:

Արևակայանի, և ենթակայանի կառուցման, համար օգտագործվելու է բետոնանյութ, որը բերվելու է պատրաստի վիճակում, մասնագիտացված կազմակերպություններից՝ պայմանագրային հիմունքներով: Բետոնն օգտագործվելու է հիմնականում արևակայանում մետաղական կոնստրուկցիաների հիմքերի բետոնացման աշխատանքների, հենասյուների, ցանկապատի, լուսավորության վահանակների տեղադրման, պահակակետի, ենթակայանի կառուցման ժամանակ: Օգտագործվելու է B12.5 և B25 դասերի բետոն: Շինարարության համար նախատեսված նյութերը մատակարարվելու են համապատասխան մասնագիտացված կազմակերպություններից:

Անհրաժեշտ շինանյութերը գործունեության վայր են բերվելու ըստ տեսակների և անհրաժեշտության, տեղադրվելու են տակդիրների վրա: Տարածքում վառելիքի պահեստավորում չի նախատեսվում:

Շահագործման փուլում բնառեսուրսների օգտագործում չի նախատեսվում, գործելու է միայն էլեկտրամատակարարման համակարգը:

10.2. Շահագործման փուլ.

Արևային կայան. համաձայն ընկերությանը տրված լիցենզիայի նախատեսվում է կառուցել 6000կՎտ հզորության արևային կայան, 6600ԿՎԱ հզորության, 35/0.8կՎ լարման 1 հատ տրանսֆորմատորային ենթակայան, որը միանալու է նոր կառուցվող 110/35 կՎ լարման 16000 հզորության տրանսֆորմատորային ենթակայանին /կառուցվող ենթակայանը համաձայն Օրենքի ենթակա չէ շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության փորձաքննության, ուստի մանրամասն տեղեկատվություն չի ներկայացվում/: Արևային էլեկտրակայանի պիկային հզորությունը կազմում է 6,29694 ՄՎՏ:

Արևակայանի տեղադրման համար նախատեսվում է կառուցել մետաղական կոնստրուկցիաներ, որոնք ամրացվում են գետնին երկաթբետոնյա հիմքերով: Ֆոտովոլտային կայանի գեներատորային մասը նախատեսվում է կառուցել 10764 հատ բազմաբյուրեղային երկողմանի ֆոտովոլտային վահանակներով՝ յուրաքանչյուրը 585Վտ առավելագույն հզորությամբ, որոնք միացած են 20 հատ 300կՎտ, ելքային հզորությամբ փոխակերպիչների փոփոխական հոսանքի ելուստներից մալուխներով միանում են ենթակայանի 0,8ԿՎ լարման գլխավոր ընդունիչ վահաններին: Մոդուլների և փոխակերպիչների համար նախատեսված են MC4 տիպի կոնեկտորներ:

Ընտրվել են JKM585N-72HL4-BDV ֆիրմային արտադրության 22.65% ՕԳԳ-ով, IP 68 տիպի, 585Վտ առավելագույն հզորությամբ բազմաբյուրեղ ֆոտովոլտային մոդուլներ, մեկ մոդուլի չափսերը՝ 2278x1134x30մմ: Փոխակերպիչները Huawei արտադրության, մոդելը SUN2000-300KTL-H2 300կՎտ ելքային հզորության, ցանցային տեսակի, 6 MPPT (Maximal Power Point Tracker) 28 մուտքերով: Ֆոտովոլտային վահանակները տեղադրվում են կոնստրուկցիայով

հորիզոնի նկատմամբ 24° թեքվածությամբ: Արևային ֆոտովոլտային կայանը 35կվ ցանցին միանում է 6600կՎԱ/35/0,8կվ տրանսֆորմատորի միջոցով, օգտագործվում է նաև 25կՎԱ/0.8/0,4կվ տրանսֆորմատոր՝ սեփական կարիքների համար:

Ֆոտովոլտային վահանակների կոնստրուկցիաները նախատեսված են մինչև 35մ/վ քամու արագության համար (տարածքում քամու առավելագույն արագությունը ըստ շինարարական կլիմայաբանություն նորմերի 24մ/վ է (ՀՀՇՆ 22-01-2024):

Վահանակները տեղադրվելու է 2.439 հա մակերեսի վրա: Արևային կայանի վահանակների մաքրում կամ լվացում չի նախատեսվում, խիստ անհրաժեշտության դեպքում այն կիրականացվի չոր եղանակով:

Արևակայանի մալուխագիծ. Ֆոտովոլտային պանելների շղթաները միմյանց միացվում են պանելների մուտքին 4մ² (EU)/12AWG(US), L=1200մմ և PV1-F1x4մմ² մալուխներով: Յուրաքանչյուր փոխակերպիչից դեպի ՏԵ ցածր լարման վահաններ էլեկտրամատակարարումն իրականացվում է այլումինե հաղորդաչղերով պոլիվիլիքլորիդե մեկուսացմամբ, հարթ ժապավենով մետաղե զրահով: Արտաքին ծածկույթը պոլիվիլիքլորիդ նյութից է՝ АББШВ տիպի 3x150մմ² հատույթի մալուխագծով: Մալուխները խրամուղու մեջ տեղադրելու համար խրամուղու մեջ պատրաստվում է 100մմ հաստությամբ ավազե անկողին, այնուհետև տեղադրվում են մալուխները և ծածկվում 150մմ ավազե շերտով, որից հետո խրամուղին լցվում է ավազակոպճային խառնուրդով, այնքան որ հնարավոր լինի մալուխից 250մմ բարձրության վրա տեղադրել ազդանշանային ժապավեն, ապա խրամուղին լցվում է ավազակոպիճով: Մալուխները խրամուղում տեղադրվում են գետնից 0.7մ խորության վրա՝ օձաձև, ջերմային դեֆորմացիաներից խուսափելու համար: Մալուխները կարճ միացման և գերբեռնվածության հոսանքներից պաշտպանվում են մուտքային եռաֆազ 315 ավտոմատ անջատիչներով: Բաց տարածքում տեղակայվող ավտոմատ անջատիչները IP 65 տիպի են, իսկ փակ տարածքում՝ IP 31 տիպի:

Պաշտպանական հողանցում. Ֆոտովոլտային կայանի հողանցումն իրականացվել է համաձայն СНиП 3.05.06-96: Հողի մակերեսային 0.6մ խորության վրա հավաքվում է հողանցման սարքվածքը (կոնստրուկցիա), որը բաղկացած է.

- հողանցման հորիզոնական հաղորդիչից (40x4 շերտապողպատ),
- հողանցման հաղորդաձող (50x50x5, L=1.5մ անկյունակ),
- հողանցման հաղորդալարերից:

Հողանցման դիմադրությունը տարվա ցանկացած եղանակի չպետք է գերազանցի 40հմ: Պաշտպանական հողանցումն իրականացվում է հողանցման հաղորդալարերով: Այդ նպատակով ֆոտովոլտային վահանակների այլումինե իրանը հողանցման հաղորդալարով միացվում է հողանցման համակարգին: Բոլոր մետաղական ոչ հոսանքատար սարքավորումները պետք է հողանցվեն:

Ներտարածքային լուսավորության համակարգ. Լուսավորության հենարանների տեղադրումը, ստորգետնյա մալուխագծերի անցկացումը, լուսավորության ավտոմատ ղեկավարման արկղի մոնտաժումը և սնուցումը նախատեսվում է 25կՎԱ/0.8/0,4կվ ՏԵ-ի 0,4կվ վահանից: Լուսավորության հաշվարկն իրականացվել է Dialux համակարգչային ծրագրով՝ 3D մոդելավորմամբ, համաձայն ՀՀՇՆ 22-03-2017 նորմերի: Հաշվարկի միջոցով ընտրվել է լուսավորության հենարանների բարձրությունը, միջինհարանային հեռավորությունը, լուսարձակների հզորությունը և թեքման անկյունը: Dialux ծրագրով հաշվարկում օգտագործվել է 100լյմ/վտ արդյունավետությամբ լուսարձակ:

Լուսավորության ցանցը կառուցվում է 4մ բարձրության մետաղական բարձակներով հենարաններով (բարձրությունը սահմանափակված է հաշվի առնելով ստվերների

առկայությունը ֆոտովոլտային վահանակների վրա): Մնող մալուխները անցկացվում են ստորգետնյա եղանակով:

Լուսավորությունը կառավարվում է լուսավորության ղեկավարման արկղից (ԼՂԱ): ԼՂԱ-ն ունի ավտոմատ և ձեռքի կառավարման ռեժիմներ: Ավտոմատ կառավարումը իրականացվում է ըստ բնական լուսավորվածության աստիճանից:

Ենթակայան. նախագծով նախատեսվում է արևային կայանի 75.6մ² տարածքով, 6600 կՎԱ հզորության 35/0,8 կՎ լարման ենթակայանի կառուցում, ենթակայանը միացվելու է 110/35կՎ լարման 16000կՎԱ հզորության ենթակայանին՝ էլեկտրահաղորդման գծի միջոցով: Նախատեսվում է Ենթակայանի 35կՎ լարման կողմում տեղադրել նոր 35 կՎ բջիջ, կառուցելով համապատասխան երկարության 35կՎ լարման մալուխագիծ:

Ենթակայանի կառուցման համար նախատեսվում է տեղադրել թվով 1 հատ 6600ԿՎԱ հզորության, 35/0,8կՎ լարման տրասֆորմատորային լրակազմ՝ JUPITER-6000K-H1 տիպի: Հաշվառքն իրականացվում է 110/35կՎ ենթակայանի 35կՎ կողմում: 35/0.8կՎ լարման, 6600կՎԱ հզորության JUPITER-6000K-H1 տիպի տրասֆորմատորային լրակազմը բաղկացած է երեք բաժիններից.

- Ցածր լարման բաժին, որում գտնվում են 0,8կՎ վահանները,
- Տրանսֆորմատորի բաժին, որում տեղադրված է 6600կՎԱ հզորության, 35/0,8կՎ լարման յուղային երկփաթույթ տրանսֆորմատոր,
- Բարձր լարման բաժին, որում տեղադրված են 35կՎ անջատիչներ և 35կՎ գերլարման սահմանափակիչներ:

Կոնտեյներում ներկառուցված է 5կՎ հզորությամբ սեփական կարիքների չոր տրանսֆորմատոր: Կոնտեյները տեղադրվում է ե/բ մոնոլիտ հիմքի վրա: Տրանսֆորմատորի բաժնի տակ նախատեսված է յուղընդունիչ՝ բետոնյա հիմքով, համաձայն ПУЭ-7 4.2.69 կետի պահանջների: Կոնտեյներից ելքն իրականացվում է այլումինե հաղորդալարերով АПВПы 3x50/25մմ² տիպի եռաջիղ մալուխով: Մալուխը մոնտաժվում է խրամուղով մինչև 110/35կՎ երթակայան: Ուղեգծի ամբողջ երկայնքով մալուխները մոնտաժվում են ընկերության սեփական տարածքով:

Տրանսֆորմատորի լրակազմը նախատեսված է տեղադրել հավաքովի մոնոլիտ հիմքի վրա: Ուժային տրանսֆորմատորի տակ նախատեսված է յուղահավաք, որը պետք է ներառի ամբողջ յուղը և հրդեհի մարման ժամանակ օգտագործվող ջուրը:

Սեփական կարիքներ. Արևային կայանի սեփական կարիքների ապահովման համար լրակազմի մեջ տեղադրված 5կՎԱ հզորությամբ տրանսֆորմատորը բավարար չէ: Սեփական կարիքներն ամբողջությամբ բավարարելու համար, ենթակայանի տարածքում նախագծով նախատեսված է ТМГ տիպի 0.8/0.4կՎ լարման 25կՎԱ հզորությամբ 1 տրանսֆորմատորի տեղադրում: Այդ նպատակով կոնտեյների կողքը տեղադրվում է սեփական կարիքների պահարան, որի մեջ տեղադրվում է վերը նշված տրանսֆորմատորը: Պահարանում նաև տեղադրվում է 40Ա մուտքային ավտոմատ անջատիչ և երկու ելքային խմբի համար նախատեսված վահանակ: Տրանսֆորմատորի սնումն իրականացվում է լրակազմի 0,8կՎ հաղորդադրողից՝ АББГ-0.66 4x16մմ² մալուխով:

Ենթակայանի հողանցում և շանթապաշտպանություն. Ենթակայանի հողանցման արտաքին կոնտուրը իրականացվում է 40x4 շերտապողպատով, որը տեղադրվում է հողում 0,7մ խորությամբ և ուղղահայաց էլեկտրոդներով (անկյունակներ) 50x50x5մմ՝ 2մ երկարությամբ: Բոլոր միացումներն իրականացվում են եռակցումով: Բոլոր մետաղական կոնստրուկցիաները միացվելու է հողանցման կոնտուրին: Հողանցման սարքվածքի դիմադրությունը տարվա յուրաքանչյուր պահին չպետք է գերազանցի 4 Օհմ-ը: Կայծակի ուղիղ հարվածներից ենթակայանի պաշտպանությունն իրականացվում է 1 հատ CB-105

տիպի ե/բ հենասյան վրա տեղադրված շանթարգելով՝ 13մ ընդհանուր բարձրությամբ: Շանթապաշտպանությունն ապահովում է ենթակայանի մետաղական կորպուսը հողանցման կոնտուրին միացմամբ:

Ենթակայանի մալուխագիծ. միացումները կատարվելու է 35կՎ АПвПы-35 3x50/25մմ² կտրվածքի մալուխագծով, որի համար նախատեսվում է 35 կՎ 432մ երկարության ՄԳ-ի կառուցում, որից 7մ արևային կայանի տարածքով՝ կոնստրուկցիայով, 415մ գրունտային հատվածով խրամուղով, 10մ անցուղիով: Մալուխն անցկացվում է հողում, ավագե լցվածքով խրամուղու մեջ և պաշտպանվում ե/բ սալերով: Մալուխի տեղադրումը կատարվում է Ø160 պոլիէթիլենային խողովակով: Մալուխի անցկացման խորությունը 1մ է: Մալուխը տեղադրվում է օձաձև՝ ջերմային դեֆորմացիաներից խուսափելու համար: Մալուխը խրամուղու մեջ տեղադրելուց առաջ փորված խրամուղու մեջ պատրաստվում է 100մմ հաստությամբ ավագե անկողին, այնուհետև տեղադրվում է մալուխը և ծածկվում է 150մմ ավագե շերտով, որից հետո տեղադրվում է ե/բ սալ և խրամուղին լցվում է ավազակոպիճով: Մալուխը միացվում է ջերմամեկուսացվող ծայրային կցորդիչներով: Խրամուղիները փորվելու են էքսկավատորով: Մալուխագիծն անցնում է սեփական տարածքով:

Տեսահսկման համակարգ. Տեսահսկման համակարգն ապահովում է պահպանվող տարածքի շուրջօրյա տեսահսկում, ինֆորմացիայի գրանցում և արտացոլում պահակատան էկրանին: Տարածքի տեսահսկման համակարգը բաղկացած է հասցեավոր տեսախցիկներից, ինֆորմացիոն ստորգետնյա մալուխներից, ցանցային կոմուտատորներից:

Ինֆորմացիոն և տեսահսկման բոլոր մալուխները անցկացվում են խողովակներով:

Պահակակետ. Պահեստային շինություն տարածքում կառուցվելու է պահակակետ, որը ներառելու է պահեստային շինություն՝ ներքին հարդարումով: Շինությունը հատակագծում ունի ուղղանկյուն տեսք՝ 6.58 x 4.9մ արտաքին չափերով, հարկի մաքուր բարձրությունը 2.8 մ է: Պահակատան շինությունում նախատեսվում է առանձնացված տարածք, որն օգտագործվելու է որպես պահեստ՝ վնասված վահանակների ժամանակավոր պահման համար: Արտաքին պատերը կրող են, իրականացված երկշերտ կանոնավոր շարվածքի տուֆ քարից: Ծածկն իրականացված է միաձույլ ե/բ-ից: Պահակակետում մոնիթորինգի նպատակով տեղադրվելու են հեռուստացույց, մոնիտոր՝ անվտանգության համակարգերի արդյունքներին հետևելու համար:

Կրակմարիչներ. Ենթակայանի տարածքում նախատեսվում է հակահրդեհային ազդանշանային համակարգ՝ կրակմարիչ, ծխի և ջերմաստիճանի տվիչներ:

Ցանկապատում. ամբողջ տարածքը ցանկապատվում է 2 մ բարձրության մետաղական ցանկապատով:

11. Շրջակա միջավայրի վրա հնարավոր ազդեցությունները, մարդու առողջություն(շինարարության և շահագործման փուլեր).

Գործունեության իրականացման ենթակա տարածքը ներառում է ՀՀ Գեղարքունիքի մարզի Ճամբարակ համայնքի Աղբերք բնակավայրի վարչական տարածքը: Գործունեությունն իրականացվելու է 7.66193 հա տարածքի վրա: Նախատեսվում է կառուցել 6000կՎտ հզորության արևակայան և արևային կայանի միացումը 110/35 կՎ լարման տրանսֆորմատորային ենթակայանին:

Արևային կայանի կառուցման շրջակա միջավայրի վրա հնարավոր ազդեցությունները և ռիսկերը շինարարության և շահագործման փուլերում հիմնականում կապված են՝

- օդային ավազանի՝ պայմանավորված շինտեխնիկայի, հողային աշխատանքների

արդյունքում օդային ավազան ծխագազերի, փոշու արտանետումների,

- ջրային և հողային ռեսուրսների օգտագործման,
- կենսաբազմազանության, լանդշաֆտի փոփոխությունների,
- արտակարգ իրավիճակների առաջացման,
- թափոնների կառավարման,
- շինարարության ընթացքում աշխատանքի անվտանգության և մարդու առողջության հետ:

Արևային ֆոտովոլտային կայանը էլեկտրաէներգիայի ստացման ամենատարածված ձևերից մեկն է: Դրա միջոցով հնարավոր է դառնում արևի էներգիան կերպափոխելու էլեկտրական հաստատուն կամ փոփոխական հոսանքի, և ունենալ մատչելի գներով էլեկտրաէներգիայի սպառում, ինչը կարևոր է բնառեսուրսային վառելիքից զուրկ Հայաստանի հանրապետության համար:

Կառուցման բոլոր տարրերը պետք է համապատասխանեն ազգային ստանդարտներին, շինարարական նորմերին, տեխնիկական կանոնակարգի (ՏԿ)-ի պահանջներին:

Գործունեության տարածքը անբարեկարգ, այժմ համայնքի և բնակիչների կողմից չօգտագործվող, բուսածակույթից զուրկ տեղանք է: Գործունեության իրականացման ընթացքում ենթակառուցվածքների փոփոխություններ չեն առաջանալու, կատարվելու են միայն հողային աշխատանքներ:

ՇՄԱԳ-ի հիմնական նպատակն է գործունեության իրականացման արդյունքում վեր հանել շրջակա միջավայրի բաղադրիչների վրա հնարավոր բոլոր ազդեցությունները՝ մշակել ազգային և միջազգային ստանդարտներին համապատասխան բնապահպանական և սոցիալական մեղմման ուղղված միջոցառումներ և ներկայացնել դրանց արդյունավետ իրականացման մեխանիզմները: Շրջակա միջավայրի գնահատումները կատարելու համար հիմք են հանդիսացել գործունեության իրականացման նախագիծը, վերջինիս վերաբերյալ գոյություն ունեցող գրականությունը, համակարգչային տեղեկատվությունը, քարտեզագրական նյութերը, համայնքի և այլ կառույցների կողմից տրված տեղեկատվությունը, կարծիքները, առաջարկությունները:

Կատարվել է նաև գոյություն ունեցող բնապահպանական և սոցիալական էլակետային պայմանների ուսումնասիրություն, որի հիման վրա գնահատվել են այն բոլոր ազդեցությունները, որոնք կառաջանան արևային կայանի շինարարության և շահագործման ընթացքում: Նախատեսվող գործունեության տարածքը ընտրվել է այնպես, որպեսզի նվազագույնի հասցվի շրջակա միջավայրի վրա հնարավոր բացասական ազդեցությունը: Տարածքի հողի նպատակային նշանակությունը փոխվել է էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմունալ ենթակառուցվածքների:

Շահագործման փուլում շրջակա միջավայրի վրա հնարավոր ազդեցությունները կապված են լինելու արևային կայանի, ենթակայանի անվտանգ շահագործման, հողային ռեսուրսների հնարավոր աղտոտման, ինչպես նաև թափոնների առաջացման հետ:

11.1 Օդային ավազան.

Շինարարության փուլ.

Գործունեության իրականացման հետևանքով օդային ավազան լինելու են արտանետումներ ծխագազերի տեսքով՝ ավտոտրանսպորտի և շինարարական տեխնիկայի

շահագործումից, ինչպես նաև հողային աշխատանքների (փորման, բեռնման, բեռնաթափման), ճանապարհների օգտագործման ժամանակ առաջացող փոշու տեսքով: Շահագործվող տեխնիկայի և շին հրապարակի անկազմակերպ փոշու արտանետումների հաշվարկի արդյունքները.

Աղյուսակ 10

Վնասակար նյութը	Տեսակարար արտանետումները, գ/կգ	Արտանետումները	
		գ/վրկ	տ/շին. ժամանակահատված: /1040 ժամ/
CO (ածխածնի մոնօքսիդ)	36.4	0,1	0,374
CH (ածխաջրածիններ)	0,243	0.00067	0.0025
NOx (ազոտի օքսիդներ, երկօքսիդի հաշվարկով)	42.3	0.11	0,411
ՊՄ (պինդ մասնիկներ)	4.3	0.0119	0,044
Ծծմբային անհիդրիդ		0,011	0,0416
Անկազմակերպ փոշու արտանետում		0,113	0.338

Հաշվի առնելով այն հանգամանքը, որ կայանի շահագործման ընթացքում աղտոտումը գործնականում զրոյական է, օդային ավազանի աղտոտման մակարդակը կարելի է գնահատել նշված ցուցանիշներից շատ ցածր: Ազդեցությունները կանխատեսվում են միայն շինարարության ընթացքում ավտոմեքենաների աշխատանքից, ինչը կրելու է կարճաժամկետ և ժամանակավոր բնույթ: Արևային կայանի համար նախատեսված տարածքը շատ հեռու է բնակելի տարածքից՝ մոտ 3064մ, ուստի որևէ ազդեցություն չի կանխատեսվում:

Շինարարության փուլում Օդային ավազան արտանետումները նվազեցնելու նպատակով կառավարման պլանով նախատեսվում են բնապահպանական միջոցառումներ:

Շահագործման փուլում օդային ավազանի և կլիմայի վրա հնարավոր ազդեցություններ չեն կանխատեսվում:

11.2 Հողային ռեսուրսներ.

Շինարարության փուլ: Համաձայն անշարժ գույքի նկատմամբ պետական գրանցման վկայականի՝ արևակայանի, ենթակայանի հողի նպատակային նշանակությունը էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմունալ ենթակառուցվածքների օբյեկտների: Գործառնական նշանակությունը կամ հողատեսքը էներգետիկայի: Տարածքում առկա է հողաբուսաշերտ ավազակավի, կավաավազային լցոնումով՝ 0,10մ հզորության ըստ տարբեր փորված հորատանցքերի/:

Համաձայն կատարված ուսումնասիրությունների՝ տարածքում հողի վերին շերտը բուսահող է՝ ավազակավային կամ կավավազային լցոնումով: Արևային կայանի կառուցման շինարարության փուլում կատարվելու են հողի գրունտի քանդման աշխատանքներ՝ մեխանիզմներով և ձեռքով:

Արևային կայանի կառուցման ժամանակ կատարվելու են՝ արևային վահանակները կրող կոնստրուկցիաների հիմքերի, տրանսֆորմատորի և յուղընդունիչի տեղադրման, ենթակայանում մալուխային խրամուղիների կառուցման, ցանկապատի հենասյուների տեղադրման, մետաղացանցերի անցկացման համար հողային աշխատանքներ:

Ենթակայանի և մալուխագծերի կառուցման ժամանակ, հողային գրունտի փորման արդյունքում հանվելու է մոտ 237.8 մ^3 գրունտ, որից ենթակայանի կառուցումից՝ մոտ 50 մ^3 , մալուխագծի անցկացումից՝ մոտ $187,8 \text{ մ}^3$: Հանվող հողային գրունտը՝ 214 մ^3 տեղափոխվելու է համայնքի աղբավայր՝ վերջինիս համաձայնությամբ: Հանվող բուսահողի ծավալը կազմվելու է 23.8 մ^3 :

Արևային կայանի հետ կապված գործողությունների արդյունքում հանվելու է մոտ 1523.123 մ^3 գրունտ, որից հանվող բուսահողի ծավալը կազմվելու է 152.4 մ^3 : 1057.84 մ^3 հողային զանգվածը կատարվելու է հետ լիցք, մնացած 312.883 մ^3 -ը կհեռացվի աղբավայր:

Ընդամենը հանվելու է 1760.923 մ^3 հողային գրունտ, որից 1057.84 մ^3 կատարվելու է հետ լիցք, մնացած 526.883 մ^3 -ը կհեռացվի աղբավայր՝ համայնքապետարանի կողմից հատկացված վայր, որը կճշտվի շինթույլտվության փուլում: Ընդամենը հանվելու է մոտ 176.2^3

ծավալի բուսահող, որն օգտագործվելու է տարածքի հարթեցման և բարեկարգման համար:

Հաշվետվությունում նախատեսվում են գործունեության իրականացման հետևանքով հողային ռեսուրսների վրա բացասական ազդեցությանն ուղղված բնապահպանական միջոցառումներ:

Շահագործման փուլ. հողային ռեսուրսների վրա հնարավոր էական ազդեցություն չի կանխատեսվում: Արևային մոդուլներով զբաղեցված տարածքում ստեղծվելու է նոր էկոհամակարգ, առաջանալու են ստվերային տարածքներ, հողի խոնավության նոր ռեժիմ: Նկատի ունենալով թվարկված փոփոխությունները, հնարավոր են հողի որակի առավել դրական փոփոխություններ:

11.3 Ջրային ռեսուրսներ.

Շինարարության փուլ: Համաձայն «Հայր և որդի Տիտիզյաններ»ՍՊԸ ընկերության կողմից կատարված ուսումնասիրության՝ տեղամասում ստորերկրյա ջրեր չեն բացահայտվել և ըստ ֆոնդային տվյալների գտնվում են 15 մետրից խորը հորիզոններում:

Ամենամոտ ջրային ռեսուրսը Արծաթաղբերք գետն է՝ 270մ, Սևանա լիճը գտնվում է 732մ հեռավորության վրա: Գործունեության իրականացումն ուղղակի ազդեցություն չի կարող ունենալ գետի վրա, քանի որ գործունեությունն իրականացվելու է ցանկապատված տարածքում: Իսկ Սևանա լճից տարածքը բաժանվում է միջպետական նշանակության ճանապարհով:

Շինարարական աշխատանքների ժամանակ աշխատողների համար խմելու ջուրը բերվելու է պատրաստի վիճակում՝ շշերով և բալոններով՝ ըստ կարիքի: Ջրցանի և տեխնիկական նպատակով օգտագործվելու է տեխնիկական որակի ջուր, որը տարածք է բերվելու ջրցան մեքենաներով՝ պայմանագրային հիմունքներով՝ ըստ պահանջի: Տեխնիկական ջրի մատակարարման պայմանագիրը կկնքվի գործունեության իրականացման շինարարության փուլում՝ համապատասխան լիցենզիա ունեցող ֆիզիկական կամ իրավաբանական անձի հետ, հստակեցնելով ջրի մատակարարման աղբյուրը:

Կեղտաջրերի հեռացում. շինարարության փուլում տեղադրվելու է 1x1,5 չափերի 2 հատ բիոզուգարան, որոնց սպասարկումը շինարարության փուլում կատարվելու է մասնագիտացված ծառայությունների կողմից՝ պայմանագրային հիմունքներով:

Նախատեսվող գործունեության տարածքում մակերևութային ջրային հոսքերի բացակայությամբ պայմանավորված՝ արևային կայանի շինարարության փուլում մակերևութային և գրունտային ջրերի բաշխվածության փոփոխություն չի ենթարկվելու, ուստի արևակայանի շինարարության ընթացքում ջրային ռեսուրսների վրա ազդեցությունները բացակայում են:

Շահագործման փուլում ջրային ռեսուրսների վրա հնարավոր ազդեցություն չի նախատեսվում, քանի որ գործունեության տարածքում բացակայում են մակերևութային ջրային ռեսուրսները: Իսկ Սևանա լճի և գետի վրա անմիջական ազդեցություն չի կարող ունենալ, ելնելով գործունեության բնույթից:

11.4 Կենսաբազմազանություն.

Շինարարության փուլ: Արևակայանի և ենթակայանի կառուցման տարածքը՝ էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմունալ ենթակառուցվածքների հողեր են՝

հողատեսքը էներգետիկայի: Բնական լանդշաֆտները չոր տափաստաններ են: Տարածքն անտառածածկ չէ, տարածքում բացակայում է բուսականությունը, ծառերը, ծառաթփերը: Նախկինում՝ սովետական միության տարիներին, տարածքն օգտագործվել է որպես արոտավայր, վարելահող: Երկար տարիներ համայնքի և բնակիչների կողմից տարածքը չի օգտագործվել, ամայացվել է:

Գործունեության տարածքն արդեն ենթարկվել է անտրոպոգեն ազդեցությունների, քանի որ 133մ հեռավորության վրա գտնվում է այլ արևակայան:

Գործունեության տարածքում բացակայում են ՀՀ Կարմիր գրքերում գրանցված բուսատեսակները և կենդանատեսակները, ուստի գործունեության իրականացման հետևանքով կենսաբազմազանությանը վտանգ չի սպառնում:

Կենդանական աշխարհի ներկայացուցիչները համեմատաբար պակաս ազդեցության կենթարկվեն՝ պայմանավորված կենդանիների շարժունակությամբ:

Շինարարության ընթացքում՝ տեխնիկական միջոցների աղմուկի մակարդակի ավելացման պատճառով որոշ տեսակներ հնարավոր է հեռանան այդ տարածքներից, սակայն դա կունենա ժամանակավոր բնույթ, հետագայում հնարավոր է վերադառնան իրենց նախկին տարածքները:

Շահագործման փուլ: Արևային էլեկտրակայան կառուցելու արդյունքում տարածքի մի մասը ծածկվում է արևային մոդուլներով և սովերվում է հողի զգալի մասը: Արևային էլեկտրակայանի մոդուլները սովերվում են զբաղեցված տարածքի մոտ 30 տոկոսը: Մնացածը մասնակիորեն է սովերվում: Մասնակիորեն լուսավորված տարածքներում հնարավոր է առաջանա բուսականություն: Էկոհամակարգի վրա որոշակի ազդեցություն է թողնելու նաև հողի խոնավության նոր ռեժիմը, որը հետևանք է լինելու մթնոլորտային տեղումներից առաջացող խոնավության անհամաչափ բաշխման: Արևային մոդուլներով ծածկված տարածքի տեղումները ցած հոսելով մոդուլների ցածր եզրից՝ բաշխվելու են տարբեր ձևով և հնարավոր է կենսաբազմազանության առումով որոշակի դրական փոփոխություն առաջացնել:

Հաշվի առնելով շահագործման փուլում նոր էկոհամակարգի ձևավորման հնարավորությունը և նպաստավոր պայմանները, կենսաբազմազանության վրա բացասական ազդեցություններ չեն կանխատեսվում:

11.5 Թափոններ.

Շինարարության փուլում առաջանալու են թափոններ՝ աղբի, օգտագործվող նյութերի մնացորդների, յուղոտված լաթերի տեսքով: Համաձայն ՀՀ բնապահպանության նախարարի 2006թ.-ի դեկտեմբերի 25-ի՝ «Ըստ վտանգավորության դասակարգված թափոնների ցանկի» N430-Ն և 2006թ. հոկտեմբերի 26-ի «Հայաստանի Հանրապետության տարածքում գոյացող արտադրության (այդ թվում՝ ընդերքօգտագործման) և սպառման թափոնների ցանկը հաստատելու մասին» N 342-Ն հրամանների՝ գործունեության արդյունքում առաջացող թափոնները պատկանում են 3-5-րդ դասերին:

Առաջանալու է.

- մալուխների, հաղորդալարերի մնացորդներ՝ կտորների տեսքով սև մետաղներ պարունակող թափոններ(ծածկագիր՝ 35131200 01 995)՝10կգ, օգտագործման

համար ոչ պիտանի չաղտոտված ալյումինե հաղորդալար (ծածկագիր՝ 35310105 01 99 5)՝ 3կգ և օգտագործման համար ոչ պիտանի չաղտոտված պղնձե հաղորդալար (ծածկագիր՝ 3531030501013)՝ 4կգ թափոնների տեսքով:

- Յուղոտված լաթեր (4-րդ 58200600 01 01 4)՝ 2կգ/տարի:
- Փորման աշխատանքների ընթացքում առաջացած վտանգավոր նյութերով չաղտոտված հող» (ծածկագիր՝ 31401100 08 99 5)՝ 526.883մ³:
- Կազմակերպությունների կենցաղային տարածքներից առաջացած չտեսակավորված աղբ (բացառությամբ խոշոր եզրաչափերի)՝ (ծածկագիր՝ 91200400 01 00 4)՝ 2400կգ/տարի քանակով:

Առաջանալու են նաև շարքից դուրս եկած մեկուսիչներ, եռակցման խարամ, որոնք խառնվելու են կենցաղային չտեսակավորված աղբի հետ և տեղափոխվելու են աղբավայր:

Կենցաղային աղբի հաշվարկները.

Կենցաղային աղբի ծավալը հաշվարկվում է հետևյալ բանաձևով.

$$M=n*m$$

m – 1 հերթափոխում կենցաղային աղբի ծավալն է մեկ մարդու հաշվով՝ 120կգ/տարի
 n – աշխատողների թիվն է/ըստ ամենածանրաբեռնված հերթափոխի/,
հետևաբար,

$$M=20*120=2400\text{կգ/տարի}$$

Շինարարական աշխատանքները տևելու են 2 տարի, հետևաբար կենցաղային աղբի քանակը կկազմի.

$$M=2*2400=4800\text{կգ/տարի կամ }7.7\text{կգ/օր}$$

Շահագործման փուլում. Արևակայանի և տրանսֆորմատորային ենթակայանի շահագործման ընթացքում՝ հնարավոր վթարների կամ ենթակայանի վերանորոգման ժամանակ կառաջանան վտանգավոր թափոններ: Համաձայն ՀՀ բնապահպանության նախարարի 2006թ.-ի N 430-Ն և N 342-Ն հրամանների՝ հնարավոր առաջացող թափոններն են.

- Հալոգեններ, պոլիքլորացված դիֆենիլներ և տերֆենիլներ չպարունակող բանեցված տրանսֆորմատորային յուղեր (3-րդ դաս՝ 54100207 02 033)՝ 13 տոննա քանակով:
Թափոնի առաջացման հնարավոր քանակը պայմանավորված է տրանսֆորմատորում յուղի քանակությամբ:
- Յուղոտված լաթեր (4-րդ 58200600 01 01 4)՝ 2կգ քանակով:
- Կտորների տեսքով ասֆալտբետոնի և ասֆալտբետոնե խառնուրդներ (4-րդ դաս՝ 31403502 01 00 4)՝ 8մ³ քանակով:
- Յուղերով աղտոտված ավազ (կոշտ՝ յուղի պարունակությունը 15%-ից ավել (3-րդ դաս՝ 31402303 04 03 3)՝ 0,5մ³:
- Քիչ քանակությամբ մալուխների, հաղորդալարերի մնացորդների թափոններ՝ կտորների տեսքով սև մետաղներ պարունակող թափոններ (ծածկագիր՝ 35131200 01 99 5), օգտագործման համար ոչ պիտանի չաղտոտված ալյումինե հաղորդալար (ծածկագիր՝ 35310105 01 99 5), օգտագործման համար ոչ պիտանի չաղտոտված պղնձե հաղորդալար

(ծածկագիր՝ 35310305 01 013):

Վթարների կամ վերանորոգման դեպքում այս թափոնների քանակական գնահատում հնարավոր չէ կատարել, քանի որ այն հաշվարկվելու է կատարված փաստացի արդյունքներից, ելնելով ՀՀ կառավարության 14 սեպտեմբերի 2006թ N 1343-N որոշման 6. Կետի պահանջից «Թափոնների սկզբնական հաշվառումն իրականացվում է թափոնների գոյացման փաստացի ծավալի հիման վրա»:

Հաշվետվությունում նախատեսվում են թափոնների ազդեցության մեղմմանն ուղղված միջոցառումներ, որոնց ճիշտ կառավարման արդյունքում ազդեցությունները շրջակա միջավայրի վրա կլինեն նվազագույնը:

Վտանգավոր թափոնները լիցենզավորման ենթակա գործունեություն են՝ համաձայն՝ «Լիցենզավորման մասին» ՀՀ օրենքի, ուստի վերջիններիս գործածությունը պետք է իրականացվի համապատասխան լիցենզավորված կազմակերպությունների կողմից:

11.6 Պատմամշակութային և բնության հուշարձաններ.

ՀՀ ԳԱԱ Հնագիտության և ազգագրության Ինստիտուտի աշխատակիցների կողմից կատարվել է «ԲԲՄՅԹ ԷՆԵՐՋԻ» ՍՊԸ-ին պատկանող 7.66193 հա արևային կայանի համար նախատեսված տարածքի ուսումնասիրություն: Համաձայն եզրակացության՝ տեղանքի հնագիտական ուսումնասիրության արդյունքում պարզվեց, որ այն ենթարկվել է մելիորացիայի, հարթեցվել և երկար տարիներ օգտագործվել է գյուղատնտեսական նպատակներով: Տեղագնության արդյունքում հնագիտական որևէ միավոր չի հայտնաբերվել, ուստի արևային կայանի համար նախատեսված տարածքը հնագիտական և պատմամշակութային առումով որևէ խոչնդոտ չունի, տարածքը հնագիտորեն ազատ է: Հավելված 7:

11.7 Աղմուկ և թրթռում.

Շինարարության փուլ: Ներկայացվող տեղանքում աղմուկի և տատանումների մակարդակը ցածր է, քանի որ բացակայում են աղմուկ առաջացնող արտադրությունները: ՀՀ-ում աղմուկի մակարդակը կանոնակարգվում է ՀՀ Առողջապահության նախարարի 2002թ. մարտի 6-ի՝ «Աղմուկն աշխատատեղերում, բնակելի և հասարակական շենքերում և բնակելի կառուցապատման տարածքներում» N2-III-11.3 Սանիտարական նորմերը հաստատելու մասին N 138 և ՀՀ Քաղաքաշինության նախարարի 2014թ. մարտի 17-ի՝ ՀՀՇՆ 22-04-2014 «Պաշտպատություն աղմուկից» Շինարարական նորմերը հաստատելու և Հայաստանի Հանրապետության քաղաքաշինության նախարարի 2001 թվականի հոկտեմբերի 1-ի N 82 Հրամանում փոփոխություն կատարելու մասին N79-Ն հրամանների պահանջներին համապատասխան:

Բնակավայրերի համար աղմուկի սահմանված թույլատրելի մակարդակը ցերեկային ժամերի համար կազմում է 70 դԲ (A), կամ ֆոնային մակարդակի ոչ ավել քան 3 դԲ (A) ավելացում:

Շինարարության ընթացքում աղմուկի և թրթռումների մակարդակը կապված է լինելու շինարարական տեխնիկայի, սարքավորումների և տրանսպորտային միջոցների աշխատանքի հետ: Արևային էլեկտրակայանի շինարարության ընթացքում բնակավայրերին կամ առանձին բնակելի տներին, մեքենաների աղմուկի մակարդակը չի կարող հասնել, հաշվի առնելով բնակավայրերից ունեցած հեռավորությունը՝ մոտ 3064մ: Բացի այդ գործունեության ընթացքում աղմուկ առաջացնող շինտեխնիկայի օգտագործումը սահմանափակ է կամ քիչ հավանական, քանի որ կատարվելու են միայն հողային, բետոնապատման աշխատանքներ: Աղմուկի մակարդակի հաշվարկ չի նախատեսվում, քանի որ մոտակա բնակելի տները գտնվում են բավական հեռու և չի կարող շինտեխնիկայի աղմուկի և թրթռումների մակարդակները հասնել բնակիչներին:

Միաժամանակ համապատասխան բնապահպանական միջոցառումների կիրառման դեպքում շինարարական աղմուկի և թրթռումների մակարդակը գործունեության և շինհրապարակին հարակից տարածքներում շատ ցածր կլինի ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված նորմերից:

Շահագործման փուլում որոշակի աղմուկի ավելացում կնկատվի ենթակայանի մոտ, սակայն այն կլինի ոչ էական, քանի որ արևակայանի տարածքը գտնվում է բնակավայրերից հեռու և աղմուկի մակարդակը չի կարող ազդեցություն ունենալ բնակիչների վրա:

11.8 Էլեկտրական և մագնիսական դաշտ.

Արևակայանը և ենթակայանը նախագծվել են ՀՀ և միջազգային ստանդարտներին համապատասխան: Միաժամանակ նկատի ունենալով բնակավայրերից ունեցած հեռավորությունը, այն չի կարող զգալի Էլեկտրական և մագնիսական դաշտ ստեղծել և որևէ ազդեցություն ունենալ շրջակա միջավայրի և բավականին մեծ հեռավորության վրա գտնվող բնակավայրերի վրա:

11.9 Արտակարգ իրավիճակներ.

Շինարարության փուլ: Շինարարական աշխատանքների կատարման ընթացքում հնարավոր են արտակարգ իրավիճակների հնարավոր ռիսկերի առաջացում՝ կապված.

- բնական աղետների(երկրաշարժ, սողանք, ջրհեղեղ և այլն) և անբարենպաստ օդերևութաբանական պայմանների փոփոխության (քամու լժեղացում,փոթորիկ),
- հրդեհների առաջացման, հեղուկ նյութերի արտահոսքի,
- աշխատողների վնասվածքների և շահագործվող տեխնիկայի վթարների հետ:

Համաձայն «Հայր և որդի Տիտիզյաններ» ՄՊԸ-ի կողմից կատարված ուսումնասիրությունների՝ գործունեության ենթակա տարածքում ֆիզիկաերկրաբանական վտանգավոր երևույթներն՝ ինչպիսիք են կարստը, սողանքը, քարաթափությունը, փլուզումը և այլն, որոնք կարող են բացասական ազդեցություն ունենալ, տվյալ տարածքում բացակայում են:

Հաշվի առնելով շինարարական աշխատանքների կարճաժամկետ բնույթը և հեռավորությունը բնակավայրերից, շրջակա միջավայրի վրա ազդեցությունները կլինեն շատ ցածր:

Շահագործման փուլում արտակարգ իրավիճակ կարող է ստեղծվել.

- հնարավոր հրդեհային իրավիճակների,
- կլիմայական և այլ երևույթների (երկրաշարժ, քամի և այլն) դեպքում:

Արտակարգ իրավիճակների և անվտանգության ազդեցությունները նվազեցնելու նպատակով հաշվետվությունում նախատեսվում են բնապահպանական միջոցառումներ:

11.10 Մարդու առողջություն, աշխատանքի անվտանգություն.

Գործունեության իրականացման ընթացքում հնարավոր են մարդու առողջությանը և աշխատանքի անվտանգությանը սպառնացող վտանգներ՝ կապված.

- ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված՝ էներգետիկայի, քաղաքաշինական, առողջապահական, բնապահպանական և այլ նորմերի խախտման,
- ոչ բավարար աշխատանքային պայմանների,
- թափոնների հավաքման, կուտակման, տեղափոխման,
- շինտեխնիկայի շահագործման,
- արտակարգ իրավիճակների առաջացման,
- շինարարության ընթացքում մարդու անվտանգությանը, առողջությանը սպառնացող այլ երևույթների հետ:

Շինարարական աշխատանքների ընթացքում մարդու առողջության և անվտանգության վրա անմիջական ազդեցությունը կապված է նաև էլեկտրահարման, սանիտարական իրավիճակի և այլ գործոնների հետ: Պոտենցիալ վտանգ առողջության և անվտանգության համար կարող է առաջանալ խմելու ջրի և սննդամթերքի որակի (աղտոտման) պատճառով:

Կայանի կառուցման փուլում պահպանվելու են մարդկանց կյանքի և առողջության ապահովման պայմանները:

Շահագործման փուլում Արևակայանի, ենթակայանի անվտանգության գոտու ապահովումը նախատեսված է ոլորտին առնչվող ՀՀ օրենքների, ՀՀ կառավարության 21 ապրիլի 2023 թվականի «Էլեկտրակայանների շահագործման անվտանգության կանոնները հաստատելու մասին» N 583-Ն որոշման, տեխնիկական կանոնակարգերի, Առողջապահության նախարարության հրամանների պահանջներին համապատասխան:

11.11 Սոցիալական գործոններ.

Շինարարության փուլ: Գործունեությունն իրականացվելու է Գեղարքունիքի մարզի Ճամբարակ համայնքի Աղբերք բնակավայրի վարչական տարածքում:

Արևային կայանի կառուցումը նախատեսում է որոշակի սոցիալական ազդեցություններ, կապված.

- Աշխատանքների իրականացման ընթացքում՝ կից գտնվող արոտավայրերի, ճանապարհի հնարավոր խաթարումներ, եթե աշխատանքները կատարվեն անփութորեն և դուրս գան նախատեսվող գործունեության սահմաններից կամ չնախատեսված հանգամանքներում վնասվեն արոտավայրերի տարածքները:
- Բնակչությանը պատճառվող անհանգստություն՝ մեքենաների և շինարարական տեխնիկայի տեղաշարժից:
- Դրական սոցիալական ազդեցությունները կապված կլինեն տարածքում նոր ծառայությունների և ենթակառուցվածքների ստեղծման, ինչպես նաև նոր աշխատատեղերի բացման հետ:

Հաշվի առնելով շինարարական աշխատանքների ժամանակավոր բնույթը և հեռավորությունը բնակավայրերից, ազդեցությունները կլինեն շատ ցածր:

Շահագործման փուլում լինելու են դրական սոցիալական ազդեցություններ, այն կնպաստի.

- Հայաստանի Հանրապետությունում ներմուծվող էներգառեսուրսներից կախվածության նվազմանը, կանաչ էներգիայի զարգացմանը:
- Համայնքում նոր ծառայությունների և ենթակառուցվածքների ստեղծմանը:
- Աշխատատեղերի բացմանը:
- Մարզի և համայնքի սոցիալ-տնտեսական զարգացմանը:

Շահագործման փուլում մոնիթորինգ իրականացնելու նպատակով ընդգրկվելու են 2-4 աշխատողներ, որոնք աշխատելու են հերթափոխային գրաֆիկով: Ներգրավվելու են հիմնականում համայնքի բնակիչները, որոնք տարածք են հասնելու սեփական տրանսպորտային միջոցներով:

Նախաձեռնողը նախատեսում է մասնակցություն ունենալ համայնքի զարգացման ծրագրերին: Նախաձեռնողի և Ադրբեյջանի բնակավայրի ղեկավարի միջև պայմանավորվածություն է ձևավորվել դպրոցի ջեռուցման լուծումների վերաբերյալ: Այդ նպատակով ընկերությունը դպրոցի տանիքում կտեղադրի համապատասխան հզորության արևային վահանակներ: Միաժամանակ ընկերությունը արևակայանի շահագործման ընթացքում, ֆինանսական հնարավորությունների դեպքում, բնակավայրին կտրամադրի նաև ֆինանսական աջակցություն՝ համայնքի և բնակավայրի սոցիալ-տնտեսական վիճակի բարելավման նպատակով:

11.12 Հանդշաֆտ և Բարեկարգում.

Գործունեության իրականացումն առաջացնելու է լանդշաֆտի լրացուցիչ ծանրաբեռնվածություն: Սակայն այն չի ունենալու տեսողական ազդեցություն, քանի որ գործունեության տարածքը գտնվում է բնակավայրերից հեռու՝ կից միջպետական նշանակության ավտոճանապարհին:

Շինարարական աշխատանքների ավարտից հետո կատարվելու է տարածքի բարեկարգում, թափոնների և վտանգավոր նյութերի հեռացում, բոլոր ժամանակավոր կառույցների ապամոնտաժում, ճանապարհների կարգաբերում: Կատարվելու է փոսերի

լիցք՝ հողային զանգվածով:

12. Շրջակա միջավայրի, մարդու առողջության վրա վնասակար ազդեցությունների բացառմանը, նվազեցմանն ու փոխհատուցմանն ուղղված բնապահպանական միջոցառումների ծրագիրը (Բնապահպանական կառավարման պլան).

Բնապահպանական կառավարման պլանը սահմանում է գնահատման հաշվետվությունում նշված գործունեության իրականացման հետևանքով շրջակա միջավայրի բաղադրիչների՝ օդային ավազան, հողային, ջրային ռեսուրսների, կենսաբազմազանության, արտակարգ իրավիճակների, աղմուկի մակարդակի, ինչպես նաև թափոնների կառավարման, մարդու առողջության և աշխատանքի անվտանգության հետ կապված հնարավոր ազդեցությունների մեղմանն ուղղված բնապահպանական միջոցառումներ:

Նախագծի և բնապահպանական միջոցառումների ճիշտ կիրառման արդյունքում՝ գործունեության իրականացման հետևանքները շրջակա միջավայրի վրա կլինեն նվազագույնը:

12.1 Օդային ավազան.

Շինարարության փուլ. Օդային ավազան արտանետումների հնարավոր ազդեցությունը կրճատելու և մեղմելու նպատակով.

- օդի դրական ջերմաստիճանի դեպքում շինարարական հրապարակը օրվա ընթացքում պարբերաբար ջրել՝ բացառելով կեղտաջրերի թափանցումը շինարարական հրապարակի սահմաններից դուրս,
- ջրցանը կատարել ջրցան մեքենայով՝ չոր և շոգ եղանակներին,
- ավազը, ցեմենտը, գաջը, խիճը, այլ սորուն նյութերը, հողային զանգվածները, ինչպես նաև շինարարական աղբը տեղափոխել փոշու համար անթափանց ծածկոցներով ծածկված տրանսպորտային միջոցներով,
- ավազը, ցեմենտը, գաջը, խիճը, այլ սորուն նյութերը, հողային զանգվածները, ինչպես նաև շինարարական աղբը պահեստավորել փակ տարածքներում կամ ծածկել անթափանց թաղանթներով,
- ցանկապատել շինարարական հրապարակը նախագծին համապատասխան,
- շինարարական աղբը տեղափոխել դրանց հեռացման համար հատուկ հատկացված վայրեր և հատուկ սահմանված երթուղով՝ համայնքապետարանի համաձայնությամբ:
- շինարարական տեխնիկան և տրանսպորտային միջոցները կօգտագործվեն միայն սարքին վիճակում, պարբերաբար կիրականացվեն ստուգումներ:

Շահագործման փուլում օդային ավազանի վրա հնարավոր ազդեցություն չի կանխատեսվում:

12.2. Հողային ռեսուրսներ.

Շինարարության փուլ: Հողային ռեսուրսների աղտոտումից պահպանելու նպատակով նախատեսվում է .

- հողի բերրի շերտի հանել և պահել համաձայն՝ ՀՀ կառավարության 02.1.2017թ. «Հողի բերրի շերտի հանման նորմերի որոշմանը և հանված բերրի շերտի պահպանմանն ու օգտագործմանը ներկայացվող պահանջները սահմանելու և ՀՀ կառավարության 2006 թվականի հուլիսի 20-ի թիվ 1026-Ն որոշումն ուժը կորցրած ճանաչելու մասին» թիվ 1404-Ն որոշման պահանջներին համապատասխան,

- բերրի շերտը հանելու, պահեստավորելու և պահպանելու ընթացքում ձեռնարկվում են միջոցներ, որոնք բացառում են դրա որակական հատկանիշների վատթարացումը:

- նախքան բերրի շերտի հանելը՝ հողի մակերեսը մաքրել խոշոր քարերից, թփերից, կոճղերից,

- հողի բերրի շերտը օգտահանել, հեռացնել ապարները, պահեստավել առանձին,

- ջրային և հողմնային հողատարումից զերծ պահելու համար պահեստավորված հողաթմբերը ծածկել խոտաբույսերով կամ հողաթմբերի ամրացնել, ծածկել անջրթափանց թաղանթով,

- մալուխագծի անցկացման աշխատանքների ժամանակ հանվող հողային զանգվածը կկուտակվի անմիջական հորատանցքերի հարևանությամբ՝ ծածկված վիճակում,

- արևակայանի և ենթակայանի կառուցման փուլում հանվող հողային զանգվածը կուտակել տարածքում՝ ծածկվելով անջրթափանց թաղանթով,

- հողային զանգվածի մի մասն օգտագործվելու է անմիջապես տեղում՝ հետլցման և տարածքի բարեկարգման համար,

- ավելցուկային գրունտը տեղափոխել համայնքի կողմից հատկացված վայր,

- ճանապարհի ջրցանը և գրունտի խոնավեցումը կատարել այնպես, որպեսզի չառաջանան մակերևութային հոսքաջրեր,

- շինարարության ընթացքում կօգտագործվեն գոյություն ունեցող գրունտային ճանապարհները,

- շինարարական հրապարակից դուրս եկող տրանսպորտային միջոցների անվադողերը լվանալ՝ շրջակա տարածքը չաղտոտելու նպատակով,

- շինարարական նյութերը տարածք կբերվեն օգտագործումից առաջ, կտեղադրվեն հատուկ տակդիրների, իսկ շինարարական տեխնիկան կայանել շինհրապարակի առանձնացված տեղերում,

- այն հատվածներում, որոնք նախատեսված են շինարարական տեխնիկայի տեխնիկական սպասարկման և կայանման համար տեղադրել մանրախիձ,

- մեքենաներից և սարքավորումներից վառելիքի և/կամ քսայուղերի արտահոսքի դեպքում, փոված մանրախիձը տեղափոխել համապատասխան աղբավայր, այն փոխարինելով նորով,

- շինարարական տեխնիկայի, լիցքավորումը և սարքավորումների վերանորոգումը կատարել գործունեության տարածքից դուրս՝ հատուկ մասնագիտացված կետերում:

Շահագործման փուլում Հողային ռեսուրսների պահպանման նպատակով նախատեսվում է տարածքների մաքրում և բարեկարգում:

12.3 Ջրային ռեսուրսներ.

Շինարարության փուլ: Գործունեության իրականացման շինարարության փուլում ջրային ռեսուրսների վրա հնարավոր բացասական ազդեցությունները մեղմելու կամ կանխարգելու, նպատակով նախատեսվում է.

- գործունեության իրականացման ընթացքում աշխատողների համար կմատակարարվի խմելու որակի ջուր՝ բերովի(22երով),

- աշխատողների կենցաղային կարիքները հոգալու, ինչպես նաև հրդեհաշիջման նպատակով ենթակայանի տարածքում կտեղադրվի համապատասխան տարողության ջրի բաք,

- շինհրապարակում կտեղադրվի պլաստմասե տարա՝ հոսքաջրերի, անձրևաջրերի հեռացման և հավաքման նպատակով,

- պարզարանում առաջացած նստվածքը կտեղափոխվի աղբավայր՝ պայմանագրային հիմունքներով,

- ճանապարհների ջրցանն իրականացնել տարվա չոր եղանակներին՝ ըստ անհրաժեշտության,

- ջրցանի և փոշենստեցման, մեքենաների անիվների լվացման համար կօգտագործվի տեխնիկական որակի ջուր, որը բերվելու է ավտոցիստեռով՝ պայմանագրային հիմունքներով, կամ օգտագործել պարզարանի ջուրը,

- շինհրապարակում տրանսպորտային միջոցների և սարքավորումների լվացումից առաջացած շինարարական հոսքաջրերը կուղղորդվեն տարածքում տեղադրված բիոզուգարաններ,

- շինարարական տրանսպորտային միջոցների և սարքավորումների սպասարկումը կատարել համայնքում գործող մասնագիտացված կետերում,

- շինարարության համար անհրաժեշտ բետոնախառնուրդը բերվելու է պատրաստի վիճակում մասնագիտացված կազմակերպությունների բետոնախատնիչ մեքենաներով՝ ըստ պահանջի,

- բետոնանյութի լցվածությունն ապահովել այնպես, որպեսի բետոնանյութը տեղափոխման ժամանակ չթափվի ճանապարհներին՝ երթևեկությանը չխոչընդոտելու և հողածածկը և ասֆալտածածկը չվնասելու համար:

Կեղտաջրեր. Շինարարության ընթացքում առաջացած կենցաղային և շինարարական կան հոսքաջրերի շրջակա միջավայրի աղտոտման կանխարգման նպատակով.

- կտեղադրվի 2 հատ 1x1.5 չափերի բիոզուգարան,

- բիոզուգարանների մաքրումը կկատարվի լիցենզիա ունեցող մասնագիտացված կազմակերպությունների կողմից՝ պայմանագրային հիմունքներով:

Շահագործման փուլում. Ջրային ռեսուրսների պահպանման համար նախատեսվում է.

- աշխատողների համար խմելու ջուրը բերվելու է պատրաստի վիճակում՝ 22երով,

- աշխատողների կենցաղային և սանիտարական կարիքները կհոգան սանիտարական հանգույցից (բիոզուգարան),

- բիոզուգարանի մաքրումը կատարել մասնագիտացված կազմակերպությունների կողմից՝ պայմանագրային հիմունքներով:

Արևային կայանի վահանակների մաքրում կամ լվացում չի նախատեսվում, խիստ անհրաժեշտության դեպքում այն կիրականացվի չոր եղանակով:

12.4 Կենսաբազմազանություն.

Շինարարության փուլ. գործունեության իրկանացման հետևանքով կենսաբազմազանության վրա հնարավոր ազդեցությունները մեղմելու կամ կանխարգելելու համար նախատեսվում է.

- գործունեության և հարակից տարածքներում ՀՀ Կարմիր գրքում գրանցված բուսատեսակների կամ կենդանիների բնադրավայրերի հայտնաբերման դեպքում՝ դրանց պահպանության նպատակով, ընկերությունը տեղեկացնել համապատասխան պատասխանատու գերատեսչություններին,

- շինարարական աշխատանքներն իրականացնել բացառապես ցերեկային ժամերին՝ տարածքում հնարավոր գոյություն ունեցող որոշ կենդանիների կենսակերպի վրա ազդեցությունից խուսափելու համար,

- խախտված հողային զանգվածի հնարավորինս արագ վերականգնում՝ տարածքում կենդանական աշխարհի տեղաշարժը չխաթարելու նպատակով,

- շինարարական աշխատանքներն իրականացնել միայն ցերեկային ժամերին՝ որոշ կենդանիների կենսակերպի վրա ազդեցությունից խուսափելու, բնականոն վարքին չխանգարելու համար:

Շահագործման փուլում Կենդանական աշխարհին չվնասելու համար նախատեսվում է.

- հնարավորինս նվազեցնել տարածքի գիշերային լուսավորությունը՝ կենդանիների որոշ տեսակների բնականոն վարքին չխանգարելու նպատակով,

- խախտված հողաշերտի հնարավորինս արագ վերականգնում՝ տարածքում կենդանական աշխարհի տեղաշարժը չխաթարելու նպատակով:

12.5.Թափոններ.

Շինարարության փուլում թափոնների հնարավոր ազդեցությունները շրջակա միջավայրի վրա մեղմելու նպատակով նախատեսվում է.

- խուսափել տարածքում վտանգավոր նյութերի և մետաղական թափոնների կուտակումից,

- նյութերի մնացորդները(մետաղական մասեր, մետաղալարեր) Կապալառու կազմակերպության կողմից հավաքել հատուկ տարողությունների մեջ և տեղափոխել,

- մետաղական մասերի և նյութերի մնացորդները հանձնել համապատասխան լիցենզավորված կազմակերպություններին, դրանց հետագա վերամշակման և օգտագործման համար,

- շինարարական թափոնները՝ բետոնի մնացորդներ, եռակցման խարամբ, մեկուսիչները, հավաքել պարկերի մեջ և տեղափոխել համայնքի կողմից հատկացված վայր, քանի որ տարածաշրջանում չկան կազմակերպված սանիտարական աղբավայրեր,

անհրաժեշտ քանակի դեպքում հանձնել շինարարական ընկերություններին,

- ավելցուկային հողային գրունտը տեղափոխել համայնքի կողմից հատկացված վայր,

- շինհրապարակում կենցաղային աղբը հավաքել համապատասխան աղբարկղերում և տեղափոխել աղբավայր՝ համայնքապետարանի համաձայնությամբ,

- շինարարության ժամանակ առաջացած աղտոտված լաթերը, պարկերը հանձնել թափոնների ջերմային վնասագերծում կատարող կազմակերպություններին կամ խառնվելու են կենցաղային աղբի հետ 1/10 հարաբերակցությամբ և տեղափոխել աղբավայր:

Շահագործման փուլում Ենթակայանի տարածքում հնարավոր վթարների կամ վերանորոգման ժամանակ հողային ռեսուրսների մեջ տրանսֆորմատորային յուղի արտահոսքերը կանխելու նպատակով նախատեսվում է.

- տրանսֆորմատորի տակ կառուցել 1 հատ առանձին յուղընդունիչ՝ 15մ³ հզորությամբ,

- հնարավոր վթարների դեպքում յուղընդունիչում հավաքված յուղը, յուղոտված լաթերը և յուղային նյութեր պարունակող այլ մասերը հեռացնել և հանձնել համապատասխան վերամշակող կազմակերպություններին,

- հալոգեններ, դիֆենիլներ և տերֆենիլներ չպարունակող բանեցված տրանսֆորմատորային յուղերը հավաքել համապատասխան տարրաների մեջ և հանձնվելու է մասնագիտացված վերամշակող կազմակերպություններին՝ պայմանագրային հիմունքներով,

- հնարավոր արտահոսքերի դեպքում կիրառել spill kit կոչված ներծծիչ կտորներ, որոնք հնարավորություն են տալիս արագ ներծծելու յուղային զանգվածը,

- ասֆալտ-բետոնե խառնուրդի մնացորդները հանձնել ասֆալտապատող ընկերություններին,

- յուղերով աղտոտված ավազը կամ մանրախիճը հանձնել մասնագիտացված ընկերություններին՝ պայմանագրային հիմունքներով,

- սև և գունավոր մետաղի ջարդոնը հանձնել մասնագիտացված կազմակերպություններին՝ պայմանագրային հիմունքներով:

Արևակայանի շահագործման ընթացքում առաջանալու են նաև վնասված վահանակներ և այլ խոտանված մասեր, որոնք կուտակվելու են տարածքում՝ փակ պահեստային շենքում, մինչև համապատասխան կազմակերպություններին հանձնելը: Արևային կայանի ներկրված վահանակներն ունեն օգտագործման երաշխիք, համաձայն որի շարքից դուրս եկած կամ վնասված վահանակները հետ են վերադարձվելու արտադրող կազմակերպությանը՝ նորով փոխարինելու նպատակով: Մնացած ժամանակաշրջանում շարքից դուրս եկած վահանակները կկուտակվեն պահեստարանում՝ մինչև դրանց արտահանման կամ վերամշակման հնարավորությունների ստեղծումը:

12.6. Պատմամշակութային և բնության հուշարձաններ.

Շինարարական աշխատանքների ընթացքում որևէ հնագիտական շերտի կամ հուշարձանի հայտնաբերման դեպքում շինարարական աշխատանքներն անմիջապես դադարեցնել և տեղեկացնել համապատասխան պետական մարմնին (Պատմական և մշակութային հուշարձանների պահպանության վարչությանը)՝ համաձայն ՀՀ գործող

օրենսդրության հետագա գործողությունները կազմակերպելու համար: Ուսումնասիրությունների ընթացքում շինարարական աշխատանքները հնարավոր կլինի շարունակել այլ տեղամասերում, մինչև համապատասխան թույլտվության տրամադրումը:

12.7 Աղմուկ և թրթռում.

Շինարարության փուլում աղմուկի և թրթռումների մակարդակը նվազեցնելու նպատակով նախատեսվում է.

- շինարարական աշխատանքները և տրանսպորտի տեղաշարժը կազմակերպել ցերեկային ժամերին,

- տրանսպորտային միջոցները և շինարարական տեխնիկան օգտագործել միայն սարքին վիճակում,

- պարբերաբար ստուգել և կարգաբերել տեխնիկական միջոցները, տրանսպորտային միջոցների շարժիչները:

Շահագործման փուլում Արևակայանի, ենթակայանի և դրանց տարրերի անցկացման ժամանակ հաշվի առնել տարածքի կլիմայական պայմանները՝ քամու ճնշումը, սառցակեղևի շերտի հաստությունը, օդի ջերմաստիճանը, հաղորդալարերի և մետաղաձուլանների պարը, թրթռումը:

Արևակայանի տարածքը գտնվում է բնակավայրերից հեռու և աղմուկի մակարդակը չի կարող ազդեցություն ունենալ բնակավայրերի վրա:

12.8 Արտակարգ իրավիճակներ.

Շինարարության փուլ: Շինարարական աշխատանքների կատարման ընթացքում արտակարգ իրավիճակների հնարավոր ազդեցությունները մեղմելու և դրանց առաջացումը կանխարգելելու նպատակով նախատեսվում է.

- պահպանել հրդեհանվտանգության նորմերը, նախատեսվող գործունեության վայրն ապահովել հրդեհաշիջման վահանակով, հակահրդեհային կրակմարիչներով, տեղադրել ջրի բաք,

- աշխատակիցներին նախապատրաստել արտակարգ իրավիճակներում գործելու պայմաններին, տարածքն ապահովել առաջին օգնության ծառայությունների հետ հուսալի կապով,

- հեղուկ նյութերը տեղափոխել շինարարական հարթակ օգտագործումից առաջ և պահել հատուկ տակդիրների վրա՝ հնարավոր արտահոսքերը բացառելու համար,

- մթնոլորտային տեղումների, քամու ուժեղացման և այլ վտանգավոր երևույթների ժամանակ շինարարական աշխատանքները դադարեցնել:

Շահագործման փուլում արտակարգ իրավիճակները կանխարգելելու նպատակով նախատեսվում է.

- արևակայանն և ենթակայանն ապահովել հրդեհաշիջման միջոցներով, տեսահսկման տեսախցիկներով, ավտոմատ կառավարման համակարգով, հրդեհաշիջման միջոցներով՝ հակահրդեհային կրակմարիչներով, ծխի և ջերմաստիճանի տվիչներով, ազդանշանային համակարգերով, անվտանգության նշաններով,

- արևակայանի տարածքում տեղադրվելու են փոխակերպիչներ(ինվենտորներ), տեսահսկման համակարգ՝ գիշերային տեսանելիության հնարավորությամբ, հրդեհաշիջման վահանակ,

- պարբերաբար ստուգվելու են աղետներին հակազդելու համակարգերի

աշխատունակությունը,

- գործունեության տարածքում փակցվելու են արտակարգ իրավիճակների պլանը՝ ներառված անբարենպաստ պայմանների և վթարային իրավիճակներին ուղղված միջոցառումները՝ Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կարգով,

- անվտանգության համակարգերի արդյունքներին հետևելու նպատակով նախատեսվում է, մշտական մոնիթորինգ, հերթափոխային գրաֆիկով՝ 2-4 աշխատողի միջոցով:

12.9 Մարդու առողջություն, աշխատանքի կազմակերպում և անվտանգություն.

Շինարարության փուլում աշխատողների առողջությունը, աշխատանքի ճիշտ կազմակերպումը և անվտանգությունն ապահովելու համար նախատեսվում է.

- պահպանել ՀՀ օրենսդրությամբ պահանջվող աշխատանքային անվտանգության նորմերը, ՀՀ Առողջապահության նախարարության 2012թ. սեպտեմբերի 19-ի «Կազմակերպություններում աշխատողների սանիտարական կենցաղային սենքերի» N 2.2..8-003-12 սանտարական կանոնները և նորմերը հաստատելու մասին թիվ 15-Ն հրամանի պահանջները,

- շինարարության ամբողջ ընթացքում անհրաժեշտ է ապահովել բժշկական միջոցների բավարար քանակը, ջրի և սննդամթերքի որակի, դրանց տեղափոխման հիգիենիկ պայմաններն ու անվտանգությունը:

- շին.հրապարակն ապահովվել 1-ին բուժօգնության համար անհրաժեշտ դեղարկղիկով,

- աշխատողների համար հատկացնել ընդհանուր ծառայությունների տարածք՝ հանգստի և անձնական հիգիենայի կարիքները հոգալու համար(տնակ),

- աշխատողներին ապահովել էլեկտրապաշտպանության միջոցներով, ձեռնարկել անհրաժեշտ միջոցառումներ հնարավոր ռիսկերի ազդեցությունը կանխարգելելու համար, իսկ դրա անհնարինության դեպքում՝ դադարեցնել աշխատանքը,

- շինհրապարակում և հարակից տարածքում տեղադրել հնարավոր վտանգների մասին նախազգուշացնող նշաններ, տեղեկատվական, ինչպես նաև կողմնակի մարդկանց մուտքն արգելող նշաններ,

- շինհրապարակն ապահովել հակահրդեհային միջոցներով, լուսավորության սարքերով՝ գիշերային տեսանելիության հնարավորությամբ,

- վերահսկել աշխատող սարքավորումների պիտանելիությունը, բացառել գործնեության վայրում խոտանված սարքերի կուտակումները,

- վերահսկել մեքենաների երթերը, հաջորդականությունը, բացառել մեքենաների կուտակումները,

- նվազագույնի հասցնել ճանապարհների խցանումներ առաջացնող գործողություններն՝ ընդհանուր երթևեկության խոչընդոտումը և հասարակական անվտանգությունն ապահովելու նպատակով,

- մալուխային գծերի տեղադրումը կատարել բացառելով մալուխային գծերի հավաքակցման և շահագործման գործընթացում վտանգավոր մեխանիկական լարումների և վնասվածքների առաջացումը,

- մթնոլորտային տեղումների, քամու ուժեղացման և այլ վտանգավոր երևույթների ժամանակ շինարարական աշխատանքները դադարեցնել:

Շինաշխատանքները կկատարվեն պահպանելով շինարարության ժամանակացույցը և աշխատանքի անվտանգության կանոնները:

Շահագործման փուլում Մարդու առողջության պահպանման նպատակով նախատեսվում է.

- ապահովել առաջին բուժօգնության անհրաժեշտության դեղարկղիկով,
- կիրառվող հաղորդալարերի և մալուխների թաղանթները և մեկուսացումը պետք է համապատասխանի անցկացման եղանակին և շրջապատող միջավայրի պայմաններին,
- Էլեկտրամատակարար կազմակերպությունը պետք է ապահովի իր սեփականությունը հանդիսացող էլեկտրական ցանցերին անմիջականորեն միացված՝ սպառողի սեփականությունը հանդիսացող էլեկտրական գծերի պաշտպանությունն էլեկտրական վնասվածքներից՝ համաձայն միացման պայմանագրի,
- Արևակայանի կառուցման և շահագործման աշխատանքները պետք է կատարել ՀՀ կառավարության 21 ապրիլի 2023 թվականի «Էլեկտրակայանների շահագործման անվտանգության կանոնները հաստատելու մասին» N 583-Ն որոշման պահանջներին համապատասխան:

12.10 Սոցիալական գործոններ.

Շինարարության փուլում բացվելու է նոր աշխատատեղեր՝ 20 մարդու համար, որոնք աշխատելու են 8 ժամյա աշխատանքային գրաֆիկով:

Արևակայանը Ադրերք բնակավայրից գտնվում է մոտ 3կմ հեռավորության վրա: Գործունեության իրականացումը բնակիչներից հողային տարածքների ձեռք բերման, հողերի օտարման խնդիրներ չի առաջացնելու: Նոր ճանապարհների կառուցում չի նախատեսվում, գործունեության վայր մոտենալու համար օգտագործվելու են գոյություն ունեցող գրունտային ճանապարհները: Գործունեության իրականացումը չի խոչընդոտելու ենթակառուցվածքներին, քանի որ գտնվում է համապատասխան նորմատիվային հեռավորության վրա և չի խաչվելու վերջիններիս հետ:

Շահագործման փուլում ընդգրկվելու են 2-4 աշխատողներ՝ մոնիթորինգ իրականացնելու նպատակով, հերթափոխային գրաֆիկով: Գործունեությունը նպաստելու է համայնքի և բնակավայրի սոցիալ-տնտեսական վիճակի բարելավմանը:

12.11 Լանդշաֆտ, բարեկարգում.

Շինարարության փուլ: Լանդշաֆտի վրա էական վնասակար ազդեցությունները մեղմելու նպատակով նախատեսվում է.

- բացառել նախատեսված նախագծից դուրս կառուցապատման այլ աշխատանքները, լանդշաֆտային այլ փոփոխությունները,
- հնարավորինս պահպանել ռելիեֆի բնական ձևերը, նվազագույնի հասցնել ռելիեֆի խախտմանը, տարածքների վնասմանն, աղտոտմանն ուղղված գործողությունները:

Բարեկարգում. շինարարական աշխատանքների ավարտից հետո կատարվելու է տարածքի բարեկարգում.

- շինարարական աշխատանքների ավարտից հետո տարածքը մաքրել ավելորդ թափոններից և հնարավորինս բերել նախկին տեսքի,
- շինարարական սարքավորումներն ապամոնտաժել և հեռացնել տարածքից,
- կատարել գործունեության ենթակա տարածքի հարթեցման աշխատանքներ,

- Արևակայանի տարածքն ամբողջությամբ ցանկապատվելու է 2 մ բարձրության մետաղական ցանկապատով :

Ենթակայանի տարածքի որոշ հատվածներ բետոնապատվելու են կամ լցվելու են մանրախճով:

Ելնելով գործունեության բնույթից՝ հրդեհավտանգությունն ապահովելու նպատակով, տարածքի ազատ հատվածներում կանաչապատման աշխատանքներ չեն կատարվելու:

13. Նախատեսվող գործունեության ազդեցության մշտադիտարկման ծրագիրը (Մոնիթորինգ).

Մոնիթորինգը՝ ԲԿՊ-ում նախանշված մեղմացնող միջոցառումների կատարման, դրանց արդյունավետությունը ստուգելու և վերահսկելու նպատակով իրականացվող գործընթաց է, գործընթացում մթնոլորտային օդում, ջրային ռեսուրսներում վնասակար նյութերի պարունակությունը վերահսկելու, ինչպես նաև թափոնների կառավարումը ճիշտ կազմակերպելու համար նախատեսված է իրականացնել մոնիթորինգ (մշտադիտարկումներ)՝ շրջակա միջավայրի վրա բացասական ազդեցության կանխարգելմանը կամ մեղմանն ուղղված:

Այդ նպատակով նախատեսվում է.

- շրջակա միջավայրի բաղադրիչների վրա հնարավոր ազդեցությունների մեղմանն ուղղված միջոցառումների կիրառման հսկողություն:
 - Համապատասխան մասնագետների կողմից ստուգայցերի կատարում՝ շինարարական և անձնական պաշտպանության նորմերի խստիվ պահպանման նպատակով:
 - Բնապահպանական, առողջության և աշխատանքային անվտանգության տեխնիկական վերահսկողություն՝ ամենօրյա ռեժիմով:
 - Գործունեության տարածքում շինարարական աշխատանքների կատարման ժամանակ պարբերաբար կատարել մոնիթորինգ, առաջնորդվելով ՀՀ կառավարության 31.07.2014թ. «ՀՀ բուսական աշխարհի օբյեկտների պահպանության և բնական պայմաններում վերարտադրության նպատակով դրանց օգտագործման կարգը սահմանելու մասին» N781-Ն որոշման պահանջներից՝ ՀՀ Կարմիր գրքում գրանցված բուսատեսակների պոպուլիացիաների հայտնաբերման և դրանց պահպանության նպատակով:
 - Տրանսպորտային միջոցների երթևեկության վերահսկում՝ դաշտային տարածքներում վերջիններիս տեղաշարժը բացառելու և վերահսկելու նպատակով:
 - Շին տեխնիկայի և մեքենաների համապատասխան տեխնիկական վիճակի պարբերաբար ստուգումների իրականացում՝ անսարք վիճակում գտնվող և արտահոսքեր ունեցող մեքենաների օգտագործումը բացառելու նպատակով:
 - Անվտանգության համակարգերի արդյունքներին հետևելու նպատակով մշտական մոնիթորինգի իրականացում:
 - Շինարարության իրականացման ժամանակացույցի պահպանման վերահսկողություն:
 - Բարեկարգման աշխատանքների կատարման ապահովում, վերահսկում:
- Շրջակա միջավայրի բաղադրիչների վրա հնարավոր բացասական ազդեցությունների

մեղմանն ուղղված բնապահպանական միջոցառումների և մոնիթորինգի ճիշտ կիրառման արդյունքում գործունեության իրականացման հետևանքները շրջակա միջավայրի վրա կլինեն նվազագույն:

Բնապահպանական միջոցառումների և մոնիթորինգի համար նախատեսվում է ծախսել տարեկան 300 հազար դրամ:

14. Բնապահպանական միջոցառումների կառավարման պլան.

№	Արտադրական գործընթացում ազդեցության ենթակա շրջակա միջավայրի բաղադրիչները և ազդող գործոնները	Մեղմող միջոցառման անվանումը	Միջոցառման իրականացման պատասխանատու	Վերահսկող
1	Շինարարությանփուլ Օդային ավազան	Օդային ավազան արտանետումները մեղմելու նպատակով նախատեսվում է. - օդի դրական ջերմաստիճանի դեպքում շինարարական հրապարակը օրվա ընթացքում պարբերաբար ջրել՝ բացառելով կեղտաջրերի թափանցումը շինարարական հրապարակի սահմաններից դուրս, - ջրցանը կատարել ջրցան մեքենայով՝ չոր և շոգ եղանակներին, - ավազը, ցեմենտը, գաջը, խիճը, այլ սորուն նյութերը, հողային զանգվածները, ինչպես նաև շինարարական աղբը տեղափոխել փոշու համար անթափանց ծածկոցներով ծածկված տրանսպորտային միջոցներով, - ավազը, ցեմենտը, գաջը, խիճը, այլ սորուն նյութերը, հողային զանգվածները, ինչպես նաև շինարարական աղբը պահեստավորել փակ տարածքներում կամ ծածկել անթափանց թաղանթներով, - ցանկապատել շինարարական հրապարակը նախագծին համապատասխան,	Կապալառու	«ԲՐԱՅԹ ԷՆԵՐՋԻ» ՍՊԸ

		- շինարարական աղբը տեղափոխել դրանց հեռացման համար հատուկ հատկացված վայրեր և հատուկ սահմանված երթուղով՝ համայնքապետարանի համաձայնությամբ: -շինարարական տեխնիկան և տրանսպորտային միջոցներն օգտագործել միայն սարքին վիճակում: Շահագործման փուլում օդային ավազանի վրա հնարավոր ազդեցություն չի կանխատեսվում:		
2	Հողային ռեսուրսներ	Հողային ռեսուրսների պահպանման նպատակով նախատեսվում է. - հողի բերրի շերտի հանում և պահում համաձայն՝ ՀՀ կառավարության 02.1.2017թ. «Հողի բերրի շերտի հանման նորմերի որոշմանը և հանված բերրի շերտի պահպանմանն ու օգտագործմանը ներկայացվող պահանջները սահմանելու և ՀՀ կառավարության 2006 թվականի հուլիսի 20-ի թիվ 1026-Ն որոշումն ուժը կորցրած ճանաչելու մասին» թիվ 1404-Ն որոշման պահանջներին համապատասխան, - բերրի շերտը հանելու, պահեստավորելու և պահպանելու ընթացքում ձեռնարկվում են միջոցներ, որոնք բացառում են դրա որակական հատկանիշների վատթարացումը: - նախքան բերրի շերտի հանելը՝ հողի մակերեսը մաքրել խոշոր քարերից, թփերից, կոճղերից, - հողի բերրի շերտը օգտահանել, հեռացնել ապարները, պահեստավորել առանձին,	Կապալառու	«ԲՐԱՅԹ ԷՆԵՐՋԻ» ՍՊԸ

	- ջրային և հողմնային հողատարումից զերծ պահելու համար պահեստավորված հողաթմբերը ծածկել խոտաբույսերով կամ հողաթմբերի ամրացնել, ծածկել անջրթափանց թաղանթով, - մալուխագծի անցկացման աշխատանքների ժամանակ հանվող հողային զանգվածը կուտակել անմիջական հորատանցքերի հարևանությամբ՝ ծածկված վիճակում, - արևակայանի և ենթակայանի կառուցման փուլում հանվող հողային զանգվածը կուտակել տարածքում՝ ծածկելով անջրթափանց թաղանթով, - հողային զանգվածն օգտագործել տեղում՝ հետլցման, բուսաշերտը տարածքի բարեկարգման համար, - ավելցուկային գրունտը տեղափոխել համայնքի կողմից հատկացված վայր, - շինարարության ընթացքում կօգտագործվեն գոյություն ունեցող գրունտային ճանապարհները, - շինարարական նյութերը տեղադրել հատուկ տակդիրների, իսկ շինարարական տեխնիկան կայանվելու է շինհրապարակի առանձնացված տեղում, - այն հատվածներում, որոնք նախատեսված են շինարարական տեխնիկայի տեխնիկական սպասարկման և կայանման համար տեղադրել մանրախիճ, - մեքենաներից և սարքավորումներից վառելիքի և/կամ քսայուղերի արտահոսքի		
--	---	--	--

		դեպքում, փոխած մանրախիճը տեղափոխվելու է համապատասխան աղբավայր, այն փոխարինելով նորով, - շինարարական տեխնիկայի, լիցքավորումը և սարքավորումների վերանորոգումը կատարել գործունեության տարածքից դուրս՝ հատուկ մասնագիտացված կետերում: Շահագործման փուլում հողային ռեսուրսների պահպանման նպատակով նախատեսվում է. -տարածքների մաքրում և վերականգնում:		
3	Ջրային ռեսուրսներ	Ջրային ռեսուրսների պահպանման նպատակով նախատեսվում է. - գործունեության իրականացման ընթացքում աշխատողների համար կմատակարարվի խմելու ռոակի ջուր՝ բերովի(շէրով), - աշխատողների կենցաղային կարիքները հոգալու, ինչպես նաև հրդեհաշիջման նպատակով կդեղադրվեն համապատասխան տարողության ջրի բաքեր, - շինհրապարակում կտեղադրվի պլաստմասե տարա՝ հոսքաջրերի, անձրևաջրերի հեռացման և հավաքման նպատակով, - պարզարանում առաջացած նստվածքը կտեղափոխվի աղբավայր՝ պայմանագրային հիմունքներով, - ճանապարհների ջրցանն իրականացվելու է տարվա չոր եղանակներին՝ ըստ անհրաժեշտության,	Կապալառու	«ԲՐԱՅԹ ԷՆԵՐՋԻ» ՍՊԸ

		- ջրցանի և փոշենստեցման, մեքենաների անիվների լվացման համար կօգտագործվի տեխնիկական որակի ջուր, որը բերվելու է ավտոցիստեռնով՝ պայմանագրային հիմունքներով, կամ օգտագործել պարզարանի ջուրը, - շինհրապարակում տրանսպորտային միջոցների և սարքավորումների լվացումից առաջացած շինարարական հոսքաջրերը կուղղորդվեն տարածքում տեղադրված բիոզուգարաններ, - շինարարական տրանսպորտային միջոցների և սարքավորումների սպասարկումը կատարել համայնքում գործող մասնագիտացված կետերում, - շինարարության համար անհրաժեշտ բետոնախառնուրդը բերվելու է պատրաստի վիճակում մասնագիտացված կազմակերպությունների բետոնախատնիչ մեքենաներով՝ ըստ պահանջի, - բետոնանյութի լցվածությունն ապահովել այնպես, որպեսի բետոնանյութը տեղափոխման ժամանակ չթափվի ճանապարհներին՝ երթևեկությանը չխոչընդոտելու և հողածածկը և ասֆալտածածկը չվնասելու համար: Կեղտաջրեր. Կեղտաջրեր. Շինարարության ընթացքում առաջացած կենցաղային և շինարարական կան հոսքաջրերի		
--	--	--	--	--

		շրջակա միջավայրի աղտոտման կանխարգման նպատակով. - կտեղադրվի 2 հատ 1x1.5 չափերի բիոզուգարան, - բիոզուգարանների մաքրումը կատարել լիցենզիա ունեցող մասնագիտացված կազմակերպությունների կողմից՝ պայմանագրային հիմունքներով: Շահագործման փուլում. Ջրային ռեսուրսների պահպանման համար նախատեսվում է. - աշխատողների համար խմելու ջուրը բերել պատրաստի վիճակում՝ շշերով, - աշխատողների կենցաղային և սանիտարական կարիքները կհոգան սանիտարական հանգույցից (բիոզուգարան), - բիոզուգարանի մաքրումը կատարել մասնագիտացված կազմակերպությունների կողմից՝ պայմանագրային հիմունքներով: Արևային կայանի վահանակների մաքրում կամ լվացում չի նախատեսվում, խիստ անհրաժեշտության դեպքում այն կիրականացվի չոր եղանակով:		
4.	Կենսաբազմազանություն	Արևային կայանի կառուցման տարածքում կենսաբազմազանության պահպանման նպատակով նախատեսվում է. - գործունեության և հարակից տարածքներում ՀՀ Կարմիր գրքում գրանցված բուսատեսակների կամ կենդանիների բնադրավայրերի հայտնաբերման դեպքում՝ դրանց	Կապալառու	«ԲԲԱՅԹ ԷՆԵՐԶԻ» ՍՊԸ

		պահպանության նպատակով, ընկերությունը տեղեկացնել համապատասխան պատասխանատու գերատեսչություններին, - շինարարական աշխատանքներն իրականացնել բացառապես ցերեկային ժամերին՝ տարածքում հնարավոր գոյություն ունեցող որոշ կենդանիների կենսակերպի վրա ազդեցությունից խուսափելու համար: - խախտված հողային զանգվածի հնարավորինս արագ վերականգնում՝ տարածքում կենդանական աշխարհի տեղաշարժը չխաթարելու նպատակով, - շինարարական աշխատանքներն իրականացնել միայն ցերեկային ժամերին՝ որոշ կենդանիների կենսակերպի վրա ազդեցությունից խուսափելու, բնականոն վարքին չխանգարելու համար: Շահագործման փուլ. Կենդանական աշխարհին չվնասելու համար նախատեսվում է. - հնարավորինս նվազեցնել տարածքի գիշերային լուսավորությունը՝ կենդանիների որոշ տեսակների բնականոն վարքին չխանգարելու նպատակով, - խախտված հողաշերտի հնարավորինս արագ վերականգնում՝ տարածքում կենդանական աշխարհի տեղաշարժը չխաթարելու նպատակով:		
5.	Թափոններ	Շինարարության փուլում առաջանալու են թափոններ, որի համար նախատեսվում է. - խուսափել տարածքում վտանգավոր	Կապալառու	«ԲՐԱՅԹ ԷՆԵՐՋԻ» ՍՊԸ

		նյութերի և մետաղական թափոնների կուտակումից, - նյութերի մնացորդները(մետաղական մասեր, մետաղալարեր) հավաքել հատուկ տարողությունների մեջ և աշխատանքների ավարտից հետո տեղափոխել Կապալառու կազմակերպության կողմից, հանձնել համապատասխան լիցենզավորված կազմակերպություններին՝ դրանց հետագա վերամշակման և օգտագործման համար, - շինարարական թափոնները՝ շինադր, բետոնյա մնացորդներ, հավաքել պարկերի մեջ և տեղափոխել համայնքի կողմից հատկացված վայր, քանի որ տարածաշրջանում չկան կազմակերպված սանիտարական աղբավայրեր, - ավելցուկային հողային գրունտը տեղափոխել համայնքի կողմից հատկացված վայր, - շինհրապարակում կենցաղային աղբը հավաքել համապատասխան աղբարկղերում և տեղափոխել աղբավայր՝ համայնքապետարանի համաձայնությամբ, - շինարարության ժամանակ առաջացած աղտոտված լաթերը, պարկերը հանձնել թափոնների ջերմային վնասազերծում կատարող կազմակերպություններին կամ խառնել կենցաղային աղբի հետ 1/10 հարաբերակցությամբ և տեղափոխվելու են աղբավայր: Շահագործման փուլ. Ենթակայանի տարածքում հնարավոր		
--	--	---	--	--

		վթարների կամ վերանորոգման ժամանակ հողային ռեսուրսների մեջ տրանսֆորմատորային յուղի արտահոսքերը կանխելու նպատակով նախատեսվում է. - կառուցվել յուղընդունիչ-յուղահավաք ընդհանուր առավելագույն 1 հատ 15մ³ տարողությամբ: - հնարավոր վթարների դեպքում յուղընդունիչում հավաքված յուղը, յուղոտված լաթերը և յուղային նյութեր պարունակող այլ մասերը հեռացվելու և հանձնել համապատասխան վերամշակող կազմակերպություններին, - հալոգեններ, դիֆենիլներ և տերֆենիլներ չպարունակող բանեցված տրանսֆորմատորային յուղերը հավաքվելու է համապատասխան տարրաների մեջ և հանձնել մասնագիտացված վերամշակող կազմակերպություններին՝ պայմանագրային հիմունքներով, - հնարավոր արտահոսքերի դեպքում կիրառել spill kit կոչված ներծծիչ կտորներ, որոնք հնարավորություն են տալիս արագ ներծծելու յուղային զանգվածը, -ասֆալտ-բետոնե խառնուրդի մնացորդները հանձնել ասֆալտապատող ընկերություններին, - յուղերով աղտոտված ավազը կամ մանրախիճը հանձնել մասնագիտացված ընկերություններին՝ պայմանագրային		
--	--	---	--	--

		հիմունքներով, - սև և գունավոր մետաղի ջարդոնը հանձնել մասնագիտացված կազմակերպություններին՝ պայմանագրային հիմունքներով: Արևակայանի շահագործման ընթացքում առաջանալու են նաև վնասված վահանակներ և այլ խոտանված մասեր, որոնք կուտակվելու են տարածքում՝ փակ պահեստային շենքում, մինչև համապատասխան կազմակերպություններին հանձնելը: Արևային կայանի ներկրված վահանակներն ունեն օգտագործման երաշխիք, համաձայն որի շարքից դուրս եկած կամ վնասված վահանակները հետ են վերադարձվելու արտադրող կազմակերպությանը՝ նորով փոխարինելու նպատակով: Մնացած ժամանակաշրջանում շարքից դուրս եկած վահանակները կկուտակվեն պահեստարանում՝ մինչև դրանց արտահանման կամ վերամշակման հնարավորությունների ստեղծումը:		
6.	Արտակարգ իրավիճակներ	Արտակարգ իրավիճակները կանխարգելելու նպատակով նախատեսվում է. - պահպանել հակահրդեհային նորմերը, նախատեսվող գործունեության վայրն ապահովել հրդեհաշիջման վահանակով, հակահրդեհային, կրակմարիչներով, - աշխատակիցներին նախապատրաստել արտակարգ իրավիճակներում գործելուն, - տարածքն ապահովել առաջին օգնության ծառայությունների հետ հուսալի կապով, - հեղուկ նյութերը տեղափոխել շինարարական	Կապալառու	«ԲՐԱՅԹ ԷՆԵՐՉԻ» ՍՊԸ

		հարթակ օգտագործումից առաջ և կպահվեն հատուկ տակդիրների վրա հնարավոր արտահոսքերը բացառելու համար, - մթնոլորտային տեղումների, քամու ուժեղացման և այլ վտանգավոր երևույթների ժամանակ շինարարական աշխատանքները դադարեցնել: Շահագործման փուլ. - Արևակայանը և ենթակայանն ապահովված են լինելու հրդեհաշիջման միջոցներով, տեսահսկման տեսախցիկներով, ավտոմատ կառավարման համակարգով, հրդեհաշիջման միջոցներով՝ հակահրդեհային կրակմարիչներով, ծխի և ջերմաստիճանի տվիչներով, ազդանշանային համակարգերով, անվտանգության նշաններով, արտաքին լուսավորության և տեսախսկման սարքերով, - պարբերաբար ստուգել աղետներին հակազդելու համակարգերի աշխատունակությունը, - գործունեության տարածքում փակցնել արտակարգ իրավիճակների պլանը՝ ներառված անբարենպաստ պայմանների և վթարային իրավիճակներին ուղղված միջոցառումները՝ Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կարգով, - անվտանգության համակարգերի արդյունքներին հետևելու նպատակով նախատեսվում է, մշտական մոնիթորինգ, հերթափոխային գրաֆիկով՝ 2-4 աշխատողի միջոցով:		
7.	Աղմուկ և թրթռում	Շինարարության փուլում աղմուկի և թրթռումների մակարդակը նվազեցնելու նպատակով նախատեսվում է.	Կապալառու	«ԲՐՍՅԹ ԷՆԵՐՁԻ» ՍՊԸ

		- շինարարական աշխատանքները և տրանսպորտի տեղաշարժը կազմակերպել ցերեկային ժամերին, - տրանսպորտային միջոցները և շինարարական տեխնիկան օգտագործել միայն սարքին վիճակում, - պարբերաբար ստուգել և կարգաբերել տեխնիկական միջոցները, տրանսպորտային միջոցների շարժիչները: Շահագործման փուլ. - արևակայանի, ենթակայանի և դրանց տարրերի իրականացման ժամանակ հաշվի առնել տարածքի կլիմայական պայմանները՝ քամու ճնշումը, սառցակեղևի շերտի հաստությունը, օդի ջերմաստիճանը, հաղորդալարերի և մետաղաձուլանների պարը, թրթռումը, - Արևակայանի տարածքը գտնվում է բնակավայրերից հեռու և աղմուկի մակարդակը չի կարող ազդեցություն ունենալ բնակավայրերի վրա:		
8.	Պատմամշակութային հուշարձաններ	Շինարարական աշխատանքների ընթացքում որևէ հնագիտական շերտի հայտնաբերման դեպքում շինարարական աշխատանքներն անմիջապես դադարեցվելու են և տեղեկացվելու են համապատասխան պետական մարմնին (Պատմական և մշակութային հուշարձանների պահպանության վարչությանը)՝ համաձայն ՀՀ գործող օրենսդրության հետագա գործողությունները կազմակերպելու համար: Շինարարական աշխատանքները հնարավոր	Կապալառու	«ԲՐԱՅԹ ԷՆԵՐՉԻ» ՍՊԸ

		կլինի շարունակել միայն համապատասխան թույլտվության տրամադրման դեպքում:		
9.	Աշխատանքի կազմակերպում և անվտանգություն, մարդու առողջություն	Գործունեության իրականացման շինարարության ընթացքում հնարավոր են աշխատողների հետ կապված վնասվածքներ, որի համար նախատեսվում է. - պահպանել ՀՀ օրենսդրությամբ պահանջվող աշխատանքային անվտանգության նորմերը, ՀՀ Առողջապահության նախարարության 2012թ. սեպտեմբերի 19-ի «Կազմակերպություններում աշխատողների սանիտարական կենցաղային սենքերի» N 2.2..8-003-12 սանտարական կանոնները և նորմերը հաստատելու մասին թիվ 15-Ն հրամանի պահանջները, - շինարարության ամբողջ ընթացքում անհրաժեշտ է ապահովել բժշկական միջոցների բավարար քանակը, ջրի և սննդամթերքի որակի, դրանց տեղափոխման հիգիենիկ պայմաններն ու անվտանգությունը, - շին.հրապարակն ապահովվել 1-ին բուժօգնության համար անհրաժեշտ դեղարկղիկով, - աշխատողների համար հատկացնել ընդհանուր ծառայությունների տարածք՝ հանգստի և անձնական հիգիենայի կարիքները հոգալու համար(տնակ), -աշխատողներին ապահովել էլեկտրապաշտպանության միջոցներով, ձեռնարկել անհրաժեշտ միջոցառումներ	Կապալառու	«ԲՐԱՅԹ ԷՆԵՐԶԻ» ՍՊԸ

	հնարավոր ռիսկերի ազդեցությունը կանխարգելելու համար, իսկ դրա անհնարինության դեպքում՝ դադարեցնել աշխատանքը, - շինհրապարակում և հարակից տարածքում տեղադրել հնարավոր վտանգների մասին նախազգուշացնող նշաններ, տեղեկատվական, ինչպես նաև կողմնակի մարդկանց մուտքն արգելող նշաններ, - շինհրապարակն ապահովել հակահրդեհային միջոցներով, լուսավորության սարքերով՝ գիշերային տեսանելիության հնարավորությամբ, - վերահսկել աշխատող սարքավորումների պիտանելիությունը, բացառել գործունեության վայրում խոտանված սարքերի կուտակումները, - վերահսկել մեքենաների երթերը, հաջորդականությունը, բացառել մեքենաների կուտակումները, մի քանի շինարարական տեխնիկական միջոցների աշխատանքը մեկ տեղամասում, - նվազագույնի հասցնել ճանապարհների խցանումներ առաջացնող գործողություններն՝ ընդհանուր երթևեկության խոչընդոտումը և հասարակական անվտանգությունն ապահովելու նպատակով, - մալուխային գծերի տեղադրումը կատարել բացառելով մալուխային գծերի հավաքակցման և շահագործման գործընթացում վտանգավոր	
--	---	--

	մեխանիկական լարումների և վնասվածքների առաջացումը, - մթնոլորտային տեղումների, քամու ուժեղացման և այլ վտանգավոր երևույթների ժամանակ շինարարական աշխատանքները դադարեցնել: Շինաշխատանքները կկատարվեն պահպանելով շինարարության ժամանակացույցը և աշխատանքի անվտանգության կանոնները: Շահագործման փուլում Մարդու առողջության պահպանման նպատակով նախատեսվում է. -ապահովել առաջին բուժօգնության անհրաժեշտության դեղարկղիկով, - կիրառվող հաղորդալարերի և մալուխների թաղանթները և մեկուսացումը պետք է համապատասխանի անցկացման եղանակին և շրջապատող միջավայրի պայմաններին, -Էլեկտրամատակարար կազմակերպությունը պետք է ապահովի իր սեփականությունը հանդիսացող էլեկտրական ցանցերին անմիջականորեն միացված՝ սպառողի սեփականությունը հանդիսացող էլեկտրական գծերի պաշտպանությունն էլեկտրական վնասվածքներից՝ համաձայն միացման պայմանագրի, -Արևակայանի կառուցման և շահագործման աշխատանքները պետք է կատարել ՀՀ կառավարության 21 ապրիլի 2023		
--	---	--	--

		թվականի «Էլեկտրակայանքների շահագործման անվտանգության կանոնները հաստատելու մասին» N 583-Ն որոշման պահանջներին համապատասխան:		
10.	Սոցիալական գործոններ.	Շինարարության փուլում բացվելու է նոր աշխատատեղեր՝ 20 մարդու համար: Հաշվի առնելով շինարարական աշխատանքների կարճաժամկետ բնույթը և հեռավորությունը բնակավայրերից, ազդեցությունները կլինեն շատ ցածր: Շահագործման փուլում ընդգրկվելու են 2-4 աշխատողներ՝ մոնիթորինգ իրականացնելու նպատակով, հերթափոխային գրաֆիկով:	Կապալառու	«ԲՐԱՅԹ ԷՆԵՐՁԻ» ՍՊԸ
11.	Բարեկարգում, լանդշաֆտ	Լանդշաֆտի վրա էական վնասակար ազդեցությունները մեղմելու նպատակով նախատեսվում է. - բացառել նախատեսված նախագծից դուրս կառուցապատման այլ աշխատանքները, լանդշաֆտային այլ փոփոխությունները, - հնարավորինս պահպանել ռելիեֆի բնական ձևերը, նվազագույնի հասցնել ռելիեֆի խախտմանը, տարածքների վնասմանն, աղտոտմանն ուղղված գործողությունները: Բարեկարգում. շինարարական աշխատանքների ավարտից հետո կատարվելու է տարածքի բարեկարգում. - շինարարական աշխատանքների ավարտից հետո տարածքը մաքրել	Կապալառու	«ԲՐԱՅԹ ԷՆԵՐՁԻ» ՍՊԸ

		ավելորդ թափոններից և բերել հնարավորինս նախկին տեսքի, - շինարարական սարքավորումներն ապամոնտաժել և հեռացնել տարածքից, - կատարել գործունեության ենթակա տարածքի հարթեցման աշխատանքներ, - Արևակայանի տարածքն ամբողջությամբ ցանկապատվել 2 մ բարձրության մետաղական ցանկապատով: Ենթակայանի տարածքի որոշ հատվածները բետոնապատվելու են կամ լցվելու են մանրախճով: Ելնելով գործունեության բնույթից՝ հրդեհավտանգությունն ապահովելու նպատակով, տարածքի ազատ հատվածներում կանաչապատման աշխատանքներ չեն կատարվելու:		
--	--	---	--	--

15. Մոնիթորինգի (մշտադիտարկում) պլան (շինարարության և շահագործման փուլեր)։

Գործողություններ Շինարարության փուլ	Մոնիթորինգի վայրը, պարբերականություն ը (Ժամանակամիջոցը),	Մոնիթորինգի եղանակը, ձևը	Մոնիթորինգի Պատասխանատու Վերահսկող
1. Օդային ավազան արտանետումները մեղմում՝ օդի աղտոտումը կանխելու նպատակով (փոշի, ծխագազեր)	Շինհրապարակում Ամենօրյա Շաբաթը 1 անգամ	Տեսողական ուսումնասիրություն, անհրաժեշտության դեպքում չափազրում՝ համապատասխան մասնագետի կողմից	Կապալառու «ԲՐԱՅԹ ԷՆԵՐՋԻ» ՍՊԸ
2. Հողային ռեսուրսների մոնիթորինգ՝ հողի աղտոտումը կանխելու նպատակով	Շաբաթը մեկ անգամ	Շինհրապարակ, գործունեության տարածք, ճանապարհներ, հարակից տարածքներ տեսողական ուսումնասիրություն	Կապալառու «ԲՐԱՅԹ ԷՆԵՐՋԻ» ՍՊԸ
3. Կենսաբազմազանության մոնիթորինգ	Գործունեության իրականացման սկզբում	Տեսողական, անհրաժեշտության դեպքում մասնագիտական ուսումնասիրություն	Կապալառու «ԲՐԱՅԹ ԷՆԵՐՋԻ» ՍՊԸ
4. Շինարարական նյութերի ներկրման և թափոնների տեղափոխում, կենցաղային աղբի հեռացում	Գործունեության տարածքից, շինհրապարակից: Չպլանավորված ստուգումներ:	Տեսողական ուսումնասիրություն	Կապալառու «ԲՐԱՅԹ ԷՆԵՐՋԻ» ՍՊԸ
5. Արտակարգ իրավիճակների և աշխատանքի անվտանգության վերահսկում	Գործունեության տարածքում, շինհրապարակում Պարբերաբար	Տեսողական ուսումնասիրություններ, անվտանգության կանոնների պահպանում	Կապալառու «ԲՐԱՅԹ ԷՆԵՐՋԻ» ՍՊԸ Համապատասխան գերատեսչությունների տեսչական մարմին
6. Աղմուկի մակարդակի տատանումներ	Շինհրապարակում պարբերաբար	Աղմկաչափ	Կապալառու

7. Մարդու առողջություն և անվտանգություն	Շինարարության ընթացքում, պարբերաբար	Շինարարության տարածքում, հարցումների իրականացում, համապատասխան ցուցատախտակների տեղադրում	Կապալառու «ԲՐԱՅԹ ԷՆԵՐՋԻ» ՍՊԸ Համապատասխան գերատեսչությունների տեսչական մարմին
8.Տարածքի բարեկարգում	Շինարարության ավարտից հետո	Տեսողական ուսումնասիրություն	Կապալառու, «ԲՐԱՅԹ ԷՆԵՐՋԻ» ՍՊԸ
Շահագործման փուլ			
1.Կենսաբազմազանության ուսումնասիրություններ՝ տարածքում կենսաբազմազանության հնարավոր փոփոխությունները դիտարկելու նպատակով:	Հինգ տարին մեկ անգամ՝ գործունեության տարածք	Մասնագիտական ուսումնասիրություն	«ԲՐԱՅԹ ԷՆԵՐՋԻ» ՍՊԸ
2.Արտակարգ իրավիճակների հսկողություն վթարային իրավիճակների նվազեցման նպատակով	Արևակայանի և Ենթակայանի տարածքում համապատասխան հակահրդեհային միջոցների առկայություն: Անվտանգության համակարգերի արդյունքների վերահսկում:	Ստուգումներ Մշտական մոնիթորիզ՝ աշխատողների միջոցով:	«ԲՐԱՅԹ ԷՆԵՐՋԻ» ՍՊԸ Համապատասխան գերատեսչության տեսչական մարմին
3.Սոցիալական	Գործունեության իրականացման ընթացքում	Կանոնավոր սոցիալական պարտավորությունների կատարում՝ ամրագրված համայնքի հետ կնքված պայմանագրում:	«ԲՐԱՅԹ ԷՆԵՐՋԻ» ՍՊԸ

16. Հանրային քննարկումներ

Համաձայն «Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին» 2014 թվականի հունիսի 21-ի ՀՕ- 110-Ն Հայաստանի Հանրապետության օրենքում փոփոխություններ կատարելու մասին (Փոփոխությունները 2023 թվականի մայիսի 3) Օրենքի և ՀՀ կառավարության 2343-Ն որոշմամբ սահմանված պահանջների՝ հանրային ծանուցումը և քննարկումները կատարվել են ՀՀ Գեղարքունիքի մարզի Ճամբարակ համայնքի Աղբերք բնակավայրի վարչական ղեկավարի նստավայրում: «ԲԲԱՅԹ ԷՆԵՐԶԻ» ՍՊԸ-ի կողմից նախատեսվող գործունեության իրականացման հանրային քննարկումների նպատակն է հաշվի առնել բոլոր շահագրգիռ կողմերի և ազդակիր հանրության կարծիքները, առարկություններն, առաջարկություններն և դիտողությունները նախատեսվող գործունեության վերաբերյալ: Հանրությունը համաձայն ընթացակարգի իր կարծիքը և առաջարկությունները կարող էր ներկայացնել գրավոր՝ օրենսդրությամբ սահմանված ժամկետներում:

Հանրային քննարկմանը ներկա էին գործունեություն իրականացնող ընկերության ներկայացուցիչները, ազդակիր համայնքի բնակիչներ: Հանրային քննարկմանը ներկայացվել է նախատեսվող գործունեության նախագծային լուծումները և գործունեության իրականացման հետևանքով շրջակա միջավայրի բաղադրիչների և մարդու առողջության վրա հնարավոր ազդեցությունները, դրանց մեղմանն ու կանխարգելմանն ուղղված միջոցառումները:

Հաշվետվությունում ներառվել են հանրային քննարկման ընթացքում բարձրացված բոլոր դիտարկումները և հարցադրումները: Քննարկման արդյունքում նախագծի վերաբերյալ Օրենսդրությամբ սահմանված կարգով համայնքի ավագանու կողմից տրվել է նախնական համաձայնություն գործունեության իրականացման վերաբերյալ: Հավելված 9,10:

17. Բողոքների ընթացակարգ

Ընկերությունում կներդրվի բողոքների ուսումնասիրման ընթացակարգ՝ գործունեության իրականացման ընթացքում առաջացած շեղումների. օդային ավազան արտանետումների, հողային ռեսուրսների, կենսաբազմազանության պահպանման, ինչպես նաև գյուղացիների հողագործական աշխատանքներին խոչընդոտելու վերաբերյալ բողոքներին արձագանքելու, շեղումները, դրանց պատճառները բացահայտելու, ժամանակին արձագանքելու և թերությունները վերացնելու նպատակով:

18. Նախատեսվող գործունեության իրականացման նպատակահարմարությունը, հաստատված հիմնադրությային փաստաթղթերին նախատեսվող գործունեության համապատասխանության հիմնավորումները.

Համաշխարհային տնտեսության զարգացման հեռանկարում Արևային Էներգիան օգտագործվելու է տնտեսության տարբեր բնագավառներում՝ ջեռուցման, լուսավորության, տաք ջրի, ավտոտրանսպորտի, վառելիքի արտադրության, գյուղատնտեսության և այլ ոլորտներում: Արևային և քամու վերականգնվող էներգիան այսօր աշխարհում էլեկտրաէներգիայի ամենաարագ աճող աղբյուրներն են, և տեխնոլոգիապես ավելի առաջադեմ են, տնտեսապես մատչելի: Սա պայմանավորված է մի շարք դրական գործոններով, ինչպիսիք են վառելիքի ծախսերի, ջերմոցային գազերի և այլ աղտոտող թափոնների արտանետումների կրճատումը: 2011 թվականին Էներգետիկայի միջազգային գործակալության զեկույցում նշվել է, որ արևային էներգիայի տեխնոլոգիաները, ինչպիսիք են ֆոտոգալվաները, արևային տաք ջուրը և կենտրոնացված արևային էներգիան, կարող են ապահովել աշխարհի էներգիայի մեկ երրորդը մինչև 2060 թվականը, սահմանափակել կլիմայի փոփոխությունը և անցնել վերականգնվող էներգիայի: Արեգակից ստացված էներգիան կարող է առանցքային դեր ունենալ համաշխարհային տնտեսությունը ապաածխաթթվայնացնելու գործընթացում և էներգախնայողության բարելավման ոլորտում:

Համաձայն Էներգետիկ Ember վերլուծական կենտրոնի զեկույցի՝ 2022 թվականին քամու և արևի արտադրության աճը ծածկել է էլեկտրաէներգիայի համաշխարհային պահանջարկի աճի 80%-ը: Քամին և արևը 2022 թվականին հասել են համաշխարհային էլեկտրաէներգիայի արտադրության ռեկորդային 12%-ի՝ մեկ տարի առաջվա 10%-ի դիմաց:

Հայաստանում ջերմոցային գազերի արտանետման ամենամեծ մասնաբաժինը Էներգետիկայի ոլորտինն է, որը CO₂-ի ընդհանուր արտանետումների մեջ կազմում է 64%: ՀՀ-ում 1 կՎտժ էլեկտրաէներգիայի արտադրության համար առաջանում է մոտավորապես 0.4 կգ ածխածնի երկօքսիդ: Երբ տեղադրում ենք արևային կայաններ կամ իրականացնում ենք ջերմամեկուսացման աշխատանքներ, կանխում ենք ածխածնի երկօքսիդի արտանետումը մթնոլորտ: Վերականգնվող էներգետիկայի զարգացումը կարևորվում է ոչ միայն Էներգետիկայի ոլորտի դիվերսիֆիկացիայի, այլ նաև ջերմոցային գազերի արտանետումների նվազման տեսանկյունից: Արևային էներգիայի օգտագործումը կնպաստի Հայաստանի հանրապետության էներգետիկ անվտանգության ավելացմանը, ապավինելով բնածին, անսպառ և հիմնականում ներմուծումից անկախ ռեսուրսին, կբարձրացնի էներգետիկ համակարգի կայունությունը, կախվածությունը ածխաջրածիններով հարուստ վառելիքից, կնվազեցնի շրջակա միջավայրի աղտոտումը:

Արևային էներգիայի օգտագործումը կնպաստի Հայաստանի Հանրապետության էներգետիկ անվտանգության ավելացմանը, ապավինելով բնածին, անսպառ և հիմնականում ներմուծումից անկախ ռեսուրսին, կբարձրացնի էներգետիկ համակարգի կայունությունը, կախվածությունը ածխաջրածինների պաշարներով հարուստ վառելիքից, կնվազեցնի շրջակա միջավայրի աղտոտումը: ՀՀ կառավարությունը խթանում է արևային և այլ ալյընտրանքային կայանների կառուցման և հետագա զարգացման ներդրումային ծրագրերը՝

հատկապես չգազիֆիկացված համայնքներում: Արևային էլեկտրաէներգիայի ստացումը բավականին նպաստավոր պայմաններ է ստեղծում, թե շրջակա միջավայրի պահպանման, և թե մարդկության կայուն զարգացման համար, հատկապես այն դեպքում երբ հանրապետությունը հարուստ է արևային էներգիայի գոտիներով/ Globalsolaratlas.info/:

2023թ. հոկտեմբերի 26-ին ընդունված «Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2021թ. հունվարի 14-ի X 48-Լ որոշման մեջ փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին» ՀՀ կառավարության որոշման համաձայն՝ վերականգնվող էներգետիկայի հզորությունը մինչև 2040թ.-ը կհասցվի 2000 ՄՎտ-ի, որից 1500 ՄՎտ-ն արևային, իսկ 500 ՄՎտ-ն հողմային էներգետիկայի հաշվին:

«ԲՐԱՅԹ ԷՆԵՐՋԻ» ՍՊ ընկերության կողմից կառուցվող արևակայանը համահունչ է ՀՀ կառավարության 2022 թվականի մարտի 24-ի «ԷՆԵՐԳԱԽՆԱՅՈՂՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՎԵՐԱԿԱՆԳՆՎՈՂ ԷՆԵՐԳԵՏԻԿԱՅԻ 2022-2030 ԹՎԱԿԱՆՆԵՐԻ ԾՐԱԳՐԻՆ, ԷՆԵՐԳԱԽՆԱՅՈՂՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՎԵՐԱԿԱՆԳՆՎՈՂ ԷՆԵՐԳԵՏԻԿԱՅԻ 2022-2030 ԹՎԱԿԱՆՆԵՐԻ ԾՐԱԳՐԻ ԱՌԱՋԻՆ ՓՈԽԼԻ (2022-2024 ԹՎԱԿԱՆՆԵՐ) ԻՐԱԳՈՐԾՈՒՄՆ ԱՊԱՀՈՎՈՂ ԾՐԱԳԻՐ-ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՒՅՑԻՆ ՀԱՎԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ՏԱԼՈՒ ՄԱՍԻՆ» N 398-Լ որոշման պահանջներին:

Աղբերք բնակավայրում իրականացված հանրային քննարկման արդյունքում նախագծի վերաբերյալ համայնքը տվել է իր նախնական համաձայնությունը, որն էլ հիմնավորում է նախագծային փաստաթղթով նախատեսվող գործունեության համապատասխանությունը համայնքի հեռանկարային զարգացման հիմնադրությային փաստաթղթերին, համայնքի հեռանկարային զարգացմանը:

Հաշվետվությունում ներառված՝ ԲՄԿՊ-ում և մոնիթորինգի պլանում առաջարկվող բոլոր մեղմող միջոցառումների իրականացվելու դեպքում արևային էլեկտրակայանը կարող է կառուցվել և շահագործվել առանց շրջակա միջավայրի և մարդու առողջության վրա զգալի բացասական ազդեցության: Այս միջոցառումները միտված են կլիմայի փոփոխության մեղմմանը և հարմարվողականության բարձրացմանը:

19. Փակման փուլ.

Ընկերության կողմից գործունեության հնարավոր դադարեցման դեպքում վերջինիս կողմից նախատեսվում են գործողությունների պլան, որը ներառում է.

- ✓ սարքավորումների, արևային պանելների, էլեկտրասյուների ապամոնտաժում,
- ✓ արևակայանի, ենթակայանի և օդային ուղեգծի տարածքների կարգաբերում, նախկին տեսքի բերում:

Գործողությունները կատարվելու է համայնքի վերահսկողությամբ:

Փակման փուլի ազդեցություն. Հայաստանի Հանրապետությունում, ինչպես նաև աշխարհի զարգացած երկրներում, դեռևս գոյություն չունի արևային կայանների սարքավորումների, մասնավորապես որպես թափոնատեսակ՝ ֆոտոէլեմենտներ պարունակող պանելների և այլ ուղեկցող մասերի պահպանման, տեղակայման լուծումները:

Քանի որ արևային կայանի վահանակները (батаре́йка) պատրաստվում են տարբեր ֆոտոէլեմենտներ պարունակող (ապակի, պլաստիկ) նյութերից, որոնք իրենց մեջ պարունակում են (կապար, քրոմ, կադմիում, սիլիցիում և այլն), ուստի դրանց ուսիլիզացիան և վերամշակումը հանդիսանում են Հայաստանի Հանրապետության համար հրատապ լուծում պահանջող խնդիր, որի լուծումը պետք է տրվի ՀՀ կառավարության կողմից մշակված համապատասխան օրենսդրության, ծրագրի հիման վրա, հաշվի առնելով առաջավոր զարգացած երկրների փորձը: **Հատկապես առանց կադմիումի բարակ թաղանթով արևային մոդուլների ստեղծման աշխատանքներն արդեն հաջողությամբ ընթանում են առաջավոր զարգացած երկրներում:**

Միջոցառումներ. Մինչև համապատասխան ռազմավարության մշակումը ընկերությունը նախատեսում է կիրառել հետևյալ հնարավոր տարբերակները.

- հնարավորության դեպքում վերանորոգել և կրկնակի օգտագործել վթարված մասերը,
- ֆոտոէլեմենտներ պարունակող վահանակները չթաղել կամ չհավաքել աղբավայրերում, բաց վիճակում,
- վաճառել թափոնների հավաքմամբ զբաղվող այլ կազմակերպությունների՝ ներառյալ արտասահմանյան զարգացած երկրներին, որոնք ունեն նման ժամկետանց արևային թափոնների վերամշակման տեխնոլոգիաներ,
- ֆոտոէլեմենտներ պարունակող թափոնները հանձնել էլեկտրական և էլեկտրոնային սարքավորումներ հավաքող կետերին կամ կազմակերպություններին (նաև արտասահմանյան)՝ կազմակերպված թափոնների հավաքագրման նպատակով,
- թափոնները հանձնել այն երկրների կազմակերպություններին, որոնք զբաղված են արևային պանելների արտադրությամբ և որոնցից ձեռք են բերվել ֆոտոէլեկտրոնային արևային պանելները:

Գործունեության փակման կամ լուծարման նպատակով Ձեռնարկողի կողմից կատարվելու է պայմանագրերի երկկողմանի դադարեցում, ապամոնտաժվելու են բոլոր սարքավորումները, վահանակները, էլեկտրահաղորդման հենասյուները, էլեկտրահաղորդման գծերը: Ենթակայանի տարածքում կապամոնտաժվեն տրանսֆորմատորները, յուղահեռացման համակարգերը և այլ սարքավորումները: Ապամոնտաժված պիտանի սարքավորումները, վահանակները կվաճառվեն, իսկ խոտանը(ոչ պիտանի մետաղական մասեր, լարեր և այլն) կտեսակավորվի և կհանձնվի համապատասխան մասնագիտական կազմակերպություններին: Բետոնյա մնացորդները կհանձնվեն ճանապարհաշինարարական ընկերություններին: Տարածքը կբարեկարգվի, կբերվի նախկին տեսքի:

Գրականություն

1. Հայաստանի Հանրապետության Գեղարքունիքի մարզի 2017-2025 թվականների զարգացման ռազմավարություն:

2.«Աղմուկն աշխատեղերում, բնակելի եվ հասարակական շենքերում և բնակելի կառուցապատման տարածքներում» N2-III-11.3 սանիտարական նորմերը հաստատելու մասին N 138 և ՀՀ Քաղաքաշինության նախարարի 2014թ. մարտի 17-ի՝ ՀՀԾՆ 22-04-2014 «Պաշտպանություն աղմուկից» շինարարական նորմերը հաստատելու եվ հայաստանի հանրապետության քաղաքաշինության նախարարի 2001 թվականի հոկտեմբերի 1-ի n 82 հրամանում փոփոխություն կատարելու մասին N79-Ն հրամաններ:

3.Էներգետիկայի միջազգային գործակալությունը (IEA): Էներգախնայողության ցուցանիշներ. Քաղաքականության շրջանակ, Էդ. IEA, 2014 թ.:

5.Հայաստանի Հանրապետության Էներգետիկ ենթակառուցվածքների և բնական պաշարների նախարարություն արդյունաբերական մասշտաբի արևային ֆոտովոլտային էլեկտրակայաններ:

6.ՀՀ Առողջապահության նախարարության 2012թ. սեպտեմբերի 19-ի «Կազմակերպություններում աշխատողների սանիտարական կենցաղային սենքերի» N 2.2..8-003-12 սանտարական կանոնները և նորմերը հաստատելու մասին թիվ 15-Ն հրաման:

7.ՀՀ բնապահպանության նախարարի 2006թ.-ի դեկտեմբերի 25-ի՝ «Ըստ վտանգավորության դասակարգված թափոնների ցանկի» N430-Ն և 2006թ. հոկտեմբերի 26-ի «Հայաստանի Հանրապետության տարածքում գոյացող արտադրության /այդ թվում՝ ընդերքօգտագործման/ և սպառման թափոնների ցանկը հաստատելու մասին» N 342-Ն հրամաններ:

8.ՀՀ քաղաքաշինության նախարարության ՀՀԾՆ 22-01-2024 «Շինարարական կլիմայաբանություն» նորմատիվային փաստաթուղթ:

9. Ճամբարակ խոշորացված համայնքի 2018-2022թթ. զարգացման հնգամյա ծրագիր:

10.ՀՀ Ազգային վիճակագրական ծառայության պաշտոնական կայք /<https://armstat.am/>:

11.[https:// www.bagramyan.am/Pages/CustomPage/](https://www.bagramyan.am/Pages/CustomPage/):

12.<https://energyagency.am/>:

13.Էներգետիկ Ember վերլուծական կենտրոնի զեկույց՝ 2022 թ:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ

ՎԿԱՅԱԿԱՆ

ԱՆՇԱՐԺ ԳՈՒՅՔԻ ՆԿԱՏԱՄԱՄԲ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԻ
ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱՆՑՄԱՆԿադաստրի
կոմիտե

Սույն վկայականով հաստատվում է 28 դեկտեմբերի 2024 թվականին գույքի նկատմամբ իրավունքների պետական գրանցման միասնական մատյանում կատարված անշարժ գույքի նկատմամբ իրավունքի պետական գրանցումը հետևյալ տվյալներով.

1. ԳՐԱՆՑՎԱԾ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ ՍՈՒԲՅԵԿՏ(ՆԵՐ)

«ԲՐԱՅԹ ԷՆԵՐՋԻ» ՍՊԸ

2. ԱՆՇԱՐԺ ԳՈՒՅՔԻ ԳՏՆՎԵԼՈՒ ՎԱՅՐԸ ԵՎ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ

Մարզ Գեղարքունիք, համայնք Ճամբարակ գյուղ Աղբերք 3 հողամաս

3. ԳՐԱՆՑՄԱՆ ՀԱՄԱՐ ՀԻՄՔ ՀԱՆԴԻՍԱՑԱԾ ՓԱՍՏԱԹՂԹԵՐԸ

Անշարժ գույքի առուվաճառքի պայմանագիր կնքված 24/01/2023թ. սմ.-1184, Համայնքի ղեկավարի 15.05.2024թ. թիվ 443-Ա որոշում, 20.05.2024թ. թիվ 000001 հողամասի կադաստրային արժեքի վճարման անդորրագիր, Հասցե տրամադրելու մասին առցանց որոշում՝ 31.05.2024թ. թիվ 502-Ա, Առուվաճառքի պայմանագիր 02.10.2024թ. 18114, Հասցե տրամադրելու մասին համայնքի ղեկավարի որոշում 11/10/2024թ. N 1217-Ա, Միավորման դիմում 14/10/2024թ., Հասցե տրամադրելու մասին առցանց որոշում 17.12.2024թ. N 1443-Ա

4. ՀՈՂԱՄԱՍԻ ԲՆՈՒԹԱԳՐԵՐԸ

Կադաստրային ծածկագիրը՝ 05-009-0265-0110

Մակերեսի չափը (հա)՝ 7.66193

Նպատակային նշանակությունը՝ էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմունալ ենթակառուցվածքների օբյեկտների

Գործառնական նշանակությունը կամ հողատեսքը՝ էներգետիկայի

Գրանցված իրավունքի տեսակը՝ ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

ՎԿԱՅԱԿԱՆ N 28122024-05-0006, գաղտնաբառ՝ 8W58JBHXRAYY

Փաստաթղթի իսկությունը և վավերականությունը կարող է ստուգվել Կադաստրի կոմիտեի
www.e-cadastre.am կայքէջի միջոցով

5. ՇԻՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԲՆՈՒԹԱԳՐԵՐԸ

- 1) Նպատակային նշանակությունը՝
- 2) Բնութագրերը ըստ առանձին շինությունների՝

Հ/Հ	Կադաստրային ծածկագիր	Տեսակ	Մակերես	Գրանցված իրավունքի տեսակ

Լրացուցիչ նշումներ և տեղեկություններ

Գրանցումը իրականացնող պաշտոնատար անձի անունը, ազգանունը՝ ՀԱՍՄԻԿ
ԿԱՐԱՊԵՏՅԱՆ

Զբաղեցրած պաշտոնը՝ Անշարժ գույքի գրանցման միասնական ստորաբաժանման
անշարժ գույքի ավագ ռեգիստր

ՎԿԱՅԱԿԱՆ N 28122024-05-0006, գաղտնաբառ՝ 8W58JBHXRAYY

Փաստաթղթի իսկությունը և մավերականությունը կարող է ստուգվել Կադաստրի կոմիտեի
www.e-cadastre.am կայքէջի միջոցով

Էջ 2/2

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ
ԱՐԳԱՐԱԴԱՏՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
ԻՐԱՎԱԲԱՆԱԿԱՆ ԱՆՁԱՆՑ ՊԵՏԱԿԱՆ ՌԵԳԻՍՏՐ

ՊԵՏԱԿԱՆ ՄԻԱՄՆԱԿԱՆ ԳՐԱՆՑԱՄԱՏՅԱՆԻՑ ՔԱՂՎԱԾՔ առ 2023-06-22

«ԲՐԱՅԹ ԷՆԵՐՋԻ»

Սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերություն (ՍՊԸ)

Գրանցման համար 282.110.1080900

Հիմնադրման տարի 2019

Գրանցման ամսաթիվ 2019-06-27

Գործունեության ժամկետ Անժամկետ

Կարգավիճակ Իրավաբանական անձի լուծարման գործընթացում գտնվելու կամ գործունեության (գոյության) դադարման մասին պետական միասնական գրանցամատյանում տեղեկություններ գրառված չեն:

Իրավաբանական անձի ծածկագիր (ՉԿԴ) 51683220

Հարկ վճարողի հաշվառման համար (ՀՎՀՀ) 00923719

Մոցիական վճարների պարտավորությունների
անձնական հաշվի քարտի համար (Ապահովագրի
ծածկագիր) 47110900

Էլ. փոստ azat-safaryan@rambler.ru

Կայք -

Գտնվելու վայրը

Հասցե ԼՎՈՎՅԱՆ Փ. / Ծ / 3/1 / 14 ԲՆ. ՆՈՐ ՆՈՐՔ 0056
ԵՐԵՎԱՆ ԵՐԵՎԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Հեռախոս -

Գործադիր մարմնի ղեկավար

Պաշտոն Տնօրեն

Անուն Ազգանուն ԱԶԱՏ ՍԱՖԱՐՅԱՆ ՄԵԼԻՔԻ

Անձնագրային տվյալներ AP0453926 2016-06-07 012

Հասցե ՍԻԼԻԿԱՆ ԹՂՄ. 4 Փ. / Տ / 9 ԱԶԱՓՆՅԱԿ 0038
ԵՐԵՎԱՆ ԵՐԵՎԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԱՆՏՀԱՆՈՒԹՅԱՆ
ԿՐԻՄԻՆԱԿԱՆ ԿՈԴԵՔՍՏ
Անտրապոզիկն ընտանեկան հարաբերություններում

Տեղեկություններ իրավահաջորդության / իրավանախորդության վերաբերյալ

Իրավանախորդ(ներ) գրառված է/են

Տեղեկությունների կանոնադրական կապիտալի չափի մասին

Կանոնադրական կապիտալի չափը ՀՀ դրամով՝ 1000

Մասնակիցներ

Անուն Ազգանուն / Անվանում	Գրանցամատյանում գրառման ամսաթիվ	Բաժնեմասի չափը	Բաժնեմասի չափը ՀՀ դրամով	
ՄԵԼԻՔ ՍԱՖԱՐՅԱՆ ԱԶԱՏԻ Անձնագիր հ/հ AR0342614 2017-06-22 տրվ. 012 ի կողմից ՀԾՀ 3512760066 Հասցե՝ ՍԻԼԻԿԱՏԱՆ ԹՂՄ. 4 Փ. / Տ / 9 ԱԶԱՓՆՅԱԿ 0036 ԵՐԵՎԱՆ ԵՐԵՎԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆ	2020-03-12	100 %	1000	

Պետական միասնական գրանցամատյանում կատարված փոփոխություններ

Գրանցման ամսաթիվ	Փոփոխություններ
2020-03-06	Գործադիր մարմնի ղեկավարի փոփոխություն
2020-03-12	Մասնակիցների փոփոխություն
2023-06-22	Պաշտոնական կայքի և/կամ էլ. փոստի մասին տեղեկությունների գրառում Գործադիր մարմնի ղեկավարի փոփոխություն

Քաղվածքը տրամադրող՝ Փառանձեմ Մարգարյան

ստորագրություն

Քաղվածքի տրամադրման ամսաթիվ՝ 2023-06-22

102

6. (*) Կրց հողամասեր

Կարողանալ ներկայացնել կամ՝ չկրց հարադրել խնդրով նախատեսված հարցերը, այդ դեպում՝ հարգելով

Արդարադատությունը, խոտհարքներ

(կից հարցաթուղթում նշված անվանումը և դրանց ամրանումը համաձայն ներկայացված փաստաթղթի)

7. Քննության հաստոց
պահպանվող և (կամ)
պատմամշակութային
հուշարձանների տարածքներ
(պահպանական գոտիներ)

Չկա

(հաշվարկներ անելուամբ)

8. (*) Հատակագծային
տահմանափակումներ

Չկա

Կարողանալ որոշող պատճառներով, արդարադատել որոշումներ ընդունելու համար հարկադրաբար, այն, որը պահանջներ են առաջարկում ամրանումը համաձայն ներկայացված փաստաթղթի

ՆԱԽԱԳԾԱԾԻՆ ԴԱՀԱՆՁՆԵՐԸ

(աստղանիշով (*) նշված հարցերի գրաֆիկական արտացոլումը տրամադրվում է կից ներկայացվող ամփոփ սխեմայով՝ Մ 1:500)

9. Ճարտարապետահատակագծային
պահանջներ

Նախատեսել 6.000 ԿՎտ դրվածքային հզորությամբ ֆոտովոլտային
էլեկտրակայան: Տեղադրել ենթակայան 35/ 0,8 6.600ԿՎՄ հզորությամբ և
կառուցել պահակատուն:

Ընկերվ Հասցումն Վանքային թաղ. տնտեսության և կառավարման մարմնի կողմից պահանջները
ամրագրված են: Ներդրողը պետք է համապատասխանի նախատեսված պահանջներին: Կարողանալ
կարողանալ ընդգրկվել հարկային հարկումներով, ստացվող եկամուտի հարկային հարկումները, հարկային
տարածքներ, արտաքին դրամ, արտաքին հարկային հարկումները և դրանց լուծումները գրանցվել:

9.1. (*) օրվելուի հեռավորությունը
կարմիր գծից (մետր)

Մ-14 ճանապարհից 300 մ հեռավորության վրա

9.2. (*) հեռավորությունը հարևան
հողատիրոջից (օրվելուներից)
(մետր)

Հարևան հողատիրոջից կից

9.3. (*) թույլատրելի քաղաքական
(մետր)

5 մ

Կարողանալ համապատասխան պահանջները ընդգրկվել ընդգրկվել և ընդգրկվել հարկային հարկումները, հարկային
տարածքներ, արտաքին դրամ, արտաքին հարկային հարկումները և դրանց լուծումները գրանցվել:

9.4. կառուցապատման խտության
գործակիցը (կառուցի,
(կառուցիների) ընդհանուր
մակերեսի հարաբերությունը
հողամասի մակերեսին)

*

9.5. կառուցապատման տոկոսը
(կառուցապատվող (անշրջանցիկ)
տարածքի հարաբերությունը
հողամասի տարածքին՝
տոկոսներով) (%)

*

9.6 կառուցապատման տոկոսը
(կառուցապատ տարածքի
հարաբերությունը հողամասի
մակերեսին՝ տոկոսներով) (%)

*

9.7 այլ պահանջներ

Չկա

10. Հողամասում գտնվող շենքերի
ու շինությունների քանակության կամ
տեղափոխման
(ապամոնտաժման) պայմանները
և աշխատանքների
հերթականությունը

Չկա

1. Ստորգնեղակայ, կիսանկյունի և առաջին հարկերի տարածքների օգտագործման պայմանները	Չկա
12. (*) Ինժեներական ցանցեր և սարքավորումներ	Համաձայն մատակարար կազմակերպությունների
12.1 (*) ջրամատակարարում	Համաձայն մատակարար կազմակերպությունների (Իսախանյան մատակարարող կազմակերպություն, Խնձերակյան սպիտակաջուր)
12.2 (*) Էլեկտրամատակարարում	Համաձայն մատակարար կազմակերպությունների (Իսախանյան մատակարարող կազմակերպություն, Խնձերակյան սպիտակաջուր)
12.3. (*) գազամատակարարում	Համաձայն մատակարար կազմակերպությունների (Իսախանյան մատակարարող կազմակերպություն, Խնձերակյան սպիտակաջուր)
12.4. (*) Էլեկտրոնային հաղորդակցություն մայրփառար կոդուրու (ներառյալ դիտահորը) տեղադիրը	Համաձայն մատակարար կազմակերպությունների (Իսախանյան մատակարարող կազմակերպություն, Խնձերակյան սպիտակաջուր)
12.5. թույլ հոսանքներ	Չկա
12.6. աղբահանություն	Կատարել համայնքի հետ կնքված պայմանագրի համաձայն
13. Տաղածքի ինժեներական նախագատրաստում	Նախատեսել գրունտի հատում և տեղում փոխում (Խնձերակյան սպիտակաջուր, Խնձերակյան սպիտակաջուր, Խնձերակյան սպիտակաջուր)
14. Քարեկարգում	Կատարել տարածքի ցանկապատում (Խնձերակյան սպիտակաջուր, Խնձերակյան սպիտակաջուր, Խնձերակյան սպիտակաջուր)
15. Ընկարարական կոդեր	Տեղական և արտերկրի արտադրության շինանյութեր (Խնձերակյան սպիտակաջուր, Խնձերակյան սպիտակաջուր, Խնձերակյան սպիտակաջուր)
16. Պաշտպանական կառույցներ	Չկա (Խնձերակյան սպիտակաջուր, Խնձերակյան սպիտակաջուր, Խնձերակյան սպիտակաջուր)
17. Հակահրդեհային պահանջներ	Պահպանել հակահրդեհային անվտանգության նորմերը (Խնձերակյան սպիտակաջուր, Խնձերակյան սպիտակաջուր, Խնձերակյան սպիտակաջուր)
18. Հաշմանդամների և ընկերության սակավաշարժ խմբերի պաշտպանության միջոցառումներ	Չկա
19. Շրջակա միջավայրի պահպանում	Համաձայն գործող նորմերի (Խնձերակյան սպիտակաջուր, Խնձերակյան սպիտակաջուր, Խնձերակյան սպիտակաջուր)
20. Ընկարարական կազմակերպում	Չկա (Խնձերակյան սպիտակաջուր, Խնձերակյան սպիտակաջուր, Խնձերակյան սպիտակաջուր)
21. Ստացարկանքի գործողության ժամկետը և նախագծի մշակման փուլերը	մինչև 31.03.2027թ., Նախագծման փուլերը՝ Նախագիծ և աշխատանքային փաստաթղթեր, (Խնձերակյան սպիտակաջուր, Խնձերակյան սպիտակաջուր, Խնձերակյան սպիտակաջուր)
ԼՐԱՑՈՒՑԻՉ ԴԱՑՄԱՆՆԵՐԸ	
22. Նախագծային փաստաթղթերի փորձաքննությանը ներկայացվող պահանջներ	Պետական համայնքի փորձաքննություն (Խնձերակյան սպիտակաջուր, Խնձերակյան սպիտակաջուր, Խնձերակյան սպիտակաջուր)
23. Միջանկյալ համաձայնեցում	Համարարակի համակարգչատարանի հետ (Խնձերակյան սպիտակաջուր, Խնձերակյան սպիտակաջուր, Խնձերակյան սպիտակաջուր)
24. Հասարակական քննարկումներ	Հետ օրենքով սահմանված կարգի (Խնձերակյան սպիտակաջուր, Խնձերակյան սպիտակաջուր, Խնձերակյան սպիտակաջուր)

25. Համաձայնեցումների կամ
մասնագիտական
եզրակացությունների ստացում

Օկում

Բնօրինակ հաշվառողական հաշվառման համակարգի մշակողների համաձայնեցում
1. Կաշվառման հաշվառման համակարգի մշակողների համաձայնեցում (համաձայնեցում)

26. Փոստային քաղաքացիական
պահպանների տեղադրում

Օկում

Բնօրինակ հաշվառողական հաշվառման համակարգի մշակողների համաձայնեցում
1. Կաշվառման հաշվառման համակարգի մշակողների համաձայնեցում (համաձայնեցում)

27. Բաղադրաչիսական
կատարողությանը անդադրված
քաղաքացի պաշտաններ

Օկում

28. Այլ պաշտաններ

Օկում

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՀԱՄԱՐԱՐԱԿ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՂԵԿԱԿԱՐ

ԿԱԶՄԵԼ ՍԴՍՄԱԿԸ
Կաշվառողական հաշվառման համակարգի մշակողների համաձայնեցում

31.03.2025
ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՀԱՄԱՐԱՐԱԿ
ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՂԵԿԱԿԱՐ

Հավելված 3
«ՀԷՑ»ՓԲԸ-ի կողմից տրված տեխնիկական պայմանը

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԷԼԵԿՏՐԱԿԱՆ ՑԱՆՑԵՐ

ՀՀ, ք. Երևան, Արմենակյան 127

ՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ արտադրող կայանը բաշխման ցանցին միացնելու համար

«18» մարտի 2025թ.
«S-35/0108-1-Հ/1»

Արտադրող: «Բրայթ Էներջի» ՍՊԸ-ին

Կայանի գտնվելու վայրը: ՀՀ Գեղարքունիքի մարզ, Կ. Ճամբարակ գ. Աղբերք, 3 հողամաս
(կադ. ծածկագիր՝ 05-009-0265-0110)

Տեխնիկական պայմանների տրամադրման նպատակը:

- 1) Արտադրող կայանի միացում բաշխման ցանցին
- 2) Արտադրող կայանի հզորության ավելացում կամ նվազում նախկինում տրված տեխնիկական
ընտրագրերում նշված հզորությունից.
- 3) Արտադրող կայանի միացման սխեմայի փոփոխություն

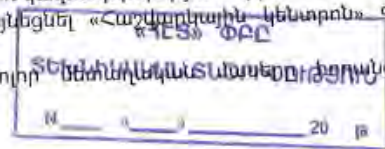
Կայանի հզորությունը: 6000 կՎտ

Միացման կետում լարման մակարդակը: 35 կՎ

Լիցենզիայի համարը: ԼԷ N0785

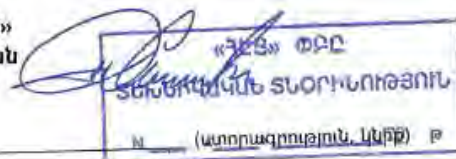
Կայանի տեսակը - Արևային ֆոտովոլտային

1. Կայանի անվանումը - «Բրայթ Էներջի»
2. Արտադրող կայանի միացման կետը - ՏՊ 550-110/0011 առ 18.03.2025 թվականին
տրված Տեխնիկական պայմաններով կառուցվող 110/35 կՎ լարման 16000 կՎԱ
հզորության ենթակայանի 35 կՎ ՔԱ
3. Դիմումատուի կողմից իրականացվող աշխատանքները.
- 3.1. Կառուցել 35/0.8 կՎ լարման համապատասխան հզորության տրանսֆորմատորային
ենթակայան:
- 3.2. Ենթակայանի միացումը բաշխման ցանցին պետք է իրականացվի սույն տեխնիկական
ընտրագրի 2-րդ կետով որոշված միացման կետից՝ 35 կՎ լարման
էլեկտրահաղորդման գծի միջոցով /կտրվածքը, երկարությունը և էլեկտրահաղորդման
գծի տիպը իրականացնել նախագծով/:
- 3.3. 110/35 կՎ ենթակայանում տեղադրել 35 կՎ լարման բաժանիչ և անջատիչ (էլեգազային
կամ վակուումային):
- 3.4. Տեղադրել համապատասխան հզորության փոխակերպիչներ/ինվերտորներ/:
- 3.5. Փոխակերպիչները պետք է ունենան ռեակտիվ էներգիայի արտադրման, ցանցին
միացման կետում լարման կարգավորման հնարավորություն՝ ռեակտիվ հզորության
ցանց հաղորդման կամ ցանցից սպառման ռեժիմներում:
- 3.6. Փոխակերպիչները միացնել ենթակայանի 0.8 կՎ բաշխիչ վահանին: Բաշխիչ
վահանում նախատեսել համապատասխան անվանական հոսանքի ավտոմատ
անջատիչներ:
- 3.7. Սեփական կարիքների համար նախատեսել 0.8/0.4 կՎ ենթակայան (հզորությունը
համաձայնեցված նախագծով):
- 3.8. 35 կՎ լարման հաղորդման գծի անցկացման ուղեգիծը, ենթակայանի միացման
սխեման և եղանակը պետք է համաձայնեցվի ՀԷՑ ՓԲ ընկերության տեխնիկական
տնօրենի և համապատասխան շահագրգիռ կազմակերպությունների հետ:
- 3.9. Կայանի միացումը նախապես համաձայնեցնել «Հաշվարկային կենտրոն» ՓԲ և
«ԷԷՀՕ» ՓԲ ընկերությունների հետ:
- 3.10. Նախատեսել հողանցման կոնտուր՝ քաղաքային տարածքից հանձնվել և
ապահովել 4 օհմ դիմադրություն:

- 3.11. Կայանի միացման էլեկտրական մասի շինարարական աշխատանքները իրականացնել համաձայն էլեկտրակայանների, ցանցերի և սպառողների տեխնիկական շահագործման կանոնների համաձայն:
- 3.12. Կայանի նախագիծը իրականացնել լիցենզավորված կազմակերպության կողմից՝ համաձայն էլեկտրատեղակայանների սարքվածքի կանոնների (<< Կառավարության 2023 թվականի ապրիլի 21-ի N 592-Ն որոշման):
- 3.13. Էլեկտրական էներգիայի հաշվառումը իրականացնել Հայաստանի Հանրապետության էլեկտրաէներգետիկական մեծածախ շուկայի առևտրային կանոններին համապատասխան՝ հաշվառքի սարքերը (ՐԷԱՀ-ին միացման հնարավորությամբ), տեղադրելով սահմանազատման կետում:
- 3.14. Նախատեսել և գործարկել հաճախականության բարձրացումից բաժանարար ավտոմատիկա, որի դրվածքները նոր միացվող կայանի համար պետք է հաշվարկվեն և տրամադրվեն ԷԷՀՕ ՓԲ ընկերության կողմից:
- 3.15. Շին-մոնտաժային աշխատանքներ իրականացնել լիցենզավորված կազմակերպության կողմից էլեկտրատեղակայման կանոններին և կարգավորող տեխնիկական փաստաթղթերին համապատասխան:
- 3.16. Նախքան կայանի միացնելը՝ տրամադրել կատարված էլեկտրասարքավորումների փորձարկման արձանագրությունները, աշխատանքների կատարման ակտերը և տեղադրող ընկերության լիցենզիաները:
- 3.17. Սնուցումը կիրականացվի քաղաքաշինության, տեխնիկական և հրդեհային անվտանգության տեսչական մարմնի կողմից տրված գործարկման եզրակացության, «ՀԷՑ» ՓԲ ընկերության կողմից տրված լարման կարգադրության առկայության դեպքում:
- 3.18. № S-110/0108-1-Հ առ. 07.02.2025 թվականին տրամադրված Տեխնիկական պայմանները համարել անվավեր:
- 3.19. Տեխնիկական պայմանների կատարման ժամկետը մինչև Արտադրության լիցենզիայով ամրագրված՝ կայանի կառուցման ժամանակահատվածը:

«ՀԷՑ» ՓԲԸ-ի կողմից «ՀԱՄԱՁԱՅՆՎԱԾ»
Տեխնիկական տնօրեն Դավիթ Գրիգորյան

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՂ
ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎ

Էլեկտրական էներգիայի (հզորության) արտադրության

Լ Ի Ց Ե Ն Ջ Ի Ա

ԼԷ № 0785 (7 էջից)

Տրվում է «ԲՐԱՅԹ ԷՆԵՐՋԻ» սահմանափակ
պատասխանատվության ընկերությանը՝ մինչև
2046 թվականի հունիսի 27-ը գործողության
ժամկետով,

Հայաստանի Հանրապետության հանրային
ծառայությունները կարգավորող հանձնաժողովի
2024 թվականի հունիսի 26-ի №206-Ա որոշմամբ

Հայաստանի Հանրապետության
հանրային ծառայությունները կարգավորող
հանձնաժողովի նախագահի
պարտականությունները կատարող՝

Ս. Աղինյան

« 26 » հունիսի 2024 թ.

ԵՐԵՎԱՆ - 2024թ.

**«ԲՐԱՅԹ ԷՆԵՐՋԻ» սահմանափակ պատասխանատվությամբ
ընկերության էլեկտրական էներգիայի (հզորության)
արտադրության ԼԵ N 0785 լիցենզիայի
ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ**

**1. ԼԻՑԵՆԶԻԱՅԻ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅԱՆ ԺԱՄԿԵՏԸ ԵՎ ԼԻՑԵՆԶԱՎՈՐՎԱԾ
ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԱՇԽԱՐՀԱԳՐԱԿԱՆ ՏԱՐԱՄԵՔԸ (ՎԱՅԻՐԸ)**

1. Սույն լիցենզիան ուժի մեջ է մտնում 2024 թվականի հունիսի 27-ից:
2. Սույն լիցենզիան գործում է մինչև 2046 թվականի հունիսի 27-ը, որից՝
 - 1) մինչև 2026 թվականի հունիսի 27-ը կառուցման ժամանակահատվածն է,
 - 2) մինչև 2046 թվականի հունիսի 27-ը՝ էլեկտրական էներգիայի (հզորության) արտադրության գործունեության իրականացման ժամանակահատվածը:
3. Սույն լիցենզիայի՝ սույն գլխով նախատեսված ժամանակահատվածի (ժամկետի) երկարաձգման անհրաժեշտության դեպքում «ԲՐԱՅԹ ԷՆԵՐՋԻ» սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերությունը (այսուհետ՝ Լիցենզավորված անձ) Հայաստանի Հանրապետության հանրային ծառայությունները կարգավորող հանձնաժողովի (այսուհետ՝ Հանձնաժողով) կողմից սահմանված կարգով և ժամկետներում համապատասխան հայտ է ներկայացնում Հանձնաժողով:
4. Լիցենզավորված գործունեության իրականացման աշխարհագրական տարածքը (գործունեության վայրը) Հայաստանի Հանրապետության Գեղարքունիքի մարզի Ճամբարակ համայնքի վարչական տարածքն է (գյուղ Աղբերց):

**2. ԼԻՑԵՆԶԱՎՈՐՎԱԾ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅԱՆ ԷՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԿԱԶՄՈՂ
ԳՈՐԾԱՆՈՒԹՆԵՐԸ**

5. Լիցենզավորված անձին իրավունք է տրվում և պարտավորեցվում է սույն լիցենզիայով սահմանված ժամկետում (ժամանակահատվածում) կառուցել 6000 կՎտ տեղակայվող հզորությամբ «Բրայթ Էներջի» արևային էլեկտրակայանը (այսուհետ՝ Կայան), ինչպես նաև իրավունք է տրվում արտադրել էլեկտրական

էներգիա՝ առանց «Էներգետիկայի մասին» օրենքով (այսուհետ՝ Օրենք) սահմանված էլեկտրաէներգիայի գնման երաշխիքի:

6. Լիցենզավորված անձին, առանց Օրենքով սահմանված էլեկտրաէներգիայի գնման երաշխիքի, իրավունք է տրվում՝

- 1) մեծածախ շուկայում վաճառել կամ արտահանել իր արտադրած էլեկտրական էներգիան (հզորությունը)՝ շուկայի կանոնների համաձայն,
 - 2) էլեկտրաէներգետիկական մեծածախ շուկայում գնել էլեկտրական էներգիա (հզորություն), եթե սեփական արտադրության էլեկտրական էներգիայով չի կարողանում կատարել իր պայմանագրային պարտականությունները:
7. Լիցենզավորված անձն էլեկտրական էներգիան կարող է օգտագործել նաև սկզբնական կալիքների համար՝ շուկայի կանոնների համաձայն:
8. Կայանի կառուցման ավարտից հետո դրա փաստացի տեղակայված (դրվածքային) հզորությունը կամրագրվի սույն լիցենզիայում:
9. Կայանի համար հանձնաժողովը սակագին չի սահմանում:

3. ԼԻՑԵՆԶԱՎՈՐՎԱԾ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

10. Լիցենզավորված անձի գործունեությունը պետք է համապատասխանի Օրենքի, այլ օրենքների, սույն լիցենզիայի, ցանցային կանոնների, առևտրային կանոնների, Հանձնաժողովի կողմից ընդունված և այլ իրավական ակտերի պահանջներին:
11. Լիցենզավորված անձի և էլեկտրաէներգետիկայի բնագավառում գործունեության լիցենզիա ունեցող այլ անձանց, ինչպես նաև սպառողների միջև կնքված պայմանագրերը պետք է համապատասխանեն Հանձնաժողովի սահմանած պայմանագրերի օրինակելի ձևերին և (կամ) պարտադիր պայմաններին:
12. Լիցենզավորված անձը շուկայի օպերատորի հաշվառման է ներկայացնում մեծածախ շուկայում կնքված, ինչպես նաև էլեկտրական էներգիայի (հզորության) արտահանում նախատեսող պայմանագրերը՝ համաձայն շուկայի կանոնների:
13. Լիցենզավորված անձի կողմից Կայանի կառուցումը և շահագործումն իրականացվում է համաձայն Կայանի նախագծային փաստաթղթերով նախատեսված միջնային՝ բացառությամբ օրենսդրությամբ նախատեսված դեպքերի:
14. Լիցենզավորված անձը ոչ ուշ, քան մինչև 2025 թվականի հունիսի 27-ը պարտավոր է Հանձնաժողով ներկայացնել Կայանի կառուցման՝ օրենսդրության

պահանջներին համապատասխան փորձաքննություն անցած նախագիծը՝ դրական փորձագիտական եզրակացություններով:

15. Լիցենզավորված անձը պարտավոր է մինչև սույն լիցենզիայով սահմանված կառուցման ժամանակահատվածի ավարտը Հանձնաժողով ներկայացնել Կայանի կառուցման ավարտը հավաստող՝ Հանձնաժողովի սահմանած կարգով պահանջվող փաստաթղթերը:

16. Լիցենզավորված անձը (10 ՄՎտ և ավելի տեղակայված հզորությամբ Կայանների դեպքում) պարտավոր է կատարել էլեկտրական էներգիայի արտադրության համակարգի օպերատորի հրահանգները՝ համաձայն ցանցային կանոնների:

17. Սույն լիցենզիան չի կարող այլ անձանց օգտագործման տրվել, օտարվել կամ գրավադրվել, իսկ դրանով ամրագրված էլեկտրական էներգիայի արտադրության գործառույթը որևէ ձևով փոխանցվել այլ անձի, բացառությամբ օրենքով նախատեսված դեպքերի:

18. Սույն լիցենզիայի գործողությունը չի տարածվում Լիցենզավորված անձի հետ համատեղ, այդ թվում՝ համատեղ գործունեության պայմանագրով գործունեություն իրականացնող այլ անձանց, ինչպես նաև Լիցենզավորված անձի մասնակցությամբ հիմնադրված կամ գործող իրավաբանական անձանց վրա:

19. Լիցենզավորված անձը պարտավոր է ապահովել լիցենզավորված գործունեության իրականացման համար անհրաժեշտ և այդ գործունեության մեջ ներգրավված զույգի հասանելիությունը Հանձնաժողովի ներկայացուցիչների համար:

20. Լիցենզավորված անձի կողմից իրականացվող տնտեսական այլ գործունեությունը չպետք է վտանգի սույն լիցենզիայի պայմանների պատշաճ կատարումը, իսկ լիցենզավորված գործունեության հաշվապահական հաշվառումը պետք է առանձնացված լինի Լիցենզավորված անձի կողմից իրականացվող այլ գործունեության հաշվապահական հաշվառումից:

21. Լիցենզավորված անձը պարտավոր է Հանձնաժողովի կողմից սահմանված կարգերին և ձևերին համապատասխան լիցենզավորված գործունեության մասին տեղեկատվություն և հաշվետվություններ ներկայացնել Հանձնաժողով:

22. Լիցենզավորված անձը պարտավոր է Հանձնաժողովի պահանջով ներկայացնել լիցենզավորված գործունեության վերաբերյալ սպառիչ տեղեկատվություն, ինչպես նաև պատասխանել Հանձնաժողովի գրավոր հարցադրումներին 10 օրվա ընթացքում, եթե Հանձնաժողովի կողմից այլ ժամկետներ սահմանված չեն:

23. Լիցենզավորված անձը պատասխանատվություն է կրում Հանձնաժողով ներկայացրած լիցենզավորված գործունեության մասին հաշվետվությունների և այլ տեղեկատվության հավաստիության համար:

24. Լիցենզավորված անձի և շուկայի մասնակիցների կողմից միմյանց, ինչպես նաև Հանձնաժողով ներկայացվող տեղեկությունը (փաստաթուղթ) իրապարակային է, եթե այն օրենքի համաձայն չի համարվում զաղտելի:

25. Լիցենզավորված անձը պարտավոր է Հանձնաժողովին անմիջապես հայտնել այն հանգամանքների մասին, որոնք հանգեցրել են սույն լիցենզիայի պայմանների խախտումների կամ կարող են դառնալ սույն լիցենզիայի պայմանների խախտումների անմիջական պատճառ:

26. Սույն լիցենզիայի պայմաններով նախատեսված իրազեկումը, այդ թվում՝ փաստաթղթերի հանձնումը, կատարվում է օրենքով սահմանված կարգով և ժամկետներում:

4. ԼԻՑԵՆԶԱՎՈՐՎԱԾ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐԱՀԱՍՈՒՄԸ

27. Լիցենզավորված գործունեության վերահսկումն իրականացնում է Հանձնաժողովը:

28. Հանձնաժողովը օրենքներով և դրանց հիման վրա ընդունված՝ իր իրավական ակտերով սահմանված դեպքերում և կարգով, Լիցենզավորված անձի գործունեությունը Օրենքին, Հանձնաժողովի իրավական ակտերին և լիցենզիայի պայմաններին համապատասխանության ստուգման, ինչպես նաև Հանձնաժողով ներկայացվող հաշվետվությունների և տեղեկատվության հավաստիության, գնահատման համար իրականացնում է Լիցենզավորված անձի գործունեության մոնիտորինգ:

29. Հանձնաժողովի ներկայացուցիչներն ունեն ազատ մուտքի իրավունք Լիցենզավորված անձի տարածք՝ Հանձնաժողովի սահմանած կարգով:

5. ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻ ԿՈՐՄԻՑ ԿՐԱՌՎՈՐ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆԸ

30. Լիցենզավորված անձի կողմից Օրենքի դրույթները, Հանձնաժողովի ընդունած իրավական ակտերը չկատարելու կամ ոչ պատշաճ կատարելու դեպքում Հանձնաժողովն իրավասու է կիրառելու Օրենքով նախատեսված պատասխանատվության միջոցները, վերականգնելու մինչև խախտումը եղած

դրությունը, կատարելու դրանից բխող գործողություններ (այդ թվում՝ հաշվարկ, վերահաշվարկ և այլն), ինչպես նաև տալ դրանց կամ խախտումը վերացնելու վերաբերյալ հանձնարարականներ՝ հաշվի առնելով «Հանրային ծառայությունները կարգավորող մարմնի մասին» օրենքով սահմանված առանձնահատկությունները:

31. Լիցենզավորված անձը սույն լիցենզիայի պայմանների 30-րդ կետում նշված խախտումների համար պատասխանատվություն չի կրում, եթե դրանք հետևանք են ֆորս մաժորի:

32. Լիցենզավորված անձի կամ Հանձնաժողովի նախաձեռնությամբ սույն լիցենզիայի գործողությունը դադարեցնելու դեպքում Հանձնաժողովը և Լիցենզավորված անձը ղեկավարվում են Օրենքով և օրենսդրությամբ:

6. ԼԻՑԵՆԶԻԱՅԻ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ԵՎ ՎԵՐԱՁԵՎԱԿԵՐՊՈՒՄԸ

33. Սույն լիցենզիայում փոփոխություններ կարող են կատարվել Լիցենզավորված անձի կամ Հանձնաժողովի նախաձեռնությամբ՝ Հանձնաժողովի կողմից սահմանված կարգով:

34. Հանձնաժողովի նախաձեռնությամբ սույն լիցենզիայի փոփոխությունները կատարվում են Լիցենզավորված անձի համաձայնությամբ, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ նախատեսվող փոփոխություններն անհրաժեշտ են օրենքների և նորմատիվ իրավական ակտերի պատշաճ կատարումն ապահովելու համար:

35. Լիցենզավորված անձի վերակազմակերպման կամ նրա անվանման կամ գտնվելու վայրի փոփոխման դեպքում Լիցենզավորված անձը պարտավոր է այդ փոփոխություններն իրավական ուժ ստանալու օրվանից սկսած 15 օրյա ժամկետում լիցենզիայի վերաձևակերպման հայտ ներկայացնել Հանձնաժողով, բացառությամբ օրենքով նախատեսված դեպքերի:

36. Սույն լիցենզիայի պայմաններում հասկացություններն ունեն Օրենքով և շուկայի կանոններով սահմանված նշանակությունը:

«ԲՐԱՅԹ ԷՆԵՐՋԻ» սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերություն

(ընկերության անվանումը)

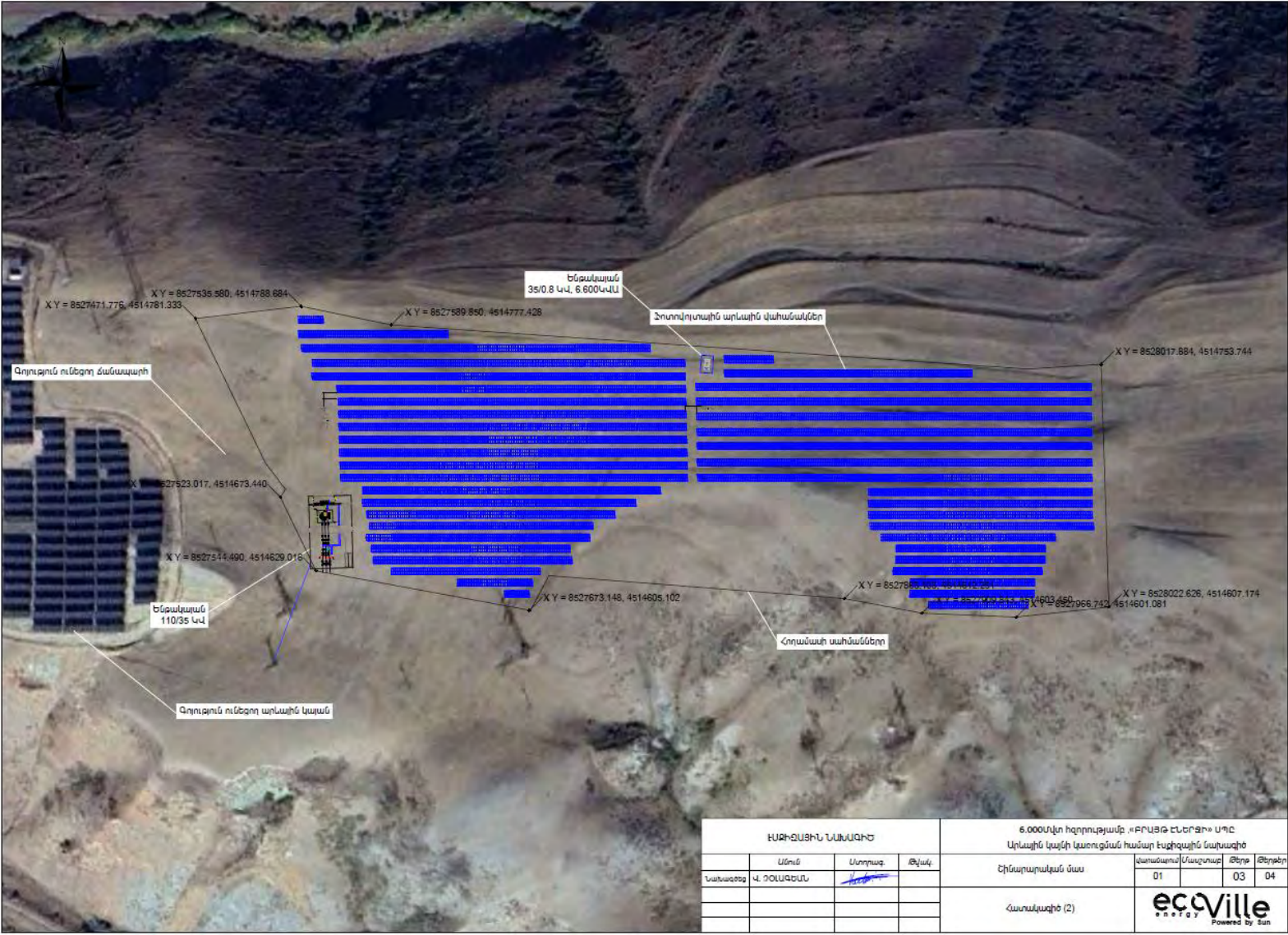
Հայաստանի Հանրապետություն, քաղաք Երևան, Լվովյան փողոց 3/1,
ընակարան 14

(գտնվելու վայրը)

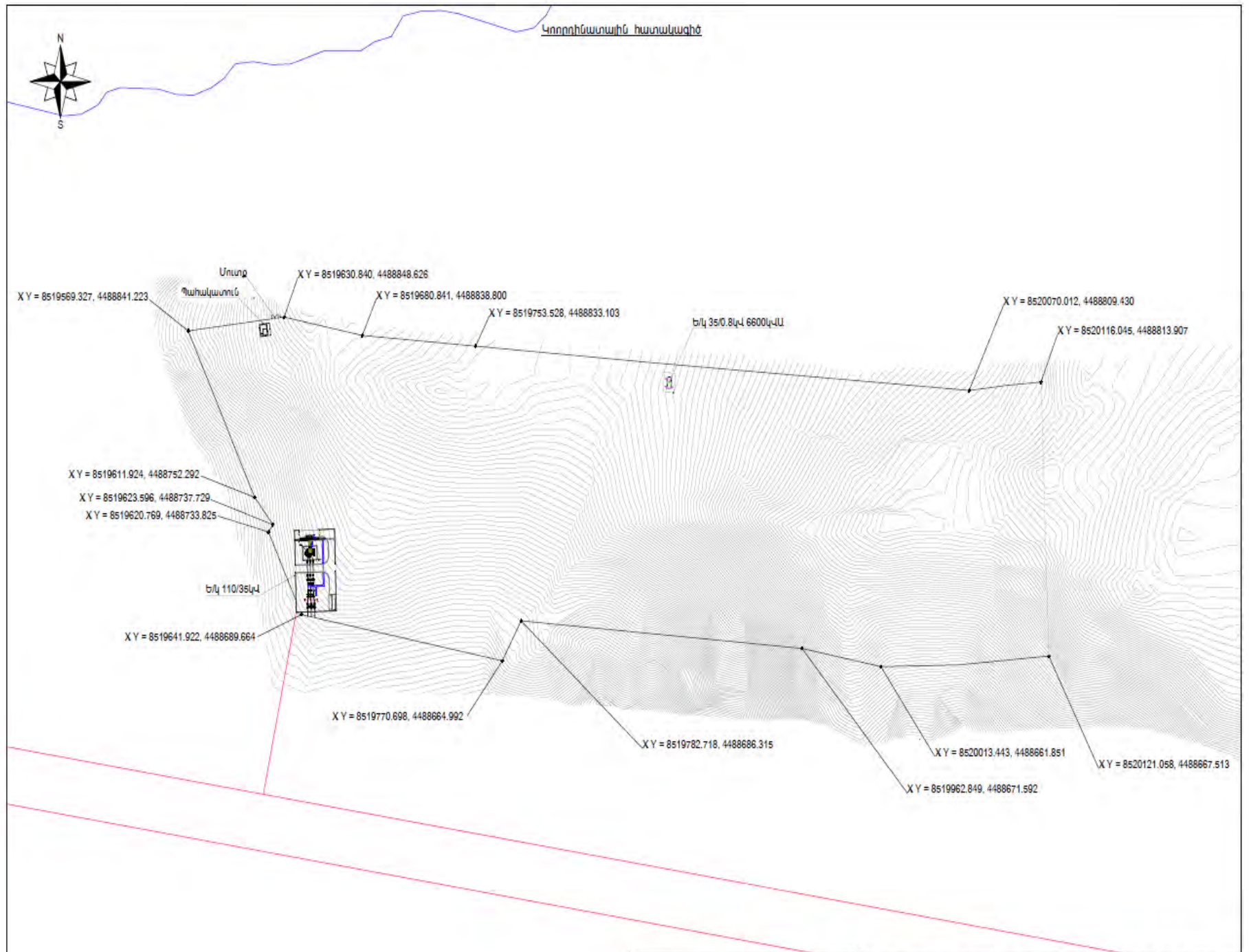
ՀԱՆՁՆԱԺՋՈՂՈՎԻ ԳԼԽԱՎՈՐ ՔԱՐՏՈՒՂԱՐ՝

Ս. ՍԱՖԱՐՅԱՆ

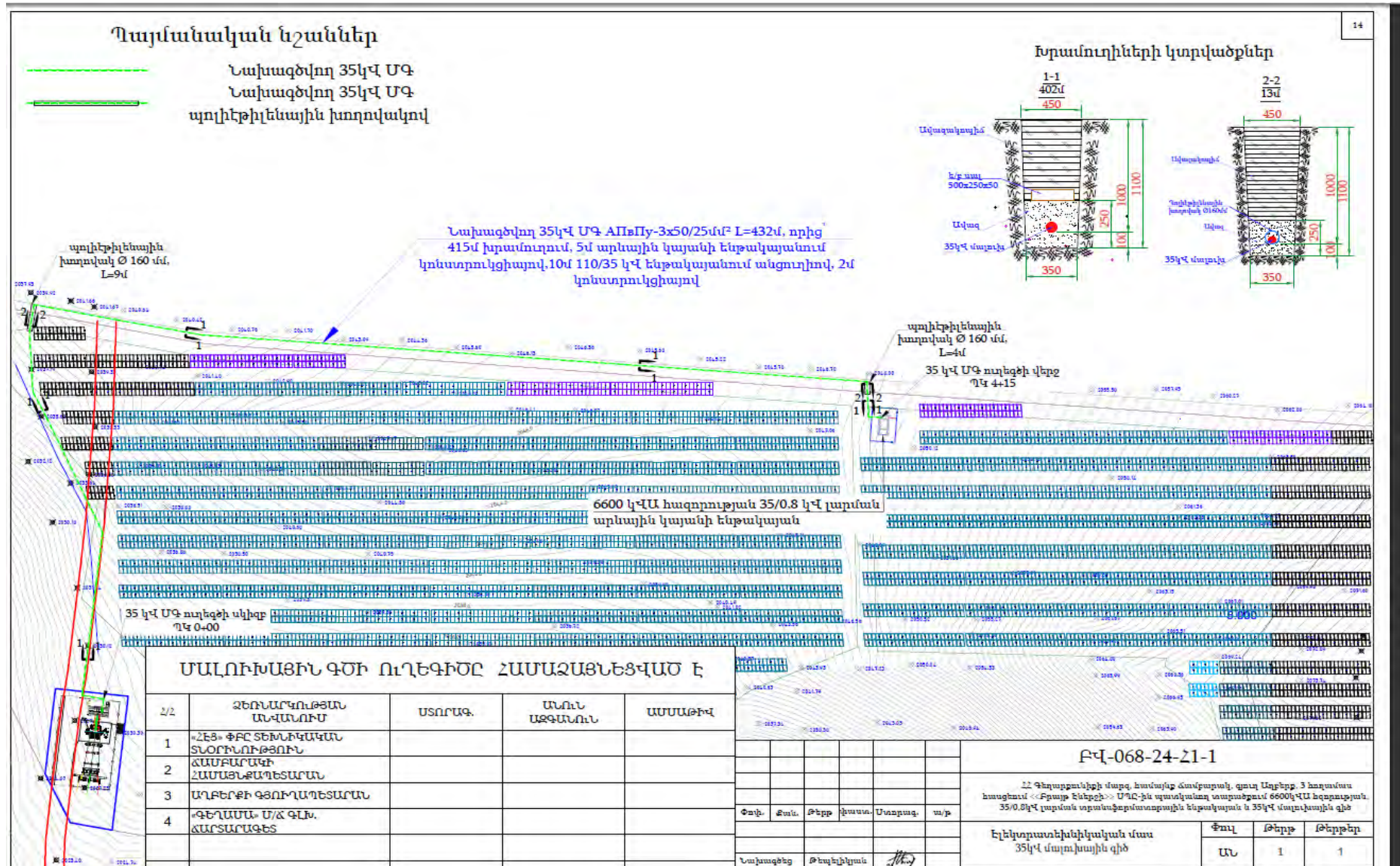

ԷԱՐԻՑԱՅԻՆ ՆԱԽԱԳԻԾ				6.000Ակր հողությամբ «ԲԲՍԳ ԷՆԵՐԶ» ՍՊԸ Արևային կայմի կառուցման համար էպիզային նախագիծ			
Նախագիծ	Ամս	Ստորագ.	Թվակ.	Շինարարական մաս	Վարամարմոմ Նախագիծ	Թիթ	Թեթեթ
4. ՇՕԱԳԵՄ					01	03	04
				Հատակագիծ (2)			

«ԲՐԱՅԹ ԲՆԵՐՏԻ» ՍՊԸ				6.000 ՄԱՏ հզորության արևային ֆոտովոլտային էլեկտրակայանի տեղադրություն ՀՀ Մարզ գեղարվեստի, համայնք ծանոթարկ գյուղ Աղբերք 3 հողամաս			
Ընդհանուր	Ամս	Թիվ	Թիվ	Ընդհանուր	Ամս	Թիվ	Թիվ
Ընդհանուր	Ընդհանուր	Ընդհանուր	Ընդհանուր	Ընդհանուր	Ընդհանուր	Ընդհանուր	Ընդհանուր
01	-	04	25				

Ենթակայանի հատակագիծը, Մալուխագծի ուղեգիծ, կոորդինատները

Հ/հ	X կոորդինատ	Y կոորդինատ
1	8519877.9358	4488816.066
2	8519878.2255	4488826.9702
3	8519680.2526	4488841.8194
4	8519631.1465	4488850.8815
5	8519630.8764	4488823.3643
6	8519651.1634	4488779.5849
7	8519645.4681	4488730.5086
8	8519650.3958	4488723.7154

**Տարածքի հնագիտական և պատմամշակութային հուշարձանների վրա ազդեցության
գնահատման եզրակացություն:**

**ՀՀ Գեղարքունիքի մարզի Ճամբարակ համայնքի Աղբերք գյուղի 3 հողամաս
հասցեում «ԲՐԱՅԹ ԷՆԵՐՋԻ» ՍՊԸ-ին պատկանող 05-009-0265-0110 կադաստրային
ծածկագրով 7.66193 հա հողամասում արևային կայանի նախագծման, կառուցման և
շահագործման աշխատանքների արդյունքում պատմա-մշակութային հուշարձանների
վրա հնարավոր ազդեցության գնահատական**

Հայաստանը չափազանց հարուստ մշակութային ժառանգություն ունեցող երկիր է, որի ակունքները ձգվում են դեպի հազարամյակների խորքերը: Այստեղ հայտնի են շուրջ 33 000 պատմության և մշակույթի հուշարձաններ, ներկայացված 4500 առանձին համալիրներով, որոնք զբաղեցնում են մոտ 20 000 հեկտար ընդհանուր տարածք: Հայաստանի Հանրապետության տարածքում առկա հուշարձանները պաշտպանված են Հայաստանի Հանրապետության տարածքում առկա հուշարձանները պաշտպանված են ՀՀ Պատմության և մշակույթի անշարժ հուշարձանների ու պատմական միջավայրի պահպանության և օգտագործման մասին, ՀՀ պետական սեփականություն համարվող և օտարման ոչ ենթակա պատմության և մշակույթի անշարժ հուշարձանների մասին օրենքներով, N438 ՀՀ պատմության և մշակույթի անշարժ հուշարձանների պետական հաշվառման, ուսումնասիրման, պահպանության, ամրակայման, նորոգման, վերականգնման և օգտագործման կարգը հաստատելու մասին, ՀՀ կառավարության 2002 թ. ապրիլի 20-ի N438 որոշման մեջ լրացում կատարելու և պատմության և մշակույթի անշարժ հուշարձանների տեղափոխման և փոփոխման կարգը հաստատելու մասին, N 104-Ն պատմության և մշակույթի անշարժ հուշարձանների պետական կադաստրի վարման կարգը հաստատելու մասին, ՀՀ պատմության և մշակույթի անշարժ հուշարձանների պետական ցուցակը հաստատելու մասին կառավարության որոշումներով: Պատմության և մշակույթի անշարժ հուշարձանները բաժանվում են տեղական և հանրապետական նշանակության, դրանց մեջ հատկապես առանձնանում են թվով 80 համալիրներ, որոնք ունեն կարևորագույն պատմական, ճարտարապետական, գիտական, արվեստագիտական և մշակութային բացառիկ արժեք (ընդգրկում են մոտ 400 ճարտարապետական հուշարձաններ):

ՀՀ Գեղարքունիքի մարզի Ճամբարակ համայնքում արևային կայանի նախագծման, կառուցման և շահագործման նպատակով «ԲՐԱՅԹ ԷՆԵՐՋԻ» ՍՊԸ-ին պատկանող 05-009-

0265-0110 կադաստրային ծածկագրով հողամասը զբաղեցնում է 7.86193 հա տարածք (նկար 1): Վարչատարածքային առումով կայանը տեղակայված է ՀՀ Գեղարքունիքի մարզի Ճամբարակ համայնքի Աղբերք գյուղի վարչական սահմաններում, գյուղից 3,2 կմ արևմուտք (քարտեզ 1, 2):

Ծրագրի իրացման գոտում գտնվող պատմամշակութային միավորների բացահայտման և տեղայնացման համար սկզբնական փուլում օգտվել ենք Հայաստանի Հանրապետության Պատմության և մշակույթի անշարժ հուշարձանների պետական ցուցակ, Գեղարքունիքի մարզ (ՀՀ կառավարության 2002 թ. հունվարի 9-ի N 80 որոշման) փաստաթղթից, որի հիման վրա դիտարկվել է Աղբերք (դասիչ՝ 4.9) բնակավայրում հաշվառված հուշարձանները (աղյուսակ 1): Ըստ այդմ Աղբերք բնակավայրին պատկանող վարչական տարածքի համար հուշարձանների ցուցակում ներառված է ընդամենը 1 հուշարձան (1 միավոր) գյուղի ամառային արոտատեղում, Սևան-Ճամբարակ ճանապարհից ծախ, հուշարձանը գտնվում է իրացման գոտուց դուրս և ազդեցության չի ենթարկվում:

Սակայն, բացի ցուցակներում ներառված հուշարձանները, անհրաժեշտ է տեղայնացնել տարբեր արժավախմբերի ուսումնասիրության կամ պատահականորեն հայտնաբերված հնավայրերը, որոնք ընդգրկված չեն հուշարձանների պետական ցանկում, սակայն ենթակա են պահպանման պատմության և մշակույթի անշարժ հուշարձանների ու պատմական միջավայրի պահպանության և օգտագործման մասին ՀՀ օրենքի Հոդված 20-ով՝ Նորահայտ հուշարձանների պահպանության և անվթարության ապահովումը, որը սահմանում է՝ պատմական, գիտական, գեղարվեստական կամ մշակութային այլ արժեք ունեցող նոր հայտնաբերված կամ նոր արժեքավորված օբյեկտն ստանում է նորահայտ հուշարձանի կարգավիճակ և պահպանվում է մինչև հուշարձանների պետական ցուցակում ընդգրկվելը՝ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով: Նորահայտ հուշարձանը տնօրինող իրավաբանական կամ ֆիզիկական անձը պարտավոր է ապահովել դրա անվթարությունը, իսկ պետության կողմից այն վերցնելու դեպքում սեփականատիրոջ կրած վնասը փոխհատուցվում է օրենսդրությամբ սահմանված կարգով: Հուշարձանի հայտնաբերման փաստը թաքցնող, այն հաշվառելու և ուսումնասիրելու համար արգելքներ

ստեղծող, ինչպես նաև գտածոները ոչնչացնող կամ յուրացնող անձը պատասխանատվություն է կրում Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կարգով:

Տեղանքի հնագիտական ուսումնասիրության արդյունքում պարզվեց, որ այն ենթարկվել է մեյիորացիայի, հարթեցվել և երկար տարիներ օգտագործվել է գյուղատնտեսական նպատակներով, տեղագնության արդյունքում հնագիտական որևէ միավոր չի հայտնաբերվել (Նկար 2, 3): Տեղայնացվել են նաև տարբեր ծրագրերով տարածաշրջանում իրականացված ուսումնասիրության տվյալները (Նկար 1), ուսումնասիրվել են նախորդ տարիների արբանյակային պատկերները:

Ամփոփելով ներկայացված տեղեկատվությունը կարող ենք նշել, որ ՀՀ Գեղարքունիքի մարզի ճամբարակ համայնքի Աղբերք գյուղի 3 հողամաս հասցեում, «ԲՐԱՅԹ ԷՆԵՐԶԻ» ՍՊԸ-ին պատկանող 05-009-0265-0110 կադաստրային ծածկագրով 7.88183 հա արևային կայանի համար նախատեսված տարածքը հնագիտական և պատմամշակութային առումով որևէ խոչնդոտ չունի, տարածքը հնագիտորեն ազատ է (աղյուսակ 1, քարտեզ 1), սակայն անհրաժեշտ ենք համարում պատահական գտածոների հայտնաբերման կանոնների պահպանումը:

Արթուր Պետրոսյան
ՀՀ ԳԱԱ Հնագիտության և ազգագրության
Ինստիտուտ, Վաղ Հնագիտության բաժնի
Գիտաշխատող

Բորիս Գասպարյան
ՀՀ ԳԱԱ Հնագիտության և ազգագրության
Ինստիտուտ, Վաղ Հնագիտության բաժնի
Գիտաշխատող

Հայկ Հայրոսյան
ՀՀ ԳԱԱ Հնագիտության և ազգագրության
Ինստիտուտ, Վաղ Հնագիտության բաժնի
Կրտսեր գիտաշխատող

Հավելված 8.

Մթնոլորտային օդի հաշվարկներ

Հողային աշխատանքներ

Հողային աշխատանքների ժամանակ առաջանում են փոշու արտանետումներ: Դրանք առաջանում են փորման-բեռնման աշխատանքների արդյունքում՝ հիմնականում հորատող, հարթեցնող և ինքնաթափ մեքենաների: Փորման-բեռնման աշխատանքները իրականացվում՝

4 ամիս x 26 օր/ամիս x 8 ժամ/օր = 832 ժամ:

Հաշվարկները կատարված են համաձայն “ВРЕМЕННОЕ МЕТОДИЧЕСКОЕ ПОСОБИЕ ПО РАСЧЕТУ ВЫБРОСОВ ОТ НЕОРГАНИЗОВАННЫХ ИСТОЧНИКОВ В ПРОМЫШЛЕННОСТИ СТРОИТЕЛЬНЫХ МАТЕРИАЛОВ”, Минпромстрой СССР, 1987 մեթոդակարգի հետևյալ բանաձևի.

$Q_{\Phi, P} = (P1 \times P2 \times P3 \times P4 \times P5 \times G \times P6 \times B) \times 10^6 / 3600$ տ/ժամ, որտեղ (նշված մեթոդակարգի աղյուսակ 1):

P1 – փոշու ֆրակցիայի բաժնեմասն է, ընդունվում է 0.05

P2 – 0-50 մ/կմ չափերով մասնիկների բաժնեմասն է տարածվող փոշու աերոզոլում, 0.02

P3 – գործակից, որը հաշվի է առնում շինարարական տեխնիկայի աշխատանքի գոտում քամու արագությունը, 1.0,

P4 – գործակից, որը հաշվի է առնում նյութի խոնավությունը, 0.4¹

P5 – գործակից, որը հաշվի է առնում նյութի խոշորությունը, 0.5

P6 – գործակից, որը հաշվի է առնում տեղանքի պայմանները, 1.0

G – հանվող հողային զանգվածը:

Արևային կայանի շինարարության ժամանակ հանվող հողի ծավալը կկազմի՝ 1710 մ³, հաշվի առնելով հողային զանգվածների միջին տեսակարար կշիռը՝ 2821.5տ:

Ժամում հանվող տեղափոխվող զրուստի քանակը կկազմի՝

2821,5տ : 832 ժամ/շին. ժամանակամիջոց = 3,39 տ/ժամ.:

B – գործակից, որը հաշվի է առնում նյութի թափման բարձրությունը, 0.6

$Q_{\Phi, P} = 0.05 \times 0.02 \times 1.0 \times 0.4 \times 0.5 \times 3.39 \times 1.0 \times 0.6 \times 10^6 / 3600 = 0.113$ գ/վրկ, կամ՝ $0,113 \times 3600 \times 832 : 10^6 = 0,338$ տ/շին. ժամանակամիջոց:

Շինարարական տեխնիկայի և ավտոտրանսպորտային միջոցների շահագործում
Շինարարական տեխնիկայի և ավտոտրանսպորտային միջոցների շահագործման ընթացքում արտանետումները առաջանում են վառելիքի այրման արդյունքում: Հիմնականում օգտագործվում է դիզելային վառելիք:

Դիզ. վառելիքի հետ կապված արտանետումները հաշվարկվում են ՀՀ շրջակա միջավայրի նախարարության կողմից մշակված “Ավտոտրանսպորտից մթնոլորտ

արտանետվող վնասակար նյութերի քանակների որոշման” մեթոդական հրահանգի² հիման վրա:

Հաշվարկը իրականացվում է ըստ ծախսվող վառելիքի քանակի, տվյալ դեպքում դա ներկայացվում է դիզելային վառելիքով:

Ըստ նշված մեթոդակարգի, ավտոտրանսպորտի և շինարարական տեխնիկայի տեսակարար արտանետումները բերված են ստորև:

Տեսակարար արտանետումներ (գ/կգ վառելիք)

Վառելիքի տեսակը	Նյութի անվանումը						
	NO2	CH	ՑOU	CO	N2O	CO23	ՊՄ
Դիզելային վառելիք	42.3	0.243	8.16	36.4	0.122	3138	4.3

Շինարարության ընթացքում շահագործվելու են հորատող, հարթեցնող, ինքնաթափ մեքենաներ: Շինարարական տեխնիկան աշխատելու է շինարարության ընթացքում մոտ 5 ամիս (130 օր, 1040 ժամ):

Հաշվի առնելով ստույգ նախագծային տվյալների բացակայությունը, հաշվարկների համար օգտագործվել են փորձագիտական գնահատականների հիման վրա ընդունված ցուցանիշները, ըստ որոնց դիզելավառելիքի քանակները հետևյալն են ընդունվել.

- շինարարական տեխնիկա՝ 0.08 տ/օր, ընդամենը՝ 0.08 տ/օր x 130 օր = 10,4 տ;

Ընդամենը՝ 10,4 տ:

Արտանետումների հաշվարկները ըստ շահագործվող տեխնիկայի տեսակի բերված են աղյուսակ 2-ում:

Ծծմբային անհիդրիդ

Ծծմբային անհիդրիդի (SO₂) արտանետումները հաշվարկվում են ելնելով այն մոտեցումից, որ վառելիքում պարունակվող ամբողջ ծծումբը լիովին վերածվում է SO₂-ի: Այդ դեպքում կիրառվում է CORINAIR գույքագրման համակարգի բանաձևը.

ESO₂ = 2Σksb, որտեղ՝

ks-ը վառելիքում ծծմբի միջին պարունակությունն է՝ 0.002 տ/տ

b –ն վառելիքի ծախսն է՝ 10,4 տ/շինժամ

SO₂ = 2 x 10,4 x 0.002 = 0,0416 տ/ շին. ժամ կամ 0.011 գ/վրկ:

Շահագործվող տեխնիկայի և շին հրապարակի անկազմակերպ փոշու արտանետումների հաշվարկի արդյունքները

²Մեթոդիկայում ընդունված է տրանսպորտային միջոցների դասակարգումը “Core Inventory of Emissions in Europe” (այսուհետ՝ CORINAIR)՝ “Եվրոպայում մթնոլորտային արտանետումների բազային գույքագրում” մեթոդոլոգիային համապատասխան”

³ Ածխածնի երկօքսիդը, ըստ ՀՀ օրենսդրության, չի հանդիսանում վնասակար նյութ և ենթակա չէ նորմավորման, համապատասխանաբար հետագա հաշվարկներում հաշվի չի առնվել:

Վնասակար նյութը	Տեսակարար արտանետումները, գ/կգ	Արտանետումները	
		գ/վրկ	տ/շին. ժամանակահատված: /1040ժամ/
CO (ածխածնի մոնօքսիդ)	36.4	0.1	0,374
CH (ածխաջրածիններ)	0,243	0.00067	0.0025
NOx (ազոտի օքսիդներ, երկօքսիդի հաշվարկով)	42.3	0.11	0,411
ՊՄ (պինդ մասնիկներ)	4.3	0.0119	0,044
Ծծմբային անհիդրիդ		0,011	0,0416
Անկազմակերպ փոշու արտանետում		0,113	0,338

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԳԵՂԱՐՔՈՒՆԻՔԻ
ՄԱՐԶԻ ՃԱՄԲԱՐԱԿ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԱՎԱԳԱՆԻ**

Հայաստանի Հանրապետության Գեղարքունիքի մարզի Ճամբարակ համայնք
ՀՀ, Գեղարքունիքի մարզ, ք. Ճամբարակ, (0265)22255, chambarak.gegharqunig@mta.gov.am

Ո Ր Ո Շ ՈՒ Մ

19 ՓԵՏՐՎԱՐԻ 2025 թվականի N 14-Ա

ՆԱԽՆԱԿԱՆ ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹՅՈՒՆ ՏԱԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

Ղեկավարվելով ՀՀ կառավարության 28.12.2023 թվականի N 2343-Ն որոշմամբ և հիմք
ընդունելով հանրային խումբների արձանագրությունները,

ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԱՎԱԳԱՆԻՆ ՈՐՈՇՈՒՄ Է՝

1. «ԲՐԱՅԹ ԷՆԵՐԶԻ» ՍՊԸ-ի կողմից ներկայացված ՀՀ Գեղարքունիքի մարզի
Ճամբարակ համայնքի Աղբերք բնակավայրի վարչական տարածքում, թիվ 3
հողամաս հասցեում արևային ֆոտովոլտային էլեկտրական կայանի կառուցման
աշխատանքների համար տալ համաձայնություն:
2. Սույն որոշումն ուժի մեջ է՝ պաշտոնական հրապարակմանը հաջորդող օրվանից:

Կողմ -13

Դեմ -0

Ձեռնպահ -0

ԱՂԱՄՅԱՆ ԳԵՎՈՐԳ

ԽԱՁԱՏՐՅԱՆ ԱԶԱՏ

ՂՈՒԿԱՍՅԱՆ ԱՆՈՒՇ

ՂՈՒԿԱՍՅԱՆ ՄԻՇԱ

ՄԱՐԳԱՐՅԱՆ ԱՐԱՅԻԿ

ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ ԶՈՒՐԻԿ

ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ ՎԻԳԵՆ

ՆԱԴԱՐՅԱՆ ՌԱՖԱՅԵԼ

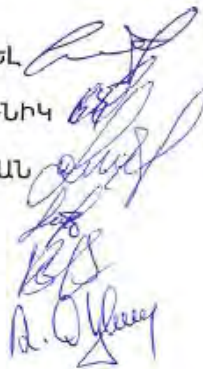
ՋԱՀԱՆԳԻՐՅԱՆ ԳԱՌՆԻԿ

ՍԱՐԻԲԵԿՅԱՆ ՎԱՐԴԱՆ

ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ ՎԱՀԵ

ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ ՎՐԵԺ

ՕՀԱՆՅԱՆ ՌՈԲԵՐՏ

Համայնքի ղեկավար

ՎԱՀԳԵՆ ԱԴԱՄՅԱՆ

Ծամբարակ համայնք Աղբերք բնակավայր

29.01.2025թ.

ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

«Բրայթ Էներջի» ՍՊԸ-ի կողմից ներկայացված Գեղարքունիքի մարզի Ծամբարակ համայնքի Աղբերք բնակավայրի վարչական տարածքում, թիվ 3 հողամասում, արևային ֆոտովոլտային էլեկտրակայանի կառուցման շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման հաշվետվության առաջին հանրային քննարկման վերաբերյալ:

2025թ. հունվարի 29-ին ժամը 12.00-ին «Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին» ՀՀ օրենք (2014) հունիսի 21-ի ՀՕ-110-Ն Հայաստանի Հանրապետության օրենքում փոփոխություններ կատարելու մասին (Փոփոխությունները 2023 թվականի մայիսի 3) Օրենքի, ինչպես նաև ՀՀ կառավարության 28 դեկտեմբերի 2023 թվականի «Հայաստանի հանրապետության կառավարության 2014 թվականի նոյեմբերի 19-ի N 1325-Ն որոշման մեջ փոփոխություն կատարելու մասին» N 2343-Ն որոշմամբ սահմանված կարգով՝ Ծամբարակ համայնքի Աղբերք բնակավայրի վարչական ղեկավարի նստավայրում տեղի է ունեցել «Բրայթ Էներջի» ՍՊԸ-ի կողմից նախատեսվող՝ Գեղարքունիքի մարզի Ծամբարակ համայնքի Աղբերք բնակավայրի վարչական տարածքի թիվ 3 հողամասում արևային ֆոտովոլտային էլեկտրակայանի կառուցման շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման հաշվետվության առաջին հանրային քննարկումը:

Հանրային քննարկմանը ներկա էին Աղբերք բնակավայրի վարչական ղեկավարը, գյուղի բնակիչները, Նախաձեռնողը՝ «Բրայթ Էներջի» ՍՊԸ-ի տնօրենը, վերջինիս ներկայացուցիչները, ՇՄԱԳ հաշվետվությունը կազմող ընկերության ներկայացուցիչը:

Հանրային քննարկումը բացեց համայնքապետարանի աշխատակազմի 1-ին կարգի մասնագետ՝ Աշխեն Մկրտումյանը, ներկայացնելով բնակավայրի վարչական տարածքում արևային ֆոտովոլտային արևակայանի կառուցման վերաբերյալ հանրային քննարկման նպատակը: Արևակայանի և ենթակայանի կառուցման նախագիծը ներկայացնելու համար խոսքը փոխանցեց Վահագն Թեփիկյանին:

«Բրայթ Էներջի» ՍՊԸ-ի ներկայացուցիչ՝ Նախագծող Վ. Թեփիկյանը ներկայացրեց արևակայանի տարածքում կառուցվող ենթակայանի, մայրուխազծի տեխնիկական, ցուցանիշները՝ հզորությունները, լուսավորության, ցանկապատման, մայրուխազծի անցկացման լուծումները: Նշեց, որ կառուցվելու է մեկ հատ 6000 կՎտ հզորության 35/0,8 կՎ լարման տրանսֆորմատորային ենթակայան, 432մ երկարության մայրուխազծի, որն անցնելու է ընկերության սեփական տարածքով:

Հաշվետվության մշակող «Նովար» ՍՊԸ-ի ներկայացուցիչ Թ. Նուրիջանյանը համառոտ ներկայացրեց նախատեսվող գործունեության՝ շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության ենթակա լինելու հիմքերը, փորձաքննական գործընթացը, արևակայանի կառուցման լուծումները: Նշեց, որ կառուցվելու է 6.0 ՄՎտ դրվածքային հզորությամբ ֆոտովոլտային արևակայան՝ 7.66193 հա տարածքի վրա, տեղադրվելու են 11856 հատ բազմաբյուրեղային ֆոտովոլտային վահանակներ՝ յուրաքանչյուրը 585Վտ առավելագույն հզորությամբ: Համաձայն անշարժ գույքի նկատմամբ պետական գրանցման վկայականի՝

գործունեության տարածքի հողի նպատակային նշանակությունը ենթադրելիայի, տրանսպորտի, կապի, կոմունալ ենթակառուցվածքների է, գործառնական նշանակությունը կամ հողատեսքը՝ Անկրետիկայի Նախատեսվող գործունեության իրականացման րնոայում ենթակառուցվածքների ժամկետայիններ չեն կատարվելու, մոր համապարհներ չեն կատարվելու, որոնցում են գոյություն ունեցող դրուհային համապարհները: Բացվելու են նոր աշխատատեղեր բնակիչների համար:

Ներկայացրեց գործունեության իրականացման հետևանքնով շրջակա միջավայրի բաղադրիչների՝ օդային ավազան, հողային և ջրային ռեսուրսների, կենսաբազմազանության, ինչպես նաև մարդու առողջության վրա հնարավոր ազդեցությունները: Նշեց, որ գործունեության ենթակա տարածքում բացակայում են պատմամշակութային հուշարձանները, հնագիտական շերտերը: Կարևորեց շահագործման փուլում թափոնների, մասնավորապես վնասված արևային վահանակների պահպանման լուծումները: Այդ նպատակով ընկերության կողմից կնախատեսվի համապատասխան մակերեսով պահեստային տարածք, որտեղ կտեղադրվեն վնասված վահանակները:

Բնակիչները հարց բարձրացրեցին բնակավայրի առկա բազմաթիվ խնդիրների վերաբերյալ, մասնավորապես՝ ճանապարհների լուսավորության, կարգաբերման գոյություն ունեցող սրահի ջեռուցման, ջրամատակարարման, դպրոցի ջեռուցման և այլն: Ձեռնարկողին առաջարկեցին ընկերության կողմից ֆինանսական ներդրումներ կատարել նաև Աղբերք բնակավայրում:

Ձեռնարկող՝ Ազատ Սաֆարյանը պատասխանեց, որ ճամաբարակ համայնքի և բնակավայրի վարչական ղեկավարի հետ արդեն քննարկել են սոցիալական աջակցության ուղղությունները: Նշեց, որ արևալայանի շահագործման ընթացքում ընկերության հնարավորությունների դեպքում, բնակավայրին կտրամադրվի նաև ֆինանսական աջակցություն:

Բնակավայրի վարչական ղեկավար՝ Վ. Աղասարյանը Նշեց, որ արդեն Նախաձեռնողի հետ պայմանավորվածություն է ձեռք բերվել դպրոցի ջեռուցման լուծումների վերաբերյալ: Այդ նպատակով ընկերությունը դպրոցի տանիքում կտեղադրի համապատասխան հզորության արևային վահանակներ:

Բնակիչները հարց բարձրացրեցին նոր բացվող աշխատատեղերում Աղբերք բնակավայրի բնակիչներին առաջնահերթություն տալու վերաբերյալ:

Ա. Սաֆարյանը պատասխանեց, որ շինարարության փուլում աշխատողները իմնականում լինելու են բնակավայրից և համայնքից, բացառությամբ այն մասնագետների, որոնք պարտադիր պետք է ունենան համապատասխան մասնագիտական որակավորում:

Բնակիչները Նշեցին, որ շահագործման փուլում պահակային աշխատանքների համար ներգրավեն բնակավայրի բնակիչներին:

Ա. Սաֆարյանը պատասխանեց, որ կաշխատեն ընդգրկել բնակավայրից՝ համապատասխան որակավորում ունենալու դեպքում, Նշելով, որ ընկերությունը պատրաստ է սեփական միջոցների հաշվին անցկացնել մասնագիտական պատրաստվածության դասընթացներ այն բնակիչների հետ, որոնք կուզենան աշխատել

ընկերությունում:

Քնակիչները համաձայնեցին, միաժամանակ հաջողություն մաղթելով գործունեության
իրականացմանը:

Այլ հարցադրումներ չեղան և հանրային քննարկումն ավարտվեց:

Աղբերքի վարչական ղեկավար՝
Վ. Աղասարյան

«Բրայթ Էներջի» ՍՊԸ
Տնօրեն՝ Ա. Սաֆարյան

Մասնակիցների ցանկ

«ԲՐԱՅՑ ԷՆԵՐԶԻ» ՍՊԸ-ի կողմից ՀՀ Գեղարքունիքի մարզի Ճամբարակ համայնքի Աղբերք գյուղի վարչական տարածքի թիվ 3 հողամասում ֆոտովոլտային արևակայանի կառուցման շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման հաշվետվության վերաբերյալ հանրային քննարկումներ /1-ին հանրային քննարկում/: 29.01.2025թ.

Հ/Հ	Անուն, Ազգանուն	Տեղեկատվություն	Հեռախոսահամար	Ստորագրություն
1.	Հրաչիկ Գալստյան	Բնակիչ	098 99 55 40	Կ
2.	Ծախյան Գրիգոր	Բնակիչ	091-65-55-95	Ծ
3.	Բաբուկյան Գևորգ	Բնակիչ	093 85 81 27	Բ
4.	Գրիգորյան Գրիգոր	Բնակիչ	094 39 00 69	Գ
5.	Զարգարյան Սեդրիկ	Բնակիչ	09565484	Ս
6.	Արարատյան Աշոտ	Խանութ 146 կապի ճան.	027444-266	Ա
7.	Ջալալյան Զարա	Խանութ	093446382	Զ
8.	Լուսինե Մանուկյան	«Բարձր Կույ» ՍՊԸ Ժողով	055 88 177	Լ
9.	Սարգսյան Օնիկ	Բնակիչ	072 609273	Ս
10.	Աննապատյան Ջալալ	Բնակիչ	098672158	Ա
11.	Զարգարյան Բաժնի	«Զարգար» ՍՊԸ		Զ
12.	Մարգարյան Կարեն	Խանութ	093999507	Մ
13.	Զաքարյան Զորիկ	Քիմիա Զանգի ՉՊԸ գնաց	044444450	Զ
14.	Արմաշյան Արսեն	Կապի ծառայություն	04411111	Ա
15.	Վահանյան Արմեն	Կապի ծառայություն	09308'55 41	Վ
16.				
17.				
18.				
19.				
20.				

Հավելված 11.
Լսման լուսանկարներ, առավոտ թերթի հայտարարությունը

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

«Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման եւ փորձաքննության մասին» ՀՀ օրենք (2014) հունիսի 21-ի ՀՕ- 110-Ն Հայաստանի Հանրապետության օրենքում փոփոխություններ կատարելու մասին (Փոփոխությունները 2023 թվականի մայիսի 3) Օրենքի եւ «Հայաստանի Հանրապետության Կառավարության 2014 թվականի նոյեմբերի 19-ի N 1325-Ն որոշման մեջ փոփոխություն կատարելու մասին» ՀՀ կառավարության 28 դեկտեմբերի 2023 թվականի N 2343-Ն որոշման հավելվածի համաձայն,, 2025թգ Հունվարի 29-ին ժամը 12-ին ՀՀ Գեղարքունիքի մարզի Ճամբարակ համայնքի Աղբերք բնակավայրի վարչական ղեկավարի նստավայրում տեղի կունենա «Բրայթ ԷՆերջի» ՍՊԸ Գեղարքունիքի մարզի Ճամբարակ համայնքի Աղբերք բնակավայրի 3-րդ հողամաս հասցեում արեւային ֆոտովոլտային էլեկտրակայանի (իզոլությունը՝ 6000 ԿՎտ) կառուցման հանրային քննարկումը /1-ին հանրային քննարկում/:

Շահագրգիռ հանրության կողմից առաջարկությունները, դիտողությունները եւ կարծիքները կարող են ներկայացվել բանավոր՝ հանրային քննարկման ընթացքում, կամ գրավոր՝ 20 աշխատանքային օրվա ընթացքում:

Հանրային քննարկումը վարելու է Աղբերք բնակավայրի վարչական ղեկավար Նվեր Աղասարյանը (Էլ. փոստ՝ chambarak.gegharquniq@mta.gov.am Հեռ. 093085541):

AMERIABANK

Ամերիաբանկ ՓԲԸ
Վազգեն Սարգսյան 2
Հեռախոս՝ (+37410) 561111
Ֆաքս՝
Էլ. փոստ՝ info@ameriabank.am

Բյուջետային փոխանցում N 000026

Ամսաթիվ	26/03/2025	Նույնացուցիչ	5a762ef6-d5c9-46ac-ad60-02e041c04572
Քաշիվ	1570055053570200	Գումար	
Շահառուի հաշիվ	900005000196	AMD	300,000.00
Վճարողի անվանում	«ԲՐԱՅԹ ԷՆԵՐՅԻ» ՍՊԸ		
Վճարողի բանկ	Ամերիաբանկ		
ՀՎՀՀ	00923719		
Տարածաշրջանի/ՅՏ կոդ	13		
Շահառուի անվանում	Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության փորձաքննություն, ՀՀ շրջակա միջավայրի նախարարություն		
Ինքնագրադ անձ	Ոչ		
Գումարը բառերով	Երեք հարյուր հազար դրամ		
Շտապ փոխանցում	Ոչ		
Նպատակ	Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության փորձաքննության համար պետական տուրք		
Ստորագրող	AZAT SAFARYAN		
Ստորագրության կարգ	I, II		
Ամսաթիվ	26/03/2025 11:08:24.447		
Սարքի անվանում	Digipass GO քլետանիքի սարք		
Սարքի սերիալ N	3598488083		
Ստորագրություն	751124		

Կատարված է